סקולען

עם חן של פעם

לְכוּ בָּנִים שִׁמְעוּ לִי

ספר

נעימות אליעזר

פרשת ויצא

נתחבר ע"י

ה' אליעזר זוסיא רובין

לזכר נשמת רבותינו הק'

רבי אליעזר זוסיא בן ישראל אברהם זצ"ל

רבי ישראל אברהם בן אליעזר זוסיא זצ"ל

מסקולען

©

כל הזכויות שמורות
למכון נעימות אליעזר סקולען בארה״ק
ואין רשות לצלם או לתרגם או להעתיק
למאגר מידע אפילו חלק מן הספר ללא אישור בכתב
לקחת חלק בהדפסת ספרי סקולען צור קשר במייל skulen3@gmail.com
copyright by mechon nemois eliezer skulen. beth shemesh.
in all countries subscribing to the international copyright union.

PRINTED IN ISRAEL

יצא לאור העולם ע״י

מכון נעימות אליעזר בארה״ק

053-415-2636

הסכמת הרב קלמן ווייס שליט"א
מו"ץ העדה החרדית

בס"ד כ"ז שבט תשפ"א

הנני בזה בשורות האלה לחזק ולאמץ את ידי הבה"ח החשוב והיקר ירא שמים ובעל מדות תרומיות דבוק בלו"נ ברבותינו הק' מסקולען זי"ע ולהבל"ח לכ"ק האדמורי"ם ממשיכי דרכם שליט"א

כמר אליעזר זוסיא רובין ני"ו

אשר ליקט ואיזן דבריהם הקדושים של האדמורי"ם מסקולען זצוק"ל במשך שנים על ענינים שונים בתורה ועבודת השי"ת וכן במה שהביאו מספה"ק תלמידי הבעש"ט הק' בענינים רמים אלו והבה"ח החשוב הנ"ל תורגם אותם ללשון "האידיש" שיהא שימה בפיהם של רבים אשר אינם מבינים בלה"ק

ונקרא שמו "נעימות אליעזר"

ודבר גדול מאד עשה בעמיו לקרב דבריהם הק' אשר מלאים ביר"ש וקדושה בדברים היוצאים מלב טהור וקדוש שבודאי יכנסו ללבם של ישראל לקרבם לעבוד"ה ולתורה וקדושה וע"כ גם ידי תכון עמו להוציא לאור ספר הקדוש הזה ויזכה להפיץ תורתם בקרב ישראל מתוך נחת ובריות גופא ברוב הצלחה וסייעתא דשמיא בכל הענינים אמן:

הכו"ח לכבוד התורה וצדיקי הדור:

קלונימוס קלמן ווייס

הסכמת אב"ד קאסאן שליט"א
מו"ץ העדה החרדית

הנני מצטרף להנ"ל והשי"ת יעזור להרחיב גבולי הקדושה ויתקדש שם שמים בעולם ובזכות זה נזכה בקרוב להתגלות מלך המשיח בב"א:

הסכמת כ"ק מרן אדמו"ר מסערט ויזניץ שליט"א

דער אייבערשטער זאל העלפן אז מ'זאל זיך קענען מתחזק זיין און מתרומם זיין אויפן דרך פון אונזערע היילינע רבי'ס "לבית סקולען", און אין סקולען איז דאך אסאך אסאך לייכטער זיך צו מתרומם זיין, ווייל די זים'קייט דארטן איז דאך גאר גאר הויעך און דערהויבן און ליכטיג, און איך בין זיכער אז פון אויבן וועלן זיי משפיע זיין שפע עבודת השם פאר די אלע וואס וועלן לערנען אין דעם היילינן ספר.

יעקב הה"ג מוהרש"א צללה"ה

[והוסיף: ס'איז מיר שווער "נישט" צו חתמ'נען אויף אזאנ'ס].

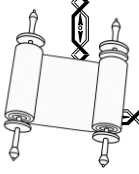
יעקב בהה"ג מוהר"א צללה"ה

הסכמת כ"ק מרן אדמו"ר מדושינסקיא שליט"א

הנני בזה לחזק ולאמץ ידי הבה"ח היקר זוכה ומזכה את הרבים
כמר **אליעזר זוסיא רובין** נרו יאיר ויזרח
יהי ר"א עמו בכל אשר יפנה, ויצליח דרכו הטובה על דרך רבותיו הקדושים אשר האירו את ישראל בנועם אמרותיהם וזמירותיהם, ויזכה לראות ברכה בעמלו מתוך הרחבת הדעת וטוב לב תמיד לאוישט"א:

המברך בברכת אהבה

הסכמת כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען מאנסי שליט"א

בעזהשי"ת

בלאמו"ר כ"ק מרן אדמו"ר עטרת"ר מ'נאנאש שליט"א
ונכד כ"ק מרן אדמו"ד הגה"ק מ'קאראקאס שליט"א

מ'קאראקאס

וראש בית דין צדק כלל השעות לכלל ישראל

פה ארץ הקודש יצ"ו

יום ג' שנכפל בו בי טוב, לסדר 'זיקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד', פרשת תצוה, שנת תשפ"א לפ"ק.

הנני בזה לראני' ביד תלמידי הנאמן, היקר והחשוב, אציל רוח ונפש, אב בחכמה ורך בשנים, המופלא ומופלג בתורה ויראת ה' טהורה, משמח אלוקים ואנשים, דבוק ונושם בקדושת רבותיו הקדושים נבג"מ לבית סקולען זי"ע, וידוע מש"א חבז"ל: שהמתחבר לטהור טהור, גריס באורייתא תדירא במסירת הגוף והנפש, ובידעי ומכורי קאמינא עמילתו בתוה"ק בתנאים לא תנאים, בבחינת 'במדבר סיני' ממש, הייינו כמוש"כ במדרש: שאם עושים את עצמו כמדבר, רק אז זוכים לתורה שניתנה בסיני, וזה תורה מתוך הדחק באמת, וחרף גילו הצעיר, בדברי תורתו היוצאים מלב טהור, הוא מחזק לבבות נשברות, ומאמץ ברכיים כושלות, וידיים רפות, להגות בתוה"ק, ולהרגיש מתיקות התוה"ק, ומתיקות קיום המצוות, והמתיקות לחיות ביהודי עם"י התוה"ק, בכבר כמה שנים, מידי שבת בשבתו, ומידי מועד במועדיו, בנש"ק,

ה"ה הרה"ג רבי אליעזר זוסיא רובין שליט"א

מייסד חבורת משנת אליעזר בארץ הקודש

הנה ראה ראיתי האי סיפרא רבה, והגם שלא עברתי כולה, אבל חלק גדול מזה עברתי, וראיתי שהוא מלא בתורה המביא לידי יר"ש, ולידי חיזוק לעבוד את ה' בכל עת ועידן, והכל יסודתו בהררי קודש, בנוי ומיוסד עם"י הקדמות מדברות קודש ששמע, וסיפורים שראה ושמע, מרני צדיקיא ששמרו על הגחלת הנשארת לבל תכבה, וחזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן, והוא עומד על חזקתו. והאמת אגיד שמכל מלמדי השכלתי, והרבה למדתי מרבותי, אבל מתלמידי יותר מכולם, שבנעוריו למדתי אותו האיך יוצרים יצירה של חידוש, והשכיל לעשות עשר ידות, בבחי' תלמיד המחבים את רבו.

אסיים בברכת הדיוט בזכות אבותיה"ק זצוק"ל, יה"ר שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה, ולהפיץ מעיינותיו חוצה, מתוך נחת והרחבת הדעת דקדושה, ויזכה לישב באהלה של תורה ויראה, עד זקנה ושיבה טובה. ואל אחיי ורעיי אמור: קחו ברכה זו אל תוך בתיכם, משנת נעוריו ראשית עריסותיכם, ותשלמו על זה מטוב מעשרותיכם, ותלמדו בו האיך לעבוד את ה' כל ימי חייכם, ועי"ז תראו ברכה והצלחה בכל מעשי ידיכם, עדי נזכה לרגל מבשר ישועה מאלוקיכם, ע"י משיח בן דוד גואליכם, אמן כן יהי רצון בוראכם.

הב"ד ידידו הדוש"ט באה"ר ובלוי"ח,
המעריך אותו ואת מעשיו המובים מאוד,
הבו"ח לכבוד התורה הקדושה ולומדיה,
בכל הברכות האמירות בתורת משרע"ה,

הק' משה ראזענבוים

בלאמו"ר כ"ק מרן אדמו"ר עטרת"ר מ'נאנאש שליט"א
ונכד כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מ'קאראקאס שליט"א

מ'קאראקאס

המצפה לרחמי שמים מרובים

הסכמת רב דקהל אש תמיד בני ברק שליט"א

הנני באתי להמליץ טוב עבור הבה"ח חסידא ופרישא המפורסם
בתורותיו ומידות הטובות והישרות מתאבק באפר רגליהם כל צדיקי
הדור ובפרט כ"ק האדמורי"ם מסקולען
ה"ה שמו הולך לפניו

מוהר"ר אליעזר זוסיא רובין שליט"א

יה"ר שיזכה תמיד להפיץ מעינתיו חוצה ויזכה תמיד את הרבים בטוב
טעם ודעת ואך טוב וחסד ירדפוהו כל ימי חייו בחן של טעם זקנים
ויזכה במהרה לקבל פני משיח צדקנו אמן בב"א:

ידידו המכבדו בלב טוב

ורבינו זצ"ל היה אומר תמיד, שלפני שהולכים ללמוד צריכים לכוון לקיים מצות לימוד התורה, כי הרי מצות צריכות כוונה, וממילא וצריך אדם לומר קודם הלימוד בפה מלא:

חֲרֵינִי מוּכָן וּמְזוּמָן לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְּאוֹרַיְיתָא שֶׁל לִמּוּד הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב בַּתּוֹרָה וּלְמַדְתֶּם אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹתָם וַחֲרֵינִי עוֹשֶׂה מִצְוָה זוֹ כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת בּוֹרְאִי וּכְדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחֵד שֵׁם י"ה בְּו"ה בִּיחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: וִיהִי נֹעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

וכ״ק מרן רבינו זצ״ל
היה אומר תמיד בכל הזדמנות:

אז: ״לְכוּ בָנִים״ – אז וועַן איר גייט אוועק פון די התעוררות, דעמאלט׳ס: ״שִׁמְעוּ לִי״ – דעמאלט׳ס זאל אייך קלונגען אין די אויער׳ן דאס וואס איר האט דא געהערט..!

וויל בשעת וועַן איר זענט דא, דעמאלט׳ס זעה איך דאך שוין אליין אז איר הערט מיך אוים, נאר וועַן איר גייט ״אוועק״.. דעמאלט׳ס זאל אייך קלונגען אין די אויער׳ן דאס וואס איר האט דא געהערט..!

הקדמה

י'שמחו ה'חסידים ו'יגילו ה'משתוקקים לראות אור כי טוב מאמרי קודש מרז"ל קדושים אשר בארץ המה, ובשבח והודאה להשי"ת שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה אני מודה ומשבח לאדון כל על שזכיתי לגמור ספר "נעימות אליעזר" על התורה ומועדים באידיש אשר מיוסד על דברי חז"ל ועל דברי רבותינו הקדושים תלמידי הבעל שם טוב הק' ותלמידי המגיד זצוק"ל, כדי שכל יהודי פשוט יזכה לשאוב מתורתם של רז"ל אשר מפיהם אנו חיים כל ימינו על אדמתינו, וכדי שכל יהודי פשוט יזכה לדעת את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון.

והרי כבר ידוע ליודעי חן, כי אמרו רז"ל (יבמות צ"ז.) על כל האומר דבר שמועה מפיהם ששפתותיו דובבות בקבר, ובספר חסידים (ס' רכ"ד) איתא שהם מתפללין עליו שם וממליצים טובה עליו עכלה"ק.

ומודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי אשר זכיתי להוציא לאור ספר "נעימות אליעזר" על התורה ומועדים באידיש אשר מטרתו של הספר הוא אך ורק שכל יהודי יזכה לחיות עם "שויתי ה' לנגדי תמיד" בכל רגע ורגע ולקיים "בכל דרכיך דעהו" במלא מובן המלה.

וברוך הוא אלקינו אשר נתן סיעתא דשמיא בעמלי וזכיתי לראות ברכה בעמלי, אשר אחרי שנים רבות וארוכות זכיתי לברך על המוגמר ולזכות את הרבים בדברים פשוטים וברורים נראים לעינים בעניני עבודת השם יתברך תורה ותפילה ומידות טובות וישרות, ואכן שמע אלקים מתוך סיעתא דשמיא אשר הרגשתי בה על כל צעד ושעל במהלך חיבור ספר זה, ומתוך שבח והודיה להשי"ת על כל הטוב אשר גמלני, הנני עומד עתה ב"פתח השער" ומתחנן לפני בורא כל עולמים שכה יתן ה' וכה יוסיף ויזכני להעלות דבר נאה ומתוקן על שולחן חכמים, ולהוסיף דעת

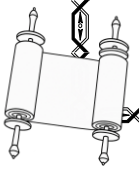
ותבונה ויראת ה׳ טהורה בתוך לבבות ישראל, ואל יצא מתחת ידי שום מכשול חס ושלום, רק יחזק את האמונה ואת הניצוץ היהודי אשר נמצא בתוך כל אחד ואחד מישראל, ובעזרת השם יתברך יהיה לתועלת הרבים, ובפרט לבחורי ואברכי חוץ לארץ שיותר קל להם ללמוד ספרים "באידיש", והרי כבר כתוב בתורתינו הק׳ בפרשה וילך (ל"א פ׳ י"ט): "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם", פירוש שכל יהודי יזכה להבין ולהשכיל את התורה בשפה שהוא מבין טוב.

וכאן המקום לציין שכל הספר מתחילה עד הסוף נעשית ע"פ הוראת והדרכת גדולי ישראל על כל צעד ושעל, וזהו אינו רק ספר לקריאה גרידא, כי אם גם ספר של לימוד התורה באמת, יען כי הרי זה משפיע יראת שמים במדה גדושה על לבבות ישראל.

וכאן המקום להודות ולהלל לכל האנשים שעזרו ותרמו ותמכו למען הוצאת ספר זה, יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שיזכו לראות אך ורק תענוג ונחת דקדושה מכל יוצ"ח, ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות באמת לאויושט"א.

ובצאתי אפרוש כפי אל ה׳ בתפילה שאזכה לישב באהלה של תורה ולהרביץ תורה ויראה כל ימי חיי, ואזכה לעבוד את השם יתברך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל מתוך שמחה של מצוה יחד עם כל ישראל, ואזכה להיות מאלו שמוסיפים יופי לכתר הגדול שנקרא תפארת ישרא"ל זרע אברה"ם אוהבו, מתוך הרחבת הדעת ומנוחה, ומתוך בריות גופא ונהורא מעליא, עדי נזכה בקרוב ליעוד הנביא ומלאה הארץ דעה את ה׳ וברחמים גדולים אקבצך בביאת גואל צדק ובבנין בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן:

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה: רש״י הק׳ פרעגט, אז פארוואס שטייט דא אין פסוק דעם לשון אז: ״וַיֵּצֵא״ יַעֲקֹב, עס וואלט דאך לכאורה געדארפט שטיין דא אין פסוק דעם לשון, אז דו זאלסט וויסן ר׳ יוד, אז יעקב אבינו האט טאקע געפאלגט זיינע עלטערן, און: ״וַיֵּלֶךְ״ יַעֲקֹב חָרָנָה – און יעקב אבינו איז טאקע געגאנגען צו חרן, פארוואס דערמאנט אונז דא די פסוק אז ״יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון באר שבע״..?!

און רש״י הק׳ ענטפערט אונז אויף דעם א תירוץ, און רש״י הק׳ זאגט אונז דא אויף דעם, אז די סיבה פארוואס די פסוק דערמאנט אונז דא די ״ארויס גיין״ פון יעקב אבינו איז, ווייל די פסוק וויל אונז דא לאזן הערן אז: ״יְצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם עוֹשֶׂה רֹשֶׁם״ – ווייל די פסוק וויל אונז דא לאזן הערן אז אויב א: ״צַדִּיק״ גייט אמאל ארויס פון א געוויסע שטאט, לאזט דאס דעמאלט׳ס איבער א מורא׳דיגע ״רושם״ אויף דעם גאנצן שטאט וואס דער: ״צַדִּיק״ איז ארויס געגאנגען פון דארט.

ווייל ווי לאנג דער הייליגער: ״צַדִּיק״ געפונט זיך נאך אין דעם שטאט, דעמאלט׳ס איז ער דאך די גאנצע ״לויב״ פון די שטאט, און ער איז דאך דעמאלט׳ס אויך די גאנצע ״שיין״ פון די שטאט, און ער איז דאך דעמאלט׳ס אויך די גאנצע ״שיינ׳קייט״ פון די שטאט.

אבער איינמאל דער: ״צַדִּיק״ איז שוין ארויס געגאנגען פון דעם שטאט, גייען דעמאלט׳ס די אלע זאכן אויך אוועק פון דעם שטאט.

אבער לכאורה איז דאך אביסל שווער צו פארשטיין דעם פשט פון רש"י הק', ווייל וואס דען וואלט איך געמיינט..?!

א יעדער איינער ווייסט דאך שוין זייער גוט היינטיגע צייטן, אז ווען עס קומט אמאל אָן א גרויסער: "צַדִּיק" אין א געוויסע שטאט, דעמאלט'ס איז ער דאך די "לויב" פון דעם גאנצן שטאט, ווייל א יעדער איינער רעדט דאך דעמאלט'ס א גאנצן צייט פון די גרויסע: "גַּדְלוּת" פון דעם גרויסן: "צַדִּיק" וואס איז דא יעצט אָן געקומען אין דעם שטאט, און א יעדער איינער האלט דאך דעמאלט'ס און איין קומען צו די אכסניא פון דעם גרויסן: "צַדִּיק" כדי צו קענען כאפן א בליק אויף זיין הייליגן צורה, און א יעדער איינער קומט זיך דאך דעמאלט'ס כסדר וואונטשן ביי דעם גרויסן הייליגן: "צַדִּיק", און ממילא אוודאי איז דער: "צַדִּיק" דעמאלט'ס די "לויב" פון דעם גאנצן שטאט..?!

וואר דען איז דעמאלט'ס די "לויב" פון דעם שטאט..?! דער "האלץ האקער" פון דעם שטאט..?! אדער דער "וואסער טרעגער" פון דעם שטאט..?! אוודאי איז דעמאלט'ס דער: "צַדִּיק" די לויב פון דעם שטאט..?!

און עס איז דאך שוין אויך גאנץ פשוט פאר א יעדעם איינעם אז דער: "צַדִּיק" איז דאך דעמאלט'ס אויך די גאנצע "שיין" פון דעם שטאט, ווייל א יעדע מענטש וואס קוקט נאר אָן די הייליגע צורה פון דעם גרויסן הייליגן: "צַדִּיק", ווערט דאך שוין דעמאלט'ס גלייך אויפן פלאץ א אנדערע מענטש, ווייל וואר עס קוקט נאר אָן די הייליגע צורה פון דעם גרויסן הייליגן: "צַדִּיק", באקומט דאך דעמאלט'ס דורך דעם אסאך אסאך מער: "יִרְאַת

שָׁמַיִם״ ווי פריער, און ממילא אוודאי איז דער: ״צַדִּיק״ די ״שיין״ פון דעם שטאט..?! ווייל ער שיינט דאך דעמאלט׳ס אריין אזא הייליג׳קייט אין די פשוט׳ע מענטשן פון דעם שטאט מיט זיין גרויסן: ״כִּסֵּא הַקֹּדֶשׁ״, און ממילא אוודאי איז דער: ״צַדִּיק״ דעמאלט׳ס די גאנצע ״שיין״ פון דעם שטאט..?! וועט דען איז דעמאלט׳ס די ״שיין״ פון די שטאט..?! די פראסט׳ע מענטשן..?! אוודאי איז דער: ״צַדִּיק״ דעמאלט׳ס די ״שיין״ פון דעם שטאט..?!

און אזוי אויך פארשטייען מיר דאך שוין אלע אויך גאנץ גוט, אז דער: ״צַדִּיק״ איז דאך דעמאלט׳ס אויך די גאנצע ״שיינ׳קייט״ פון דעם גאנצן שטאט, ווייל די עצם מציאות אז אזא גרויסער הייליגער: ״צַדִּיק״ האלט זיך אויף ביי אונז אין שטאט, און די עצם מציאות אז אזא גרויסער הייליגער: ״צַדִּיק״ פראווע׳ט זיינע אלע הייליגע עבודות ביי אונז אין שטאט, איז דאך די גרעסטע ״שיינ׳קייט״ און די גרעסטע ״כבוד״ פאר אונזער שטאט, און ממילא אוודאי איז דער: ״צַדִּיק״ דעמאלט׳ס די גאנצע ״שיינ׳קייט״ פון דעם שטאט..?! וועט דען איז דעמאלט׳ס די גאנצע ״שיינ׳קייט״ פון די שטאט..?! דער ״פראסט׳ער פיש כאפער״..?! אוודאי איז דער: ״צַדִּיק״ דעמאלט׳ס די גאנצע ״שיינ׳קייט״ פון דעם שטאט..?!

און ממילא וואס איז שוין געווען די גרויסע חידוש דא ביי יעקב אבינו אז די פסוק דארף אונז דא קומען לאזן וויסן אז דו זאלסט וויסן אז יעקב אבינו איז געווען די ״לויב״ פון דעם גאנצן שטאט ״באר שבע״ בשעת ווען ער האט זיך געפונען אין דעם שטאט ״באר שבע״..?! און וואס איז שוין געווען די גרויסע חידוש דא ביי יעקב אבינו אז די פסוק דארף אונז דא קומען לאזן

וויסן אז דו זאלסט וויסן אז יעקב אבינו איז געווען די "שיין" פון דעם גאנצן שטאט "באר שבע" בשעת וועז ער האט זיך געפונען אין דעם שטאט "באר שבע"..?!

און וואס איז שוין געווען די גרויסע חידוש דא ביי יעקב אבינו אז די פסוק דארף אונז דא קומען לאזן וויסן אז דו זאלסט וויסן אז יעקב אבינו איז געווען די "שיינ'קייט" פון דעם גאנצן שטאט "באר שבע" בשעת וועז ער האט זיך געפונען אין דעם שטאט "באר שבע"..?! אוודאי איז דער הייליגער: "צַדִּיק יַעֲקֹב אָבִינוּ" געווען די "לויב" און די "שיין" און די "שיינ'קייט" פון דעם גאנצן שטאט "באר שבע"..?! מען רעדט דאך דא פון דעם גרויסן הייליגן: "צַדִּיק וּקְדוֹשׁ יהו-ה יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם"..?!

און אזוי אויך פארשטייען מיר דאך שוין אלע אויך זייער גוט, אז וועז דער גרויסער הייליגער: "צַדִּיק יַעֲקֹב אָבִינוּ" איז ארויס געגאנגען פון דעם שטאט, דעמאלט'ס זענען דאך זיכער די אלע דריי זאכן "אוועק געגאנגען" פון דעם שטאט, עס איז דאך פשוט אזוי..?! ניין..?!

און ממילא פארוואס דארף אונז דא רש"י הק' קומען דערציילן דעם מורא'דיגן חידוש אז דו זאלסט וויסן אז וועז דער גרויסער הייליגער: "צַדִּיק יַעֲקֹב אָבִינוּ" איז ארויס געגאנגען פון דעם שטאט, דעמאלט'ס זענען די אלע דריי זאכן מיט געגאנגען מיט איהם..?! אוודאי זענען די אלע דריי זאכן מיט געגאנגען מיט יעקב אבינו בשעת וועז ער איז אוועק געגאנגען פון דעם שטאט..?! ווייל ער האט דאך גורם געווען אז די אלע דריי זאכן זאלן עקזעסטירן..?! און ממילא אוודאי זענען די אלע דריי זאכן אוועק געגאנגען בשעת וועז יעקב אבינו איז אוועק געגאנגען פון דעם שטאט..?!

און ממילא וואס פאר א חידוש קומט אונז דא רש"י הק' לאזן הערן מיט די וועריטער וואס ער זאגט אונז דא אז דו זאלסט וויסן אז די: "יְצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם" האט געמאכט גאר א גרויסן: "רֹשֶׁם" אויף דעם שטאט באר שבע..?! אוודאי איז: "יְצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם עוֹשֶׂה רֹשֶׁם"..?! וואס דען..?! און אוודאי איז: "בִּזְמַן שֶׁהַצַּדִּיק בָּעִיר הוּא הוֹדָהּ הוּא זִיוָהּ הוּא הֲדָרָהּ"..?! עס איז דאך פשוט אזוי..?! און אוודאי איז: "יָצָא מִשָּׁם פָּנָה הוֹדָהּ פָּנָה זִיוָהּ פָּנָה הֲדָרָהּ"..?! וואס דען וואלט איך געמיינט..?!

און די פשוט'ע תירוץ אויף די דאזיגע קשיא איז, אז דו ביזט געוועכט טאקע מיט דעם וואס דו טענהס'ט מיר דא אז ביי א יעדע: "צַדִּיק" איז דאך: "יְצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם עוֹשֶׂה רֹשֶׁם", אבער דא.. איז דאך שוין געווען גאר גאר א גרויסע חידוש איז עס איז געווען דא: "יְצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם עוֹשֶׂה רֹשֶׁם", ווייל עס ווערט דאך שוין געברענגט אין דעם הייליגן מהרש"א אין מסכת מגילה (חידושי אגדות דף: י"ז ע"א), אז די ישיבה פון שם ועבר איז דאך געווען אין דעם שטאט "באר שבע".

און ממילא ווען יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון זיין טאטנ'ס שטוב נאך די מעשה פון אוועק גאנבע'נען די ברכות פון זיין ברודער עשיו, איז ער דאך דעמאלט'ס געגאנגען לערנען דער הייליגער תורה הק' אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר וואס עס האט זיך געפונען "ביי איהם אין שטאט" – איז ער דאך דעמאלט'ס געגאנגען לערנען דער הייליגער תורה הק' אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר וואס עס האט זיך געפונען "ביי איהם אין שטאט" – אין דעם שטאט "באר שבע", און ער האט זיך דאך דעמאלט'ס אויף געהאלטן אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר גאנצע פערצן יאר, און

ער איז דאך דעמאלט׳ס געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק׳: ״יוֹמָם וָלַיְלָה״ במסירות נפש ממש, און ערשט נאך דעם האט ער זיך אויף געהויבן און געגאנגען קיין חרן צו די שטוב פון לבן הארמי.

אבער די לשון וואס רש״י הק׳ נוצט [און דער הייליגער בעל הטורים אויך, און די הייליגע מדרש אויך] צו דערציילן דעם געדאנק אז יעקב אבינו האט זיך אויף געהאלטן אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר איז, אז: ״נְטָמַן״ בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר – אז יעקב אבינו האט זיך ״באהאלטן״ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און אזוי האט יעקב אבינו געלערנט ״באהאלטענערהייט״ פאר גאנצע פערצן יאר [ממש אזוי ווי די צייטן פון די הייליגע חשמונאים], און ערשט נאך דעם איז ער געגאנגען קיין חרן צו די שטוב פון לבן הארמי.

און לויט דעם קומט דאך אויס, אז עס איז יא גאר גאר א גרויסע ״חידוש״ אז יעקב אבינו איז געווען די ״לויב״ און די ״שיין״ און די ״שיינ׳קייט״ פון דעם גאנצן שטאט ״באר שבע״ בשעת ווען ער האט זיך געפונען אין דעם שטאט ״באר שבע״, ווייל בשעת ווען יעקב אבינו האט זיך געפונען אין דעם שטאט ״באר שבע״ איז ער דאך געווען ״באהאלטן״, ווייל ער האט זיך דאך ״באהאלטן״ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר דורך אויס די גאנצע פערצן יאר וואס ער האט זיך אויף געהאלטן אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר.

און ממילא די חידוש וואס רש״י הק׳ קומט אונז דא לאזן הערן איז, אז טראץ דעם וואס יעקב אבינו איז געווען ״באהאלטן״ אין דעם שטאט ״באר שבע״ דורך אויס די גאנצע פערצן יאר וואס ער האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, איז ער אבער נאך

אלץ געווען א גאנצן צייט די גאנצע "לויב" פון דעם שטאט "באר שבע", און די גאנצע "שיין" פון דעם שטאט "באר שבע", און די גאנצע "שיינ'קייט" פון דעם שטאט "באר שבע", ווייל זיין גרויסע: "פִּי הַתּוֹרָה" במסירות נפש פאר פערצן יאר ברציפות האט זיך דאך ממש געשפירט אין די לופט פון דעם היילִיגן עיר האבות "באר שבע", און עס האט דאך דעמאלט'ס ממש "באלויכט'ן" דעם גאנצן שטאט "באר שבע", און עס האט דאך דעמאלט'ס ממש "באלויבט" דעם גאנצן שטאט "באר שבע", און עס האט דאך דעמאלט'ס ממש "שיין" געמאכט דעם גאנצן שטאט "באר שבע".

און די צווייטע סיבה פארוואס: "יְצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם עוֹשֶׂה רֹשֶׁם" איז געווען א "חידוש" דא איז, ווייל מען דארף דאך וויסן, אז בשעת ווען יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון די ישיבה פון שם ועבר, איז ער דאך שוין דעמאלט'ס געווען "אָן געזעטיגט" פון דער היילִיגער "תורה" הק', ווייל ער האט דאך יעצט גע'ענדיגט לערנען דער היילִיגער תורה הק' פאר גאנצע פערצן יאר אין די היילִיגע ישיבה פון שם ועבר.

און מיר האבן דאך שוין טאקע פריער דערמאנט, אז עס ווערט דאך שוין געברענגט אין דער היילִיגער מהרש"א אין מסכת מגילה, אז די ישיבה פון שם ועבר איז דאך געווען אין דעם שטאט "באר שבע", און ממילא וועט יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון זיין טאטנ'ס שטוב נאך די מעשה פון אוועק גאנבע'נען די ברכות פון זיין ברודער עשיו, איז ער דאך דעמאלט'ס געגאנגען לערנען דער היילִיגער תורה הק' אין די היילִיגע ישיבה פון שם ועבר וואס עס האט זיך געפונען "ביי איהם אין שטאט" – אין "באר שבע", און ער האט זיך דאך דעמאלט'ס אויף געהאלטן אין די היילִיגע ישיבה פון

שם ועבר פאר גאנצע פערצן יאר, און ער איז דאך דעמאלט׳ס געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק׳: ״יוֹמָם וָלַיְלָה״ במסירות נפש ממש, און ערשט נאך דעם האט ער זיך אויף געהויבן און געגאנגען קיין חרן צו די שטוב פון לבן הארמי.

ווייל יא ר׳ יוד, אויב מען גייט אריין אין די שטוב פון א ״אדם רשע״, דעמאלט׳ס דארף מען זיין אָן ״געזאפט״ פון די: ״קְדוּשָׁה״ פון דער הייליגער ״תורה״ הק׳ כדי נישט נאך געשלעפט צו ווערן פון די אלע שלעכטע מעשים וואס דער רשע טוט א יעדן איינציג׳ן טאג..!

און ניין ר׳ יוד, יעקב אבינו איז נישט געווען באקוועם ביי דעם רשע לבן הרשע, און והא ראי׳, ווייל וועז יעקב אבינו האט שוין געשפירט ביי זיך אז ער האלט שוין מער נישט אויס די געוואלדיגע גרויסע: ״כֹּחַ הַטֻּמְאָה״ וואס עס האט געהערש׳ט דארטן ביי לבן אין שטוב, האט ער דעמאלט׳ס גלייך געגעבן א שריי אויס, אז געגוג..! געגוג איז געגוג..! און: ״וַיִּבְרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ״ – און ער האט זיך דעמאלט׳ס גלייך געגעבן א הייב אויף, און ער האט דעמאלט׳ס אפ געצויגן פון דעם טריפה׳נעם שטוב פון ״לבן הארמי״ ווי אין א אויגן בליק.

ווייל ער האט דאך שוין מער נישט געקענט אויס האלטן די געפערליכ׳ע: ״כֹּחַ הַטֻּמְאָה״ וואס עס האט געהערש׳ט דארטן אין דעם טריפה׳נעם שטוב פון ״לבן הארמי״, און ער האט דאך דאס פשוט מער נישט געקענט אויס האלטן, און ממילא וועגן דעם: ״וַיִּבְרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ״ – און ממילא וועגן דעם איז ער דעמאלט׳ס ״אנטלאפן״ ווי אין א אויגן בליק.

און יעקב אבינו האט זיך דעמאלט׳ס קוים קוים געכאפט דעם אטעם, און אביסל שפעטער האט ער זיך טאקע אויס געדרוקט און געזאגט, אז ב״ה אז איך האב דאס א דורך געמאכט בשלום, און ב״ה אז איך האב א דורך געמאכט דעם שרעקליכ׳ן טומאה אָן קיין שום שאדן, און ב״ה אז איך בין נישט נשפע געווארן פון די שלעכטע מעשים פון דעם רשע ״לבן הארמי״.

און איך דארף טאקע באמת דאנקען דעם אייבערשטן אז טראץ דעם וואס: ״עִם לָבָן גַּרְתִּי״ איז אבער: ״וְתַּרְמֵ״ג מִצְוֹת שָׁמַרְתִּי״ – האב איך אבער נאך אלץ אפ געהיטן דער הייליגער תורה הק׳, און איך בין נישט נכשל געווארן אין די הייליגע: ״מִצְוַת הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא״ דורך זיינע אלע טריפה׳נע כלים וואס ער האט פארמאגט ביי זיך אין שטוב.

איי.. וועסטו מיר אבער פרעגן דא, אז וואס רעדסטו דא..?! פארוואס זאגסטו מיר דא אז די סיבה פארוואס יעקב אבינו איז אנטלאפן פון די שטוב פון לבן איז געווען ווייל ער האט שוין מער נישט געקענט אויס האלטן די געפערליכ׳ע: ״כַּחַ הַטֻּמְאָה״ וואס עס האט געהרעט דארטן אין דעם טריפה׳נעם שטוב..?!

דער ״אייבערשטער״ האט דאך איהם דעמאלט׳ס בפירוש געהייסן אז ער זאל אוועק גיין פון די שטוב פון לבן..?! אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין די וואכעדיגע פרשה (קפיטל ל״א פסוק ג׳), אז: וַיֹּאמֶר יהו-ה אֶל יַעֲקֹב״ – אז דער אייבערשטער האט געזאגט פאר יעקב אבינו בשעת ער איז נאך געווען ביי לבן, אז: ״שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ״ וגו׳ – אז קער זיך צוריק צו די לאנד פון דיינע עלטערן, און צו די פלאץ וואו דו ביזט געבוירן געווארן..?!

און ממילא פארוואס זאגסטו מיר דא די סיבה פארוואס יעקב אבינו איז אנטלאפן פון די שטוב פון לבן איז געווען ווייל ער האט שוין מער נישט געקענט אויס האלטן די געפערליכ׳ע: ״כִּי הַטֻּמְאָה״ וואס עס האט געראטעט דארטן..?! דער ״אייבערשטער״ האט דאך איהם דעמאלט׳ס בפירוש געהייסן אז ער זאל אוועק גיין פון דארטן..?!

אבער די תירוץ אויף דעם איז, אז ניין ר׳ יוד, דו ביזט נישט געראטעט, ווייל דער אייבערשטער האט דאך איהם נישט געהייסן דעמאלט׳ס אז: קוּם ״בְּרַח״ לְךָ אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וגו׳ – דער אייבערשטער האט דאך איהם נישט געהייסן דעמאלט׳ס אז הייב זיך אויף און ״אנטלויף״ פון די שטוב פון דעם רשע ״לבן הארמי״, נאר דער אייבערשטער האט דאך איהם דעמאלט׳ס בלויז געהייסן אז: ״שׁוּב״ אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וגו׳ – דער אייבערשטער האט דאך איהם דעמאלט׳ס בלויז געהייסן אז ״קער״ זיך צוריק צו די לאנד פון דיינע עלטערן און צו די פלאץ וואו דו ביזט געבוירן געווארן.

און פון דעם זעהסטו דאך שוין קלאר, אז די ציווי פון דעם אייבערשטן איז נישט געווען אז יעקב אבינו זאל ״אנטלויפן״ פון די שטוב פון דעם רשע ״לבן הארמי״, נאר די ציווי פון דעם אייבערשטן איז געווען אז יעקב אבינו זאל זיך ״צוריק קערן״ צו די שטוב פון זיינע ״עלטערן״.

נאר אלא מאי.. יעקב אבינו האט דעמאלט׳ס ״אליין״ געשפירט ביי זיך אז ער קען שוין מער נישט אויס האלטן די געפערליכ׳ע: ״כִּי הַטֻּמְאָה״ וואס עס האט געהערש׳ט דארטן ביי דעם רשע ״לבן הארמי״ אין שטוב, און

ממילא וועגן דעם: "וַיִּבָּרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ" – און ממילא וועגן דעם איז ער "אנטלאפן" פון דארטן ווי אין א אויגן בליק.

און עס ווערט דאך שוין טאקע אויך געברענגט אין חז"ל, אז בשעת וועז יעקב אבינו איז געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק' אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, האט ער דאך דעמאלט'ס אויך מקיים געווען די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: "כִּבּוּד אָב וָאֵם", ווייל די גרעסטע: "נַחַת רוּחַ" פאר עלטערן איז דאך "צו הערן אז זייער זוהן הארעווע'ט אין תורה".

און מען קען זיך דאך נישט פָּאר שטעלן ווי א גרויסע: "נַחַת רוּחַ" יצחק און רבקה האבן געהאט בשעת וועז זיי האבן געהערט אז זייער זוהן יעקב זיצט און הארעווע'ט: "יוֹמָם וָלַיְלָה" אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר גאנצע פערצן יאר במסירות נפש ממש, און דאס איז דאך די גרעסטע: "כִּבּוּד אָב וָאֵם" וואס עס איז נאר שייך אויף דער וועלט.

ווייל וואס דארף א "טאטע"..?! און וואס דארף א "מאמע"..?! און וואס איז זייער גאנצע שטרעבן פון זייער לעבן..?! עלטערן דארפן דאך נאר איין זאך, און דאס איז, אז זייערע קינדער זאלן אויף וואקסן: "תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וַחֲסִידִים אֲהוּבִים לְמַעְלָה וְנֶחֱמָדִים לְמַטָּה", און די איינציגסט'ע זאך וואס עלטערן וואלטן צו הערן פון זייערע קינדער איז דאך נאר, אז זייערע קינדער שטייגן מעלה מעלה: "בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוֹדָה וּבְיִרְאַת יהו-ה טָהוֹרָה", און די גרעסטע: "נַחַת רוּחַ" וואס א מענטש קען נאר מאכן פאר זיינע עלטערן איז דאך נאר, וועז זיינע עלטערן הערן אז ער זיצט און לערנט דער הייליגער תורה הק': "בֵּין כִּתְלֵי הַיְשִׁיבָה", און ער פירט זיך ווי עס דארף צו זיין.

און עס שטייט דאך שוין טאקע אויך בפירוש אין פסוק סוף פרשת תולדות (קפיטל כ״ח פסוק ז׳), אז דו זאלסט וויסן ר׳ יוד, אז מיט די געוואלדיגע גרויסע זכות פון: ״וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל אָבִיו וְאֶל אִמּוֹ״.. מיט דעם זכות: ״וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם״ – מיט דעם גרויסן זכות פון: ״כִּבּוּד אָב וָאֵם״ איז יעקב אבינו געגאנגען קיין ״פדן ארם״ צו די שטוב פון ״לבן הארמי״.

און וויבאלד יעקב אבינו איז געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר פערצן יאר, האט מען דאס געערכנט פון הימל כאילו ער האט טאקע באמת מכבד געווען זיין טאטע און מאמע ״בפועל ממש״ דורך אויס די גאנצע פערצן יאר וואס ער האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר.

און די אמת איז דאך, אז ער האט דאך זיי ״טאקע״ מכבד געווען ״בפועל ממש״, ווייל די גרעסטע ״כבוד״ פאר עלטערן איז דאך ״וועז זיי הערן אז זייער קינד לערנט דער הייליגער תורה״ הק׳, און מען קען זיך דאך נישט פָּאר שטעלן ווי א גרויסע: ״נַחַת רוּחַ״ יצחק און רבקה האבן געהאט בשעת וועז זיי האבן געהערט אז זייער זוהן יעקב זיצט און הארעווע׳ט: ״יוֹמָם וָלַיְלָה״ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר גאנצע פערצן יאר במסירות נפש ממש.

און פון דעם איז דאך אויס געקומען א מורא׳דיגע זאך, ווייל פון דעם איז דאך אויס געקומען, אז בשעת וועז יעקב אבינו האט שוין געהאלטן ביים פאר לאזן אינגאנצן דעם שטאט ״באר שבע״ נאכן לערנען פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און ער האט דאך שוין דעמאלט׳ס געדארפט גיין צו די שטוב פון זיין פעטער לבן, האט ער דאך שוין דעמאלט׳ס געהאט

מקיים געווען די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: "לְמוּד הַתּוֹרָה", ווייל ער איז דאך שוין געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק' אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר גאנצע פערצן יאר במסירות נפש ממש.

אבער פון די אנדערע זייט.. האט ער דאך שוין אבער אויך זוכה געווען מקיים צו זיין די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: "כַּבּוּד אָב וָאֵם" דורך דעם וואס ער האט זיך אויף געהאלטן אין די ישיבה פון שם ועבר, ווייל די גרעסטע: "נַחַת רוּחַ" פאר א טאטע און מאמע איז דאך ווען זיי הערן א זייער זוהן זיצט און הארעווע'ט אין דער הייליגער תורה הק', און די גרעסטע "כבוד" פאר א טאטע און מאמע איז דאך ווען זיי הערן א זייער זוהן זיצט און הארעווע'ט אין דער הייליגער תורה הק'.

און בשעת ווען יעקב אבינו האט שוין געהאלטן ביים פאר לאזן אינגאנצן דעם שטאט "באר שבע" נאכן לערנען פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און ער האט דאך שוין דעמאלט'ס געדארפט גיין צו די שטוב פון זיין פעטער לבן, דעמאלט'ס איז דאך זיין "יציאה" געווען מיט איין איינציגע מטרה, און דאס איז דאך געווען, כדי "חתונה" צו האבן און עוסק זיין אין די הייליגע: "מִצְוַת הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא".

און מיר געפונען דאך שוין טאקע אויך בפירוש שפעטער אין די פרשה, אז בשעת ווען יעקב אבינו האט געפאשע'ט די שאף פון לבן, האט ער טאקע דעמאלט'ס געהאט א פונקטליכ'ע "חשבון" מיט לבן וויפיל שאף לבן ווען איהם דארפן געבן, און יעקב אבינו האט דאך דעמאלט'ס אויך געהאט א פונקטליכ'ע "סימן" אויף א יעדע שפעל'ע וואס האט באלאנגט צו איהם, ווייל דאס איז דאך טאקע געווען די ענין פון יעקב אבינו, אז ער זאל קענען

מקיים זיין די הייליגע מצוה פון: "אֶבֶן שְׁלֵמָה וָצֶדֶק יִהְיֶה לָּךְ" – אז ער זאל קענען מקיים זיין די הייליגע מצוה אז א מענטש דארף זיך דאך שטענדיג פירן מיט: "יוֹשֶׁר" און "געראכטיקייט", און ח"ו נישט אויס פאפן איינער דעם צווייטן בשעת וועט מען איז עוסק אין מסחר.

אבער משא"כ וועט לבן אליין האט איהם אויס געפאפט און ער האט איהם געגעבן זיין עלטער'ע טאכטער "לאה" אנשטאדט "רחל", דעמאלט'ס.. האט שוין יעקב אבינו אויס געוראפן הויער און געזאגט, אז: "אָחִיו אֲנִי עִמּוֹ בְּרַמָּאוּת" – אז יא יא לבן, איך קען די זעלבע פאך ווי דיר, דו מיינס'ט אז איך קען נישט די סארט פאך וואס דו קענסט..?! איך קען אויך די סארט פאך פון "פאפן", ווייל: "אָחִיו אֲנִי עִמּוֹ בְּרַמָּאוּת", און איך ווייס אויך ווי אזוי אום צו גיין מיט א פאפער.

און יעקב אבינו האט טאקע דעמאלט'ס גלייך מקיים געווען דעם פסוק פון: "עִם עִקֵּשׁ תִּתְפַּתָּל" – און יעקב אבינו האט טאקע דעמאלט'ס גלייך מקיים געווען דאס וואס דער הייליגער תורה הק' זאגט דאך אונז שוין אז "מיט א קרומ'ער זאלסטו גיין קרום", און יעקב אבינו האט טאקע דעמאלט'ס גלייך גוט אויס געלערנט פאר לבן הארמי וואס דאס מיינט: "גְּנֻבַת דַּעַת", און: "וַיִּגְנֹב" יַעֲקֹב אֶת לֵב לָבָן "הָאֲרַמִּי" עַל בְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי בֹרֵחַ הוּא.

ווייל יעקב אבינו האט דעמאלט'ס געוואלט ווייזן מיט דעם פאר לבן הארמי, אז פראביר מיר מער נישט אויס צו נארן, ווייל אויב יא, דעמאלט'ס וועסטו שוין פלוצלונג געוואויר ווערן אז איך קען אויך די זעלבע פאך ווי דיר.

אבער על כל פנים.. בשעת וועז יעקב אבינו האט שוין געהאלטן ביים פאר לאזן אינגאנצן דעם שטאט "באר שבע" נאכן לערנען פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און ער האט דאך שוין דעמאלט'ס געדארפט גיין צו די שטוב פון זיין פעטער לבן, איז ער דעמאלט'ס ארויס געגאנגען "זאט" פון אזוי פיל "מצוות".

ווייל ער האט דאך שוין דעמאלט'ס געהאלטן נאכן לערנען דער הייליגער תורה הק' פאר גאנצע "פערצן יאר" אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און ער האט דאך שוין דעמאלט'ס אויך געהאלטן נאכן מקיים זיין די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: "כַּבּוּד אָב וָאֵם" פאר גאנצע פערצן יאר, ווייל די גרעסטע: "נַחַת רוּחַ" פאר עלטערן איז דאך צו הערן אז זייער זוהן הארעווע'ט אין תורה.

און "וואו" אהין איז יעקב אבינו געגאנגען דא בשעת וועז ער איז ארויס געגאנגען פון דעם שטאט "באר שבע"..?! וואו אהין האט ער דא געפלאנט צו גיין..?! יעקב אבינו האט דאך דא געפלאנט צו גיין "חתונה" האבן, און יעקב אבינו איז דאך דא געגאנגען מיטן פְּלַאן כדי עוסק צו זיין אין די הייליגע: "מִצְוַת הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא".

אזוי ווי עס ווערט דאך שוין טאקע קלאר מבואר אין די ספרים הק', אז בשעת וועז יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון דעם שטאט באר שבע נאכן לערנען פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, איז ער דעמאלט'ס געגאנגען מיטן פְּלַאן מקיים צו זיין די הייליגע: "מִצְוַת הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא" און אויף שטעלן א ערליכע ליכטיגע הייליגע יודישע שטוב וואס וועט זיין: "נֶאֱמָנִים לַיהוה וּלְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה".

און מיר ווייסן דאך שוין טאקע אלע אויך זייער גוט, אז חז״ל (קידושין דף: מ׳ ע״א) זאגן דאך אונז שוין, אז וועו א מענטש האט ביי זיך אין קאפ א: ״מַחֲשָׁבָה טוֹבָה״, דעמאלט׳ס: ״הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה״ – רעכנט דאס דעמאלט׳ס דער אייבערשטער כאילו דער מענטש האט דאס שוין מקיים געווען ״בפועל ממש״.

און ממילא בשעת וועו יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון באר שבע נאכן לערנען פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און ער האט שוין דעמאלט׳ס געדארפט גיין צו די שטוב פון זיין פעטער לבן, איז ער דעמאלט׳ס ארויס געגאנגען ״זאט״ פון אזוי פיל: ״תּוֹרָה וּמְצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים״, און דאס איז וועגן דריי טעמים.

א) ווייל ער האט דאך דעמאלט׳ס מיט געטראגן מיט זיך די געוואלדיגע גרויסע: ״זְכוּת הַתּוֹרָה״ וואס ער האט פארמאגט דורך דעם וואס ער האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר גאנצע פערצן יאר במסירות נפש ממש, און די ווערטער: ״אָכֵן יֵשׁ יהו-ה בַּמָּקוֹם הַזֶּה״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: תַּרְיַ״ג [מיטן כולל], ווייל בשעת וועו יעקב אבינו איז געשלאפן, האט ער דאך טאקע דעמאלט׳ס באמת געשפירט אז עס ליגט דעמאלט׳ס צוזאמען מיט איהם די גאנצע ״תורה״ וואס ער האט געהאט געלערנט אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר.

ב) און ער האט דאך דעמאלט׳ס אויך מיט געגומען מיט זיך די געוואלדיגע גרויסע זכות פון: ״מְצָוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם״ וואס ער האט געהאט מקיים געווען דורך אויס די גאנצע פערצן יאר וואס ער האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, ווייל די גרעסטע: ״נַחַת רוּחַ״ פאר

עלטערן איז דאך צו הערן אז זייער זוהן הארעווע׳ט אין ״תורה״, אזוי ווי מיר האבן דאך שוין טאקע פריער דערמאנט.

ג) און ער האט דאך דעמאלט׳ס אויך מיט געגומען מיט זיך די אלע גרויסע זכותים פון די אלע: ״מִצְוַת״ הַתּוֹרָה וואס ער האט דא ״געפלאנט״ מקיים צו זיין אין דעם שטוב פון לבן הארמי, און: ״אַף הֲלִיכָה מָנָה הַכָּתוּב לִתֵּן שְׂכַר״ וכו׳, ווייל ער איז דאך דא געווען ״אויפן וועג״ מקיים צו זיין אסאך אסאך הייליגע: ״מִצְוַת״ הַתּוֹרָה, ווי למשל.. ״פְּרִיָה וְרִבְיָה״, און: ״בְּרִית מִילָה״, און וואס נישט..?!

ער איז דאך דא געגאנגען אָן הייבן א נייע לעבן, און ער איז דאך דא געווען אויפן וועג מקיים צו זיין אסאך אסאך הייליגע: ״מִצְוַת״ הַתּוֹרָה, און מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז חז״ל זאגן דאך אונז שוין בפירוש, אז וועז א מענטש האט ביי זיך אין קאפ א: ״מַחֲשָׁבָה טוֹבָה״, דעמאלט׳ס: ״הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה״ – רעכנט דאס שוין דעמאלט׳ס דער אייבערשטער כאילו דער מענטש האט דאס שוין מקיים געווען.

און די ״טריט״ פון יעקב אבינו דא איז דאך שוין געווען אסאך אסאך מער ווי א: ״מַחֲשָׁבָה טוֹבָה״, ווייל ער איז דאך שוין געווען דא ״אויפן וועג״ מקיים צו זיין די אלע הייליגע: ״מִצְוַת הַתּוֹרָה״, און ער האט דאך שוין דא ״אָן געהויבן״ די פעולה פון מקיים זיין די אלע הייליגע: ״מִצְוַת הַתּוֹרָה״, און ער האט דאך שוין דא געשטעלט ״א טריט״ כדי צו ״גיין״ מקיים זיין די הייליגע: ״מִצְוַת הַתּוֹרָה״, און ממילא וועגן דעם האט ער דאך דא אויך מיט געטראגן מיט זיך די אלע זכותים פון אלע: ״מִצְוַת הַתּוֹרָה״ וואס ער האט דא געפלאנט מקיים צו זיין.

און עס קומט דאך אויס פון דעם, אז בשעת וועז יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון באר שבע נאכן לערנען דער הייליגער תורה הק׳ פאר פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, האט ער דעמאלט׳ס געהאט מיט זיך דריי שטארקע ליכטיג׳קייטן, און די דריי שטארקע ליכטיג׳קייטן זענען ווי פאלגענד.

א) ער האט דעמאלט׳ס געהאט מיט זיך די געוואלדיגע גרויסע: ״אוֹר תּוֹרָה״ הק׳ וואס ער האט באקומען דורך דעם וואס ער האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר גאנצע פערצן יאר במסירות נפש ממש.

ב) און ער האט דאך דעמאלט׳ס אויך געהאט מיט זיך די געוואלדיגע גרויסע אור פון: ״מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם״ וואס ער האט געהאט מקיים געווען דורך אויס די גאנצע פערצן יאר וואס ער האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר במסירות נפש ממש, ווייל די גרעסטע: ״נַחַת רוּחַ״ פאר עלטערן איז דאך צו הערן אז זייער זוהן הארעווע׳ט אין ״תורה״.

ג) און ער האט דאך דעמאלט׳ס אויך געהאט מיט זיך די געוואלדיגע גרויסע זכותים פון אלע: ״מִצְוֹת הַתּוֹרָה״ וואס ער האט געפלאנט מקיים צו זיין אין דעם שטוב פון לבן הארמי.

און דער ענין איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין דעם פסוק פון: ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע״ וגו׳, ווייל די ווערטער: ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר״ – איז דאך ראשי תיבות: ״יום״, ווייל יא ר׳ יוד, די טאג וואס יעקב אבינו איז ארויס

געגאנגען פון די הייליגע ישיבה פון שם ועבר און ער האט דעמאלט׳ס אינגאנצן איבער געלאזט דעם שטאט באר שבע, און ער האט זיך דעמאלט׳ס ארויס געלאזט אויפן וועג קיין חרן כדי צו גיין צו די שטוב פון לבן הארמי, איז ער דעמאלט׳ס ארויס געגאנגען: ״שָׁבַע״ – איז ער דעמאלט׳ס ארויס געגאנגען ״זַאט״, און ער איז דעמאלט׳ס ארויס געגאנגען: ״וַיְקַן וְשָׂבֵעַ״ – און ער איז דעמאלט׳ס ארויס געגאנגען ״זַאט״ פון אזוי פיל לערנען און דאוונען און דינען דעם הייליגן באשעפער.

ווייל יעקב אבינו האט דאך שוין דעמאלט׳ס געהאט מיט זיך ״דריי געוואלדיגע גרויסע ליכטיג׳קייטן״ וואס האבן איהם דעמאלט׳ס באלויכט׳ן דעם וועג, און די דריי גרויסע ליכטיג׳קייטן וואס האבן איהם דעמאלט׳ס באלויכט׳ן דעם וועג זענען געווען.

א) די ליכטיג׳קייט פון דער הייליגער: ״תּוֹרָה״ הק׳ וואס ער האט געהאט געלערנט אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר במסירות נפש ממש דורך אויס די גאנצע פערצן יאר וואס ער האט זיך אויף געהאלטן אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר.

ב) און ער האט דאך דעמאלט׳ס אויך געהאט מיט זיך די געוואלדיגע גרויסע ליכטיג׳קייט פון: ״מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם״ וואס ער האט געהאט מקיים געווען פאר פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, ווייל די גרעסטע: ״נַחַת רוּחַ״ פאר עלטערן איז דאך צו הערן אז זייער זוהן הארעווע׳ט אין ״תורה״.

ג) און ער האט דאך דעמאלט׳ס אויך געהאט מיט זיך די געוואלדיגע גרויסע ליכטיג׳קייט פון אלע: ״מְצֻוֹת הַתּוֹרָה״ וואס ער האט געפלאנט מקיים צו זיין אין דעם שטוב פון לבן הארמי.

און דאס זענען געווען די צוויי סארטן ליכטיג׳קייטן וואס יעקב אבינו האט דא מיט געגומען מיט זיך צו דעם שטוב פון לבן הארמי, א) דער הייליגער: ״תּוֹרָה״ הק׳, ב) און די הייליגע: ״מְצֻוֹת הַתּוֹרָה״.

און די צוויי סארטן ליכטיג׳קייטן האבן איהם אפ געהיטן פון אלע טונקל׳קייטן פון די פינסטער׳ע גאס, און דער הייליגער: ״תּוֹרָה״ הק׳ מיט די אלע הייליגע: ״מְצֻוֹת הַתּוֹרָה״ זענען דאך שוין טאקע אמת׳ע ריכטיגע ליכטיג׳קייטן, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין משלי (קפיטל ו׳ פסוק כ״ג), אז: ״נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר״.

און ממילא דאס זאגט אונז דא די פסוק פון: ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב״ וגו׳, אז דו זאלסט וויסן ר׳ יוד, אז: ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב״ – אז בשעת וועז יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון באר שבע נאכן לערנען פערצן יאר אין דיי הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און ער האט זיך דעמאלט׳ס ארויס געלאזט אויפן וועג קיין חרן כדי צו גיין צו די שטוב פון לבן הארמי, דעמאלט׳ס איז ער ארויס געגאנגען: ״מִבְּאֵר שָׁבַע״ – דעמאלט׳ס ער ארויס געגאנגען ״זַאט״ פון דער הייליגער: ״בְּאֵר מַיִם חַיִּים״ – דעמאלט׳ס ער ארויס געגאנגען ״זַאט״ פון דער הייליגער: ״תּוֹרָה״ הק׳, ער איז ארויס געגאנגען זַאט פון מקיים זיין די הייליגע: ״מְצֻוֹת הַתּוֹרָה״, און ער האט דעמאלט׳ס רואיגערהייט געקענט אויס רופן הויעך און זאגן אז.. יא, איך בין גרייט ״חתונה״ צו האבן, און איך בין גרייט צו נעמען אויף זיך די ״עול״ פון א ווייב און קינדער.

ווייל געב נאר א קוק הייליגער באשעפער, איך האב דאך שוין מקבל געווען אויף מיר די הייליגע: "עַל הַתּוֹרָה וְהַמְצָוֹת" בשלימות, און איך בין דאך שוין יעצט אויפן וועג כדי מקיים צו זיין אלע דיינע הייליגע: "מִצְוֹת הַתּוֹרָה", און ממילא וועגן דעם קענסטו מיר שוין געטרויען מיט נאך א "עול" פון האבן א ווייב און קינדער, און דו קענסט מיר שוין געטרויען מיט נייע "פקדונות".

ווייל פונקט אזוי ווי דו האסט געזעהן אז איך האב "אפ געהיטן" דיין הייליגער תורה הק' צוזאמען מיט אירע הייליגע מצוות ביז אהער, אזוי אויך קענסטו זיין זיכער הייליגער באשעפער, אז איך וועל אויך ווייטער "אפ היטן" דיין הייליגער תורה הק' צוזאמען מיט אירע הייליגע מצוות אפילו נאך די חתונה אויך.

אבער מען מוז דא באצייכענען, אז בשעת ווען יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון באר שבע, דעמאלט'ס האט ער דאך אויך געהאט מיט זיך נאך א זכות, [חוץ פון דעם עצם זכות פון: "לְמוּד הַתּוֹרָה" און מקיים זיין די הייליגע: "מִצְוֹת הַתּוֹרָה"], ווייל יעקב אבינו האט דאך דעמאלט'ס אויך געהאט מיט זיך די געוואלדיגע גרויסע זכות וואס רופט זיך: "יְגִיעַת הַתּוֹרָה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ".

ווייל יעקב אבינו איז דאך נישט געשלאפן פאר גאנצע פערצן יאר בשעת ווען ער איז געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק' אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, נאר ער איז געזעצן און געלערנט א גאנצן צייט ברציפות ממש ובמסירות נפש ממש.

און בנוסף צו דעם.. האט דאך יעקב אבינו אויך געהאט דעמאלט׳ס מיט זיך די הייליגע ״ברכות״ פון זיין הייליגן טאטן יצחק וואס יצחק אבינו האט איהם געהאט געבענטש׳ט בשעת וועז ער האט איהם געברענגט די געשמאקע מאכלים פסח אויף דער נאכט.

און ממילא דאס איז די סיבה פארוואס רש״י הק׳ זאגט אונז דא דעם גרויסן ״חידוש״ אז עס איז געווען דא: ״וְיָצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם עוֹשֶׂה רֹשֶׁם״, ווייל רש״י הק׳ וויל דאך אונז דא זאגן אזוי, אז דו ביזט געוועכט טאקע אז בדרך כלל איז דאך טאקע: ״וְיָצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם עוֹשֶׂה רֹשֶׁם״.

אבער דא איז דאך געווען אינגאנצן א אנדערע מעשה, ווייל דא איז דאך געווען פארשידענ׳ע גרויסע ״אורות״ וואס האבן באגלייט יעקב אבינו בשעת וועז ער איז ארויס געגאנגען פון באר שבע, און עס איז דאך ממש געווען דא א בחינה פון: ״נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר״, און די: ״וְיָצִיאַת צַדִּיק״ דא איז דאך געווען אינגאנצן א אנדערע: ״וְיָצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם״ ווי געווענטליך, ווייל די געוואלדיגע גרויסע: ״אוֹר תּוֹרָה״ וואס יעקב אבינו האט דא מיט געזומען מיט זיך בשעת וועז ער איז דא ארויס געגאנגען פון באר שבע איז דאך געווען געוואלדיג גרויס.

און די געוואלדיגע גרויסע: ״אוֹר״ פון די אלע הייליגע: ״מִצְוֹת הַתּוֹרָה״ וואס יעקב אבינו האט דא מיט געזומען מיט זיך בשעת וועז ער איז דא ארויס געגאנגען פון באר שבע איז דאך אויך געווען געוואלדיג גרויס, ווייל ער איז דאך דא געקומען מיט די גרעסטע מצוה פון דער הייליגער תורה הק׳ וואס רופט זיך דאך: ״כַּבּוּד אָב וָאֵם״ וואס דאס איז דאך פון די: ״חֲמוּרוֹת שֶׁבַּחֲמוּרוֹת״ כידוע, און ער איז דאך דא אויך געקומען מיט די אלע אנדערע:

"מִצְוֹת הַתּוֹרָה" וואס ער האט דא געפלאנט מקיים צו זיין ווען ער וועט אָן קומען אין דעם שטוב פון לבן הארמי.

אבער ועל כולם.. האט ער דאך דא געהאט מיט זיך די געוואלדיגע גרויסע: "אוֹר תּוֹרָה" וואס איז דאך: "שֶׁקוּל כְּנֶגֶד כֻּלָּם", אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין די משנה אין מסכת פאה, אז די ענין פון: "תַּלְמוּד תּוֹרָה" איז דאך: "שֶׁקוּל כְּנֶגֶד כֻּלָּם".

און די מאמר פון: "וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם" איז דאך געזאגט געווארן ביי א פשוט'ע: "תַּלְמוּד תּוֹרָה", אבער די: "תַּלְמוּד תּוֹרָה" פון יעקב אבינו איז דאך געווען א: "תַּלְמוּד תּוֹרָה" וואס איז געלערנט געווארן "במסירות נפש" פאר גאנצע פערצן יאר בשילוב פון מקיים זיין די גרעסטע מצוה פון דער הייליגער תורה הק' וואס רופט זיך דאך: "כַּבֵּד אָב וָאֵם".

און ממילא די הייליגע: "כֹּחַ הַתּוֹרָה" וואס יעקב אבינו איז דא געקומען איז דאך געווען טויזנט מאל: "שֶׁקוּל כְּנֶגֶד כֻּלָּם", ווייל עס ווערט דאך שוין געברענגט אין די ספרים הק', אז א מצוה וואס ווערט געטוהן: "מִתּוֹךְ הַדְּחַק" איז דאך טויזנט מאל גרעסער ווי א פשוט'ע מצוה וואס ווערט געטוהן גרינגערהייט: "שֶׁלֹּא מִתּוֹךְ הַדְּחַק".

און ממילא לאמיר דא צוזאמען מאכן אזא חשבון, אז וועלכע מצוות האט יעקב אבינו מקיים געווען דורך אויס די פערצן יאר וואס ער איז געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק' אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר..?! און די תירוץ אויף דעם איז דאך, אז יעקב אבינו האט דאך דעמאלט'ס מקיים געווען פארשידענ'ע סארטן מצוות.

א) יעקב אבינו האט דאך דעמאלט׳ס מקיים געווען די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: ״וּלְמַדְתֶּם אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹתָם״, ווייל עס ווערט דאך שוין געברענגט אין גאר אסאך פוסקים, אז אין דעם פסוק ליגט דאך באהאלטן די מצות עשה דאורייתא פון: ״לְמוּד הַתּוֹרָה״ כידוע.

ב) און יעקב אבינו האט דאך דעמאלט׳ס אויך מקיים געווען די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: ״וְדִבַּרְתָּ בָּם״, ווייל חז״ל (יומא דף: י״ט ע״ב) דרש׳נען דאך שוין אויך פון דעם פסוק: ״וְדִבַּרְתָּ בָּם״, אז: ״בָּם״ – אז פון די ווערטער פון דער הייליגער תורה הק׳ זאלסטו רעדן, אבער: ״וְלֹא בִּדְבָרִים בְּטֵלִים״ – אבער קיין: ״דְּבָרִים בְּטֵלִים״ זאלסטו נישט רעדן.

ג) און דורך דעם וואס יעקב אבינו האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ ״במסירות נפש ממש״ פאר גאנצע פערצן יאר, האט ער דאך דעמאלט׳ס אויך מקיים געווען מיט דעם די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: וְאָהַבְתָּ אֵת יהו-ה אֱלֹקֶיךָ ״בְּכָל לְבָבְךָ״.

ד) און דורך דעם וואס יעקב אבינו האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ במסירות נפש ממש פאר גאנצע פערצן יאר, האט ער דאך דעמאלט׳ס אויך מקיים געווען מיט דעם די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: ״וּבְכָל נַפְשְׁךָ״, ווייל יעקב אבינו האט דאך געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ ״במסירות נפש ממש״.

ה) און דורך דעם וואס יעקב אבינו האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ במסירות נפש ממש פאר גאנצע פערצן יאר, האט ער דאך דעמאלט׳ס אויך מקיים געווען מיט דעם די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: ״וּבְכָל מְאֹדֶךָ״,

ווייל דורך דעם וואס ער האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ פאר פערצן יאר ברציפות, האט ער דאך געוויזן מיט דעם אז ער איז: ״מְמַאֵס״ אלע געלטער פון דער וועלט, און דורך דעם וואס ער האט געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ פאר פערצן יאר ברציפות, האט ער דאך געוויזן מיט דעם, אז: ״טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף״ – אז דער הייליגער תורה הק׳ איז מיר בעסער ווי אלע געלטער וואס עס איז נאר פארהאן אויף דער וועלט.

ו) און יעקב אבינו האט דאך דעמאלט׳ס אויך מקיים געווען די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: ״כַּבּוּד אָב וָאֵם״, ווייל די גרעסטע: ״נַחַת רוּחַ״ פאר עלטערן איז דאך ״צו הערן אז זייער זוהן הארעווע׳ט אין תורה״, און מען קען זיך דאך נישט פָּאר שטעלן ווי א גרויסע: ״נַחַת רוּחַ״ יצחק און רבקה האבן געהאט בשעת ווען זיי האבן געהערט אז זייער זוהן יעקב זיצט און הארעווע׳ט: ״יוֹמָם וָלַיְלָה״ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר גאנצע פערצן יאר במסירות נפש ממש, און דאס איז דאך די גרעסטע: ״כַּבּוּד אָב וָאֵם״ וואס עס איז נאר שייך אויף דער וועלט.

און אזוי ווייטער.. האט דאך יעקב אבינו מקיים געווען דעמאלט׳ס פארשידענ׳ע סארטן מצוות: ״הַגְּלוּיִם לָנוּ וְאֶת שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ״, און מיר קענען דאך אין אמת׳ן ניט אמאל משיג זיין וויפיל מצוות יעקב אבינו האט מקיים געווען בשעת ווען איז געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר פערצן יאר במסירות נפש ממש.

און די אלע מצוות זענען דאך געוועכנט געווארן ״טויזנט מאל מער״, ווייל יעקב אבינו האט דאך געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ פאר גאנצע פערצן

יאר: "מִתּוֹךְ הַדְּחַק", און: "תּוֹרָה מִתּוֹךְ הַדְּחַק" ווערט דאך געריכטעט "טויזנט מאל מער", אזוי ווי עס ווערט דאך שוין טאקע קלאר געברענגט אין די ספרים הק'.

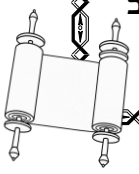
און לאמיר נאר אָן כאפן די עצם מצוה פון: "לְמוּד הַתּוֹרָה", און לאמיר זעהן ווי גרויס דאס איז [לויט אונזערע קליינע השגות], ווייל ווי גרויס איז: "לְמוּד הַתּוֹרָה מִתּוֹךְ הַדְּחַק" פאר פערצן יאר צום ווייניגסטענס..?!

און די תירוץ אויף דעם איז דאך, אז: "לְמוּד הַתּוֹרָה מִתּוֹךְ הַדְּחַק" פאר פערצן יאר איז דאך צום ווייניגסטענס ווערד "טויזנט מאל" אזוי פיל, און עס קומט דאך אויס פון דעם, אז יעקב אבינו האט דאך אין אמת'ן געלערנט דער הייליגער תורה הק' אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר "פערצן טויזנט יאר"..! מיר האבן דען א מינדעסט'ע השגה וואס דאס מיינט "פערצן טויזנט יאר" פון: "לְמוּד הַתּוֹרָה" [צום ווייניגסטענס]..?!

עס איז דאך אסאך אסאך העכער פון אונזער השגה בכלל, און מיר קענען דאך אין אמת'ן ניט אמאל משיג זיין בכלל ווי גרויס דער הייליגער תורה הק' פון אונזער הייליגע זיידע יעקב אבינו איז געווען, ווייל זיין תורה איז דאך געווען: "תּוֹרָה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ", און זיין תורה איז דאך אויך געווען: "תּוֹרָה בִּרְצוּפוֹת", און זיין תורה איז דאך אויך געווען: "תּוֹרָה מִתּוֹךְ יְגִיעָה", און זיין תורה איז דאך אויך געווען: "תּוֹרָה מִתּוֹךְ הַדְּחַק", און זיין תורה איז דאך אויך געווען: "תּוֹרָה מִתּוֹךְ שִׂמְחָה".

און דער ענין אז די תורה פון יעקב אבינו איז געווען א: "תּוֹרָה מִתּוֹךְ שִׂמְחָה" איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין דעם פסוק פון: "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב

מִבְּאֵר שָׁבַע״ וגו׳, ווייל די ראשי תיבות פון די ווערטער: ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״שָׂמֵחַ כ״ב״, און דאס מיינט דאך צו זאגן אין אנדערע ווערטער, אז יעקב אבינו האט זיך טאקע באמת געפריידט מיט די הייליגע: ״כ״ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה״, ווייל א יודיש קינד דארף זיך דאך שטענדיג פרייען אז ער איז זוכה צו לערנען די הייליגע: ״כ״ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה״ און שעפן אמת׳דיגע חיות פון די: ״מְקוֹר הַקְּדֻשָּׁה״.

און די ראשי תיבות פון די ווערטער: ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: שַׂ״ס י׳, ווייל יא ר׳ יוד, אונזער הייליגע זיידע יעקב אבינו איז געווען א: שַׂ״ס י׳, און אונזער הייליגע זיידע יעקב אבינו איז געווען דבוק אין דער הייליגער תורה הק׳: ״קֶדֶם שֶׁנִּתְּנָה״, אזוי ווי עס ווערט דאך שוין טאקע בפירוש געברענגט אין חז״ל (יומא דף: כ״ח ע״ב), און אונזער הייליגע זיידע יעקב אבינו איז דאך טאקע געווען א אמת׳ע: שַׂ״ס י׳ פאר גאנצע פערצן יאר במסירות נפש ממש.

און אוי קענען מיר זיך אפ לערנען פון איהם וואס דאס מיינט: ״כִּי הֵם חַיֵּינוּ״, און אוי קענען מיר זיך אפ לערנען פון איהם וואס דאס מיינט אז: ״כִּי בָם חִיִּיתָנִי״, און אוי קענען מיר זיך אפ לערנען פון איהם וואס דאס מיינט אז: ״כִּי אִמְרָתְךָ חִיָּתָנִי״.

און די ראשי תיבות פון די ווערטער: ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: יָשֵׁן י׳, און דאס מיינט דאך צו זאגן אין אנדערע ווערטער אזוי, אז ביז יעצט האט דאך יעקב אבינו נישט געהאט קיין געלעגענהייט צו ״שלאפן״, ווייל ביז יעצט איז ער דאך געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר

במסירות נפש ממש, און יעקב אבינו פלעגט דאך שטענדיג לערנען דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, אייביג: ״יוֹמָם וָלַיְלָה״ – בייטאג און ביינאכט, אָן א אויף הער, און ער האט דאך נישט געהאט קיין צייט צו שלאפן דורך אויס די אלע פערצן יאר וואס ער האט זיך אויף געהאלטן: ״בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר״, ווייל ער איז דאך שטענדיג געווען פארנומען צו לערנען דער הייליגער תורה הק׳, סיי בייטאג, און סיי ביינאכט.

אבער איינמאל ער האט זיך שוין ארויס געלאזט אויפן וועג כדי עוסק צו זיין אין עניני ״גשמיות״ וואס איז דאך בעצם געווען עניני ״רוחניות״, האט ער שוין ענדליך ענדליך געהאט א געלעגענהייט זיך אראפ צו לייגן ״שלאפן״ אביסל.

און פארשטייט זיך אז די שלאף פון דעם גרויסן הייליגן צדיק יעקב אבינו איז דאך נישט געווען קיין פשוט׳ע שלאף, אבער על כל פנים.. איינמאל ער האט זיך שוין ארויס געלאזט אויפן וועג כדי עוסק צו זיין אין עניני ״גשמיות״ וואס איז דאך בעצם געווען עניני ״רוחניות״, האט ער שוין ענדליך ענדליך געהאט א געלעגענהייט זיך אראפ צו לייגן ״שלאפן״ אביסל.

און אזוי האט טאקע יעקב אבינו געטוהן, אזוי ווי מען זעהט דאך שוין טאקע קלאר אין די וואכעדיגע פרשה, אז ווי נאר יעקב אבינו האט גע׳ענדיגט לערנען און ער האט זיך שוין ארויס געלאזט אויפן וועג קיין חרן, האט ער זיך דעמאלט׳ס גלייך אראפ געלייגט שלאפן, און: ״וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא״.

און בדרך אגב קענען מיר זיך דאך אויס לערנען פון אונזער היליגע זיידע יעקב אבינו א מוראַ׳דיגע מוסר השכל, און דאס איז, אז ווי נאר יעקב אבינו האט ״גע׳ענדיגט״ לערנען, ערשט ״דעמאלט׳ס״ האט ער זיך אראפ געלייגט שלאפן, אבער ״אינמיטן לערנען״ איז ער ״נישט״ געשלאפן, נאר ער האט שטענדיג געשעפט פריש׳ע כוחות פון די ״מקור״ החיות וואס דאס איז דאך דער היליגער ״תורה״ הק׳.

אבער אין אמת׳ן קענען מיר זיך דאך נישט פָּאר שטעלן וואס דאס מיינט א ״שלאף״ פון יעקב אבינו, ווייל דער היליגער אור החיים זאגט דאך אונז שוין בפירוש אין די וואכעדיגע פרשה, אז די ״חלום״ פון יעקב אבינו איז דאך נישט געווען קיין פראסט׳ער חלום ח״ו, נאר עס איז געווען גאר גאר א היליגע: ״נְבוּאָה״ פון דעם היליגן באשעפער אליין.

און דער היליגער בעל הטורים זאגט דאך אונז שוין טאקע אויך בפירוש אין די וואכעדיגע פרשה, אז די וואַרט: ״חֲלוֹם״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״וְהוּ בְּנְבוּאָה״ – דאס איז דאך געווען גאר א היליגע: ״נְבוּאָה״ פון דעם היליגן באשעפער אליין, און נישט ח״ו קיין פראסט׳ער חלום.

און די ראשי תיבות פון די וועַרטער: ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״שִׂמְחָה טוֹב״ – א תורה׳דיגע: ״שִׂמְחָה״, ווייל חז״ל (ברכות דף: ה׳ ע״א) זאגן דאך אונז שוין בפירוש, אז: ״אֵין טוֹב אֶלָּא תּוֹרָה״, און ממילא יא ר׳ יוד, בשעת וועַן יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון באר שבע נאכן לערנען פערצן יאר אין די היליגע ישיבה פון שם ועבר במסירות נפש, און ער האט דאך דעמאלט׳ס אויך געפלאנט זיך צו מדבק זיין אין די היליגע: ״מִצְוֹת הַתּוֹרָה״ דורך אויס די גאנצע צייט וואס

ער וועט ווייל אין די שטוב פון לבן, דעמאלט׳ס איז ער געווען: ״מָלֵא שְׂמְחָה״ אויף דעם וואס ער האט זוכה געווען זיך מדבק צו זיין אין דער הייליגער: ״תּוֹרָה״ הק׳ פאר גאנצע פערצן יאר ברצופות.

און ער איז דאך דעמאלט׳ס אויך געווען: ״מָלֵא שְׂמְחָה״ אויף דעם וואס ער האט זוכה געווען מכבד צו זיין זיין הייליגן טאטן יצחק אבינו פאר גאנצע פערצן יאר דורך דעם וואס ער האט געהארעוועט׳ט אין דער הייליגער תורה הק׳ במסירות נפש ממש, און ער איז דאך דעמאלט׳ס אויך געווען: ״מָלֵא שְׂמְחָה״ אויף דעם וואס ער וועט בעזרת השם יתברך זוכה זיין אין די קומענדיגע טעג מקיים צו זיין ווייטער אלע הייליגע: ״מִצְוֹת הַתּוֹרָה״.

און בשעת ווען יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון באר שבע נאכן לערנען פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר במסירות נפש, איז ער דאך דעמאלט׳ס ממש געווען א בחינה פון: ״נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר״.

ווייל די געוואלדיגע גרויסע: ״אוֹר תּוֹרָה״ וואס יעקב אבינו האט פארמאגט בשעת ווען ער איז ארויס געגאנגען פון באר שבע איז דאך געווען גאר גאר גרויס, און מיר קענען דאך אין אמת׳ן ניט אמאל משיג זיין ווי גרויס דאס איז געווען, [אפילו לויט אונזערע קליינע השגות], ווייל מען רעדט דאך דא אין אמת׳ן פון ״פערצן טויזנט״ יאר: ״לִמּוּד הַתּוֹרָה״..! אזוי מיר האבן דאך שוין פריער ערקלערט באריכות.

און ממילא מיר האבן דען א מינדעסט׳ע השגה וואס דאס מיינט ״פערצן טויזנט יאר״ פון: ״לִמּוּד הַתּוֹרָה״ [צום ווייניגסטענס]..?! דאך איז דאך אסאך אסאך העכער ווי אונזערע השגות בכלל.

אבער על כל פנים.. יעקב אבינו האט פארמאגט גאר גאר א גרויסע: "אוֹר תּוֹרָה" בשעת וועט ער איז ארויס געגאנגען פון באר שבע נאכן זיצן און לערנען פאר פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, ווייל יעקב אבינו האט דאך שוין געהאלטן דא נאכן זיצן און הארעווען אין דער הייליגער תורה הק' פאר גאנצע פערצן יאר במסירות נפש ממש אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און ממילא די חלק פון: "תּוֹרָה אוֹר".. דאס פארשטייט דאך שוין א יעדער איינער פון זיך אליין אז יעקב אבינו האט דאס פארמאגט אויפן העכסט'ן מדריגה.

אבער אפילו די חלק פון: "נֵר מִצְוָה" האט דאך שוין יעקב אבינו אויך פארמאגט דא אויף גאר גאר א גרויסע מדריגה, ווייל חז"ל זאגן דאך אונז שוין, אז יעקב אבינו האט דאך אויך מקיים געווען די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: "כִּבּוּד אָב וָאֵם" דורך אויס די גאנצע פערצן יאר וואס ער איז געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק' אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, ווייל די גרעסטע: "נַחַת רוּחַ" פאר עלטערן איז דאך צו הערן אז זייער זוהן הארעווע'ט אין תורה.

און אין אמת'ן.. קענען מיר זיך דאך ניט אמאל פָּאר שטעלן ווי גרויס עס איז געווען די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: "כִּבּוּד אָב וָאֵם" וואס יעקב אבינו האט מקיים געווען דורך אויס די אלע פערצן יאר וואס ער האט געלערנט דער הייליגער תורה הק' אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, ווייל מיר קענען זיך דאך ניט אמאל פָּאר שטעלן ווי א גרויסע: "נַחַת רוּחַ" יצחק און רבקה האבן געהאט בשעת וועט זיי האבן געהערט אז זייער זוהן יעקב זיצט און הארעווע'ט: "יוֹמָם וָלַיְלָה" אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר פאר

גאנצע פערצן יאר במסירות נפש ממש, און דאס איז דאך לכאורה איינער פון די גרעסטע מדריגות אין די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: "כְּבוּד אָב וָאֵם".

און ממילא קומט דאך אויס פון דעם, אז יעקב אבינו האט פארמאגט ביידע זאכן בשעת וועז ער איז ארויס געגאנגען פון באר שבע, סיי די חלק פון: "נֵר מִצְוָה", און סיי די חלק פון: "תּוֹרָה אוֹר".

און ווי אזוי קענען מיר זיך דען בכלל פָּאר שטעלן וואס פאר א גרויסע "השגות" אין תורה יעקב אבינו האט משיג געווען בשעת וועז ער האט געהארעוועט אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר..?! און ווי אזוי קענען מיר זיך דען בכלל פָּאר שטעלן וואס פאר א גרויסע "אורות" יעקב אבינו האט מיט געטראגן מיט זיך בשעת וועז ער איז ארויס געגאנגען פון באר שבע..?! עס איז דאך געווען דעמאלט'ס: יְצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם עוֹשֶׂה "רֹשֶׁם" – זיין ארויס גיין האט געמאכט א "צייכן", און זיין ארויס גיין האט איבער געלאזט א אמת'ן: "רֹשֶׁם" אויפן שטאט.

און זיין ארויס גיין האט דאך טאקע באמת איבער געלאזט א אמת'ע "השפעה" אויפן שטאט, ווייל מיר האבן דאך שוין פריער דערמאנט, אז דער הייליגער מהרש"א (חידושי אגדות דף: י"ז ע"א) זאגט דאך אונז שוין בפירוש אין מסכת מגילה, אז די ישיבה פון שם ועבר איז דאך געווען אין דעם שטאט "באר שבע" – אז די ישיבה פון שם ועבר איז דאך געווען אין דעם זעלב'ן פלאץ ווי יעקב אבינו האט געלערנט דער הייליגער תורה הק' פאר פערצן יאר במסירות נפש ממש, און לויט דעם קומט דאך אויס, אז די שטאט "באר שבע" האט פארמאגט גאר גאר א גרויסע: "כֹּחַ הַקְּדוּשָׁה",

ווייל אויב עס איז פארהאן א יודיש קינד וואס זיצט און לערנט דער הייליגער תורה הק׳ אין א געוויסע שטאט פאר פערצן יאר במסירות נפש ממש: ״בֵּין פִּתְלֵי בֵּית הַמֶּדְרָשׁ״, דעמאלט׳ס פארמאגט דאך די שטאט גאר גאר א גרויסע: ״כֹּחַ הַקְּדוּשָׁה״, און ממילא ווי אזוי קענען מיר דען משיג זיין וואס פאר א ״ירידה״ די שטאט האט באקומען וועז אזא גרויסע צדיק ווי ״יעקב אבינו״ איז ארויס געגאנגען פון דעם שטאט..?!

און עס איז נישט פשט אז מיט די ארויס גיין פון יעקב אבינו האט זיך געשפירט א ״חילוק״ אין דעם שטאט, אדער עס איז געווען א ״נפקא מינה״ פון פאר זיין ארויס גיין ביז נאך זיין ארויס גיין, ניין ניין ניין, נאר די ארויס גיין פון יעקב אבינו האט געמאכט גאר גאר א גרויסן: ״רֹאשׁ״ אויפן שטאט.

ווייל בשעת וועז יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון דארטן, האט ער דאך דעמאלט׳ס מיט געגומען מיט זיך זיין געוואלדיגע: ״כֹּחַ הַתּוֹרָה״, און ער האט דאך דעמאלט׳ס אויך מיט געגומען מיט זיך זיינע אלע הייליגע: ״מִצְוֹת הַתּוֹרָה״ וואס ער ״האט״ מקיים געווען און וואס ער ״גייט״ מקיים זיין יעצט אין דעם שטוב פון לבן.

און בשעת וועז יעקב אבינו האט זיך געפונען אין דעם שטאט, דעמאלט׳ס האט דאך געהערש׳ט א אמת׳ע: ״רוּחַ טַהֲרָה״ אין דעם שטאט, און עס האט דאך דעמאלט׳ס געהערש׳ט א אמת׳ע רוח פון הייליג׳קייט אין דעם שטאט, אבער איינמאל ער איז שוין ארויס געגאנגען פון דעם שטאט, דעמאלט׳ס האט דאס איבער געלאזט גאר גאר א הייליגן: ״רֹאשׁ״ אויף דעם שטאט, און אלע מענטשן פון דעם שטאט זענען דעמאלט׳ס געבליבן מיט א הייליגע ״נאך טעם״ פון תורה ועבודה און: ״יִרְאַת שָׁמַיִם״.

און רש״י הק׳ וויל דאך אונז דא לאזן הערן, אז: ״יְצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם״ – אז וועז אזא גרויסער צדיק ווי ״יעקב אבינו״ גייט ארויס פון א שטאט, דעמאלט׳ס שפירט זיך נישט א ״נפקא מינה״ אין דעם שטאט איינמאל דער צדיק איז שוין ארויס געגאנגען פון דעם שטאט, אדער א ״חילוק״, נאר די ״יציאה״ פון אזא גרויסער צדיק לאזט איבער א אמת׳ן הייליגן: ״רֹשֶׁם״ אויף אלע מענטשן פון דעם שטאט, און דאס באגלייט דאך זיי אויף יארן יארן שפעטער.

און יא ר׳ יוד, מיר דארפן אלע גוט וויסן און געדענקען: ״כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ״, אז א השפעה פון א אמת׳ע: ״צַדִּיק אֱמֶת״ וועט קיינמאל נישט פאר וואסער׳ט ווערן..! און א השפעה פון א אמת׳ע: ״צַדִּיק אֱמֶת״ וועט קיינמאל נישט אפ געקיל׳ט ווערן..!

און עס איז טאקע כדאי צו דערמאנען דא ביי דעם געלעגענהייט, אז די סיבה פארוואס דער היילִיגער תורה הק׳ האט נישט אריין געשריבן ״יצחק אבינו״ אין דעם כלל פון א: ״צַדִּיק״ וואס איז געווען אין דעם שטאט ״באר שבע״ איז, ווייל יצחק אבינו איז דאך שוין געווען בלינד יעצט ל״ע, און ממילא וועגן דעם האט איהם די פסוק נישט אריין געשריבן אין די סארט צדיקים וואס זענען געווען אין די בחינה פון ״יעקב אבינו״.

ווייל מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז חז״ל (נדרים דף: ס״ד ע״ב) זאגן דאך אונז שוין בפירוש, אז: ״סוּמָא חָשׁוּב כְּמֵת״ – אז א בלינד׳ער מענטש ווערט דאך שוין געשריבן ווי א טויט׳ע מענטש, און ממילא וועגן דעם האט איהם דער היילִיגער תורה הק׳ נישט אריין געשריבן אין דעם כלל פון א: ״צַדִּיק״ וואס איז געווען אין דעם שטאט ״באר שבע״.

אבער דאס מיינט נישט ח״ו צו זאגן אז יצחק אבינו איז נישט געווען קיין: ״צַדִּיק״ ח״ו, חס להזכיר אפילו אזוי צו טראכטן, נאר דאס מיינט סך הכל צו זאגן, אז וויבאלד יצחק אבינו איז דאך שוין געווען בלינד יעצט ל״ע, ממילא וועגן דעם איז ער נישט געווען אין די זעלבע ״בחינה״ ווי יעקב אבינו.

און די סיבה פארוואס דער הייליגער תורה הק׳ האט נישט אריין געריכט ״רבקה אמינו״ אין דעם כלל פון א ״צדיקת״ וואס איז געווען אין דעם שטאט ״באר שבע״ איז, ווייל רבקה אמינו איז דאך שטענדיג געווען גאר גאר א גרויסע: ״צְנוּעָה״, און רבקה אמינו איז דאך שטענדיג געווען ״באהאלטן״ אין איר געצעלט, און קיין שום מענטש האט דאך איר קיינמאל נישט געקענט זעהן אפילו פאר די אויגן, און ממילא וועגן דעם האט מען איר נישט אריין גערעכנט אין די גדר פון ״צדיקת״.

אבער משא״כ יעקב אבינו האט מען דאך יא אין אמת׳ן געקענט טרעפן לערנען און הארעווען אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר טראץ דעם וואס ער איז געווען ״באהאלטן״, ווייל יא ר׳ יוד, די ווארט ״באהאלטן״ וואס עס שטייט ביי ״יעקב אבינו״ מיינט, אז ער האט זיך באהאלטן אין א: ״בֵּית הַמִּדְרָשׁ״ – אז ער האט זיך באהאלטן אין א: ״מָקוֹם שֶׁהָרַבִּים מְצוּיִין שָׁם״, אבער משא״כ די ווארט ״באהאלטן״ וואס עס שטייט ביי ״רבקה אמינו״ מיינט, פשוט כפשוטו, אז ״זי איז געווען באהאלטן פון א יעדע סארט אויג וואס עס איז נאר פארהאן אויף דער וועלט״.

און ממילא די איינציגסט׳ע: ״אור״ וואס איז געווען אין דעם שטאט באר שבע: ״לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל״ אויף א געוויסע בחינה איז דאך טאקע נאר געווען ״יעקב אבינו״ וואס איז דאך געווען: ״כָּל כֵּלּוֹ תּוֹרָה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף״, און

ממילא וועז עס איז געווארן: "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב" וגו', דעמאלט׳ס איז דאך טאקע געווען: "יְצִיאַת צַדִּיק מִן הַמָּקוֹם עוֹשֶׂה רֹשֶׁם" מיט אלע פשטים.

איי.. וועט איינער אבער פרעגן, אז אויב יעקב אבינו איז דאך שוין געווען דעמאלט׳ס אויף אזעלכע גרויסע מדריגות, איז ווי אזוי האט ער בכלל געקענט גיין "חתונה" האבן דעמאלט׳ס..?! אויב ער וועט "חתונה" האבן וועט ער דאך ווערן אָן געשפארט אויף אנדערע מענטשן..?! און אויב ער וועט "חתונה" האבן וועט ער דאך ווערן: "תָּלוּי בְּדַעַת אֲחֵרִים"..?! ווייל ער וועט דאך שוין דעמאלט׳ס האבן די "עול הפרנסה", און דאס וועט דאך איהם שטערן פון לערנען דער הייליגער תורה הק׳..?!

ענטפערט אונז אויף דעם די פסוק דא, אז: וַיֵּלֶךְ "חָרָנָה" – אז יעקב אבינו איז געגאנגען צו "חרן", און די ווארט: "חָרָנָה" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "סָגַר", און דאס מיינט דאך צו זאגן אין אנדערע ווערטער, אז דער הייליגער תורה הק׳ וויל דיר דא זאגן אזוי, אז יא ר׳ יוד, יעקב אבינו האט קלאר געווואוסט, אז אויב ער וועט גיין "חתונה" האבן וועט ער דעמאלט׳ס ווערן "אָן געשפארט" אויף אנדערע מענטשן, און יעקב אבינו האט דאך שוין טאקע אויך קלאר געווואוסט אז אויב ער וועט גיין "חתונה" האבן וועט ער דעמאלט׳ס מוזן גיין ברענגען פרנסה פאר צוועלעף: "שִׁבְטֵי יָ-הּ", אבער אפילו אזוי: "וַיֵּלֶךְ חָרָנָה" – אבער אפילו אזוי איז ער אבער נאך אלץ געגאנגען קיין חרן כדי "חתונה" צו האבן.

איי פארוואס..?! די תירוץ אויף דעם איז, כדי צו ווייזן מיט דעם פאר די גאנצע וועלט, אז אין אלע מיינע מעשים וואס איך טוה איז נאר דא איין

איינציגע כוונה, און די איין איינציגע כוונה וואס איך האב איז: "כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת בּוֹרְאִי וּכְדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל".

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה: חז"ל זאגן אונז אין די וואכעדיגע פרשה, אז: "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע" – אז יעקב אבינו איז טאקע ארויס געגאנגען סוף כל סוף פון זיין שטאט באר שבע, אבער ער האט זיך נישט "געיאגט" דעמאלט'ס צו גיין גלייך קיין חרן.

נאר: "וַיֵּלֶךְ חָרָנָה – נאר ער איז "געגאנגען" זייער פאמעלאך קיין חרן, און ער האט זיך נישט געיאגט אין ערגעץ, נאר ער איז שְׁטַאטְ'לֶעךְ "געגאנגען" קיין חרן, און ער האט אפילו געמאכט א סטאפ פאר פערצן יאר כדי צו לערנען אביסעל'ע תורה אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר.

און ער האט זיך טאקע דעמאלט'ס גלייך אריין געזעצט אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און ער האט זיך דעמאלט'ס גלייך געגומען א ספר'ל אין די האנט אריין, און ער האט זיך דעמאלט'ס גלייך געגומען לערנען דער הייליגער תורה הק', און ער האט זיך דעמאלט'ס געגומען שטייגן מעלה מעלה: "בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוֹדָה וּבְיִרְאַת יהו-ה טְהוֹרָה".

אבער איין מינוט ר' יוד, איך פארשטיי נישט וואס דא גייט פָּאר..?! ווייל ווי אזוי האט יעקב אבינו געהאט רעכט צו גיין לערנען פאר פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר..?! זיין טאטע יצחק האט דאך איהם שוין קלאר געזאגט אז ער זאל גיין צו די שטוב פון זיין פעטער לבן הארמי, אזוי

ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש פאריגע וואך אין די פרשה (קפיטל כ״ח פסוק ב׳), אז יצחק אבינו האט דעמאלט׳ס געזאגט פאר זיין זוהן יעקב, אז: ״קוּם לֵךְ פַּדֶּנָה אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי אִמֶּךָ״ וגו׳ — אז איך הייס דיר אז דו זאלסט גיין צו די שטוב פון לבן וואס איז די טאטע פון דיין מאמע..?!

און עס קומט דאך אויס פון דעם, אז יעקב אבינו האט דאך געהאט א ״מצות עשה דאורייתא״ פון: ״כַּבֵּד אָב וָאֵם״ אז ער דארף גיין קיין חרן צו די שטוב פון זיין פעטער לבן, און ממילא ווי אזוי האט יעקב אבינו געהאט רעכט צו גיין לערנען דער הייליגער תורה הק׳ אין די ישיבה פון שם ועבר בשעת וועט ער האט געהאט א חיוב פון: ״מִצְוַת כַּבֵּד אָב וָאֵם״ צו גיין קיין ״חרן״..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, אז יעקב אבינו האט יא געהאט רעכט צו גיין לערנען אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, ווייל זיין טאטע יצחק האט דאך איהם נאר געזאגט אז: קוּם ״לֵךְ״ פַּדֶּנָה אֲרָם וגו׳ — ווייל זיין טאטע יצחק האט דאך איהם נאר געזאגט אז ״גיי״ קיין פדן ארם צו די שטוב פון דיין פעטער לבן, און דאס האט דאך געמיינט צו זאגן אין אנדערע וועלטער, אז ״גיי״ טאקע יעקב, אבער.. דו מוזט זיך נישט צו יאגן צו שטארק צו לויפן אהין, נאר דו קענסט קודם גיין לערנען דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר.

און דאס האט דאך איהם טאקע יצחק אבינו פראבירט ״מרמז״ צו זיין דא, אז.. יא יעקב, איך בין טאקע מסכים [צו דיין מאמע׳ס וועלטער] אז דו זאלסט טאקע גיין צו די שטוב פון דיין פעטער לבן, אבער דו דארפס׳ט זיך נישט צו יאגן צו גיין אהין, ווייל די שטוב פון לבן איז דאך סוף כל סוף א: ״מָקוֹם טָמֵא״, און ממילא וועגן דעם מוזטו זיך נישט צו איילן צו גיין אהין

נאר דו קענסט זיך אביסעל׳ע פארזוימען דא אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און דו מעגסט נאך בלייבן לערנען אביסעל׳ע אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר וואס געפונט זיך דא אין שטאט.

און יעקב אבינו האט טאקע דעמאלט׳ס גלייך פארשטאנען דעם ״רמז״ וואס זיין טאטע האט איהם דא פראבירט ״מרמז״ צו זיין, און ער איז טאקע דעמאלט׳ס גלייך געגאנגען לערנען אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר: ״בְּהַתְמָדָה גְּדוֹלָה וְרַבָּה לִכְבוֹד שִׁמְךָ יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה״.

און די אמת איז דאך, אז ״יצחק אבינו״ האט זיך דאך נישט געוואלט קריגן מיט ״רבקה אמינו״ אויף דעם געדאנק וואס זי האט געזאגט אז יעקב זאל גיין קיין חרן צו דעם שטוב פון לבן הארמי, און ממילא וועגן דעם האט יצחק אבינו נאר ״מרמז״ געווען פאר יעקב מיט א שיינעם ״רמז״ אז יעקב זאל שוין פארשטיין פון דעם אז ער דארף זיך נישט צו יאגן כדי צו גיין צו דעם שטוב פון לבן.

און עס איז שטייט דאך שוין טאקע אויך בפירוש אין חז״ל (מדרש משלי פרשה כ״ב), אז: ״דַּי לְחַכִּימָא״ – אז א חכם פארשטייט דאך שוין אפילו: ״בִּרְמִיזָא״ – אז א קלוגע מענטש פארשטייט דאך שוין אפילו מיט א ״רמז״ אויך.

און ממילא וועגן דעם האט דא יצחק אפ געמאכט ביי זיך, אז איך האב דאך א מורא׳דיגע עצה דא, ווייל מיין עצה איז, אז איך וועל ״מרמז״ זיין דא פאר מיין זוהן יעקב וואס ער זאל טוהן, און ער וועט דאך שוין זיכער אליין פארשטיין וואס איך מיין איהם דא צו זאגן מיט מיינע וועגן וועגטער.

און יצחק אבינו האט זיך טאקע דעמאלט׳ס גלייך אָן געזופן צו זיין זוהן יעקב און געזאגט, אז יא יעקב, ״גיי״ טאקע קיין חרן צו די שטוב פון דיין פעטער לבן, אבער.. דו ווייסט וואס איך מיין מיט דעם ווארט ״גיי״..?! יא..?! דו קענסט זיך פארזוימען דא אביסל, און דו מוזט נישט ״לויפן״ צו דעם שטוב פון לבן, נאר דו קענסט קודם גיין לערנען דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר וואס געפונט זיך דא אין שטאט, און דו קענסט זיך נאך אביסעל׳ע משלים זיין אין תורה: ״בֵּין כִּתְלֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ״ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר.

ווייל דו זאלסט וויסן יעקב, אז דער הייליגער תורה הק׳ איז דאך די איינציגסט׳ע זאך וואס איז: ״מַגְּנָא וּמַצָּלָא״ – אז דער הייליגער תורה הק׳ איז דאך די איינציגסט׳ע זאך וואס ״באשיצט״ און ״ראטעוועט״ א מענטש פון אלעם בייזען, און ממילא וועגן דעם קענסטו רואיגערהייט גיין לערנען אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר וואס געפונט זיך דא אין שטאט, און ״איך זאג דיר צו״ אז עשיו וועט נישט קענען האבן קיין שליטה אויף דיר בשעת וועז דו ביזט עוסק אין דער הייליגער תורה הק׳, ווייל דער הייליגער תורה הק׳ וועט דאך דיר שטענדיג אפ היטן.

אבער משא״כ ״רבקה אמינו״ האט דא געזאגט פאר יעקב, אז: וְקוּם ״בְּרַח״ לְךָ אֶל לָבָן אָחִי חָרָנָה – אז הייב זיך אויף און ״אנטלויף״ יעצט קיין חרן, און די סיבה פארוואס רבקה אמינו האט דא געזאגט פאר איר זוהן יעקב אז ער זאל ״אנטלויפן״ איז, ווייל חז״ל (קידושין דף: פ׳ ע״ב) זאגן דאך אונז שוין בפירוש, אז: ״נָשִׁים דַּעְתָּן קַלּוֹת״ – אז פרויען זענען זייער דערשראקן און זייער איידל צו א יעדע זאך, און פרויען נעמען אָן א יעדע זאך אסאך מער

ערנסט׳ער ווי מענער נעמען אָן א זאך, און ממילא וועגן דעם האט דא טאקע רבקה אמינו געזאגט פאר איר זוהן יעקב אז: וְקוּם "בְּרַח" לְךָ אֶל לָבָן אָחִי חָרָנָה – אז הייב זיך אויף און "אנטלויף" יעצט קיין חרן.

אבער משא"כ "יצחק אבינו" האט געזאגט פאר יעקב, אז: "לֵךְ" פַּדֶּנָה אֲרָם וגו׳ – אז "גיי" טאקע קיין פדן ארם צו די שטוב פון דיין פעטער לבן, אבער דו קענסט זיך נאך אביסעל׳ע פארזוימען אונטער וועגנ׳ס, און דו מוזט נישט גלייך "לויפן" צו די שטוב פון דיין פעטער לבן, נאר דו קענסט קודם גיין לערנען דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר וואס געפונט זיך דא אין שטאט.

ווייל דו זאלסט וויסן יעקב, אז דער הייליגער תורה הק׳ איז דאך די איינציגסט׳ע זאך וואס איז: "מַגְּנָא וּמַצְּלָא" – אז דער הייליגער תורה הק׳ איז דאך די איינציגסט׳ע זאך וואס "באשיצט" און "ראטעוועט" א מענטש פון אלעם בייזען.

און ממילא וועגן דעם קענסטו רואיגערהייט גיין לערנען דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר וואס געפונט זיך דא אין שטאט, און דו דארפס׳ט נישט מורא האבן פון דיין ברודער עשיו הרשע, ווייל דער הייליגער תורה הק׳ וועט דיר באשיצן פון די הענט פון דיין ברודער עשיו הרשע, און "איך זאג דיר צו" אז עשיו וועט נישט קענען האבן קיין שליטה אויף דיר בשעת וען דו ביזט עוסק אין דער הייליגער תורה הק׳.

און מיר ווייסן דאך שוין אלע אויך זייער גוט, אז עס ווערט דאך שוין בפירוש גע׳פסקנ׳ט אין שולחן ערוך, אז אויב דיין טאטע זאגט דיר איין זאך

צו טוהן, און דיין מאמע זאגט דיר א צווייטע זאך צו טוהן, דעמאלט׳ס דארפסטו קודם פאלגן דיין ״טאטע״, און יעקב אבינו האט דאך טאקע קודם געפאלגט זיין ״טאטע״, און ער איז טאקע גלייך נאך דעם געגאנגען לערנען דער הייליגער תורה הק׳ פאר פערצן יאר אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און ערשט נאך דעם האט ער געפאלגט זיין ״מאמע״ און ער איז געגאנגען קיין חרן צו די שטוב פון זיין פעטער לבן.

און די פסוק זאגט דאך אונז שוין טאקע אויך בפירוש אין פרשת תולדות (קפיטל כ״ח פסוק ז׳), אז: ״וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל אָבִיו״ – אז יעקב אבינו האט קודם צו געהערט צו די ווערטער פון זיין ״טאטע״ יצחק, און ער איז קודם געגאנגען לערנען דער הייליגער תורה הק׳ אין די הייליגע ישיבה פון שם ועבר, און ערשט נאך דעם האט ער אויס געהערט: ״וְאֶל אִמּוֹ״ – און ערשט נאך דעם האט ער אויס געהערט די ווערטער פון זיין ״מאמע״ רבקה און ער איז געגאנגען קיין חרן צו די שטוב פון זיין פעטער לבן.

און יעקב אבינו האט דאך שוין טאקע דא אויך מקיים געווען דאס וואס עס שטייט דאך שוין בפירוש אין דער הייליגער תורה הק׳ אין פרשת יתרו ביי די: ״עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת״ (קפיטל כ׳ פסוק י״ב), אז: ״כַּבֵּד״ – אז קודם זאלסטו מכבד זיין: ״אֶת אָבִיךָ״ – אז קודם זאלסטו מכבד זיין די ווערטער פון דיין ״טאטע״, און ערשט שפעטער זאלסטו גיין מכבד זיין: ״וְאֶת אִמֶּךָ״ – און ערשט שפעטער זאלסטו גיין מכבד זיין די ווערטער פון דיין ״מאמע״.

און די חידוש פון דעם וועט זיין, אז אפילו הכי וועט אבער נאך אלץ זיין: ״לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה״ וגו׳, און דו וועסט נישט אריין פאלן אין די הענט פון דיין ברודער עשיו הרשע טראץ דעם וואס דו וועסט זיך געפונען

אין דעם זעלב'ן שטאט ווי דיין מערדערליכ'ע ברודער עשיו הרשע, ווייל דער הייליגער "תורה" הק' איז דאך: "מַגְּנָא וּמַצָּלָא".

און די ווארט: "מֵגִין" – איז דאך טאקע אויך ראשי תיבות: "נָצַח יִשְׂרָאֵל מְצָרָתוֹ גְּאָלָתוֹ", ווייל יא ר' יוד, דער הייליגער תורה הק' האט: "מֵגִין" געווען אויף יעקב אבינו אז עשיו הרשע זאל איהם נישט קענען הארגע'נען, און: "נָצַח יִשְׂרָאֵל" – און דער הייליגער תורה הק' האט אפ געהיטן דעם אָן דענק פון "יעקב אבינו" [וואס ווערט דאך אויך אָן גערופן: "יִשְׂרָאֵל" כידוע] אין דעם זכות וואס ער האט געלערנט דער הייליגער תורה הק' במסירות נפש ממש.

און: "מְצָרָתוֹ גְּאָלָתוֹ" – און דער הייליגער תורה הק' האט איהם אויך אויס געלייזט פון אלע זיינע צרות, פון: "צָרַת עֵשָׂו", און פון: "צָרַת לָבָן", און פון: "צָרַת אֱלִיפָז", און פון אלע זיינע צרות וואס ער האט נאר געהאט.

ווייל יא ר' יוד, אויב א מענטש קלעבט זיך צו דער הייליגער "תורה" הק', דעמאלט'ס וועט איהם דער הייליגער תורה הק' שטענדיג ראטעווען פון אלע זיינע: "צָרוֹת" און: "יְסוּרִים" וואס גייען נאר א דורך אויף איהם.

און דער ענין איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין דעם ווארט: "צָרוֹת", ווייל די ווארט: "צָרוֹת" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "לְמוּד הַתּוֹרָה", ווייל יא ר' יוד, אויב האסטו אמאל: "צָרוֹת" און עס איז דיר גאר גאר שווער דאס לעבן, זאלסטו זיך דעמאלט'ס גלייך אריין ווארפן אין דער הייליגער "תורה" הק', ווייל נאר דאס וועט דיר ראטעווען פון אלע זיינע: "צָרוֹת" און: "יְסוּרִים" וואס דו גייסט ליידער א דורך.

און א יודיש קינד דארף דאך טאקע שטענדיג וויסן און געדענקען, אז דער הייליגער "תורה" הק׳ איז דאך די איינציגסט׳ע זאך וואס ראטעוועט א מענטש פון אלע סארטן: "צָרוֹת" און: "יְסוּרִים" וואס עס איז נאר פארהאנען אויף דער וועלט, ווייל דער הייליגער "תורה" הק׳ איז דאך די איינציגסט׳ע זאך וואס איז: "מַגְּנָא וּמַצָּלָא":

וַיֵּלֶךְ חָרָנָה

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה: לכאורה איז דאך שווער דא א מורא׳דיגע קשיא, ווייל פארוואס שטייט דא אין פסוק דעם לשון אז: "וַיֵּצֵא" יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע "וַיֵּלֶךְ" חָרָנָה, עס שטייט דאך שוין פאריגע וואך אין די פרשה, אז רבקה אמינו האט דעמאלט׳ס געפופן יעקב אבינו, און רבקה אמינו האט איהם דעמאלט׳ס געזאגט, אז דו זאלסט וויסן אז: "הִנֵּה עֵשָׂו אָחִיךָ מִתְנַחֵם לְךָ לְהָרְגֶךָּ" – אז דו זאלסט וויסן אז דיין ברודער עשיו וויל דיר הארגע׳נען, און זי האט איהם טאקע דעמאלט׳ס באפוילן מיט די וועדטער, אז: "וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע בְּקֹלִי וְקוּם בְּרַח לְךָ אֶל לָבָן אָחִי חָרָנָה" – אז אנטלויף שנעל צו מיין ברודער לבן וואס וואוינט אין חרן.

און לויט דעם וואלט דאך לכאורה געדארפט שטיין שפעטער אין דעם פסוק, אז: "וַיִּבְרַח" יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע – אז יעקב אבינו איז טאקע "אנטלאפן" פון באר שבע, און: "וַיָּרָץ" לְחָרָן – און ער איז טאקע "געלאפן" קיין חרן.

אבער עס שטייט נישט אזוי אין פסוק דא, נאר עס שטייט דא אין פסוק אזוי, אז: "וַיֵּצֵא" יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע – אז יעקב אבינו איז זיך רואיגערהייט ארויס "געגאנגען" פון באר שבע, און די וואלט: "וַיֵּצֵא" איז דאך משמע אז ער איז

געגאנגען "רואיגערהייט"..?! און יא טייערע יודן, איר זאלט וויסן אז: "וַיֵּצֵא" יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע "וַיֵּלֶךְ" חָרָנָה – איר זאלט וויסן אז יעקב אבינו איז זיך "רואיגערהייט" געגאנגען קיין חרן.

אבער איין מינוט ר' יוד, איך פארשטיי נישט וואס דא גייט פָּאר, יעקב אבינו האט דאך דא געדארפט "אנטלויפן" פאר זיין לעבן, און ממילא וואס איז פשט פון דעם אז יעקב אבינו האט זיך אזוי געמיט'לעך "ארויס שפאצירט" פון באר שבע..?! זיין ברודער עשיו האט דאך איהם דא געוואלט "הארגע'נען"..?! און ממילא וואס איז פשט פון דעם "שפאציר" דא..?!

עס וואלט דאך לכאורה געדארפט שטיין דא אין פסוק דעם לשון, אז: "וַיִּבְרַח" יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע – אז יעקב אבינו איז טאקע "אנטלאפן" פון באר שבע און ער איז "געלאפן" קיין חרן, ווייל אויב איינער פארמאגט א מערדערליכ'ע ברודער עשיו, דעמאלט'ס דארף מען דאך שוין איינמאל "אנטלויפן"..?!

און עס איז דאך שוין טאקע אויך באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז ווען איינער אנטלויפט פאר זיין לעבן, דעמאלט'ס "שפאצירט" ער נישט, נאר ער "לויפט" דעמאלט'ס אוועק מיט אלע זיינע כוחות..?!

און ממילא וואס איז פשט פון די ווערטער: "וַיֵּצֵא" יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע "וַיֵּלֶךְ" חָרָנָה – און ממילא וואס איז פשט פון די ווערטער אז יעקב אבינו איז זיך רואיגערהייט "געגאנגען" קיין חרן ווי ער וואלט געכאפט א "שפאציר" ביים טאטן אין ווין גארטן..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, אז די סיבה פארוואס יעקב אבינו איז נישט "אנטלאפן" פון באר שבע איז געווען, ווייל דו ביזט געוועכט טאקע אז רבקה אמינו האט טאקע געהייסן פאר יעקב אבינו אז: קום "בְּרַח" לְךָ אֶל לָבָן אָחִי חָרָנָה – דו ביזט געוועכט טאקע אז רבקה אמינו האט טאקע געהייסן פאר יעקב אבינו אז "אנטלויף" שנעל צו מיין ברודער לבן וואס וואוינט אין חרן.

אבער פון אנדערע זייט שטייט דאך שוין אבער אויך פאריגע וואך אין די פרשה, אז יצחק אבינו האט דאך שוין אויך געזאגט פאר יעקב אבינו גלייך נאך די מעשה פון די ברכות, אז: "קום" – הייב זיך אויף, און: "לֵךְ" פַּדֶּנָה אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי אִמֶּךָ" – און "גיי" צו די שטוב פון לבן די טאטע פון דיין מאמע, און: "וְקַח לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן" וגו' – און נעם דיר פון דארטן א פרוי פון די טעכטער פון לבן.

און עס קומט דאך אויס פון דעם א מורא'דיגע זאך, אז יעקב אבינו האט דא געהאט א קלאר"ע מצוה פון: "כַּבּוֹד אָב וָאֵם" מיט דעם וואס ער איז געגאנגען צו די שטוב פון לבן הארמי, ווייל זיין מאמע רבקה האט דאך איהם שוין קלאר געהייסן אז: "קום בְּרַח לְךָ אֶל לָבָן אָחִי חָרָנָה" – אז "אנטלויף" שנעל צו מיין ברודער לבן הארמי וואס וואוינט אין חרן, און זיין טאטע יצחק האט דאך איהם שוין אויך קלאר געהייסן אז: "קום לֵךְ פַּדֶּנָה אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי אִמֶּךָ וְקַח לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן" וגו'.

און עס איז אינטרעסאנט אָן צו מערקן, אז ווען רבקה אמינו האט געהייסן יעקב גיין קיין חרן, דעמאלט'ס האט זי איהם געזאגט דעם לשון אז: קום "בְּרַח" לְךָ – אז "אנטלויף" שנעל קיין חרן..! אבער משא"כ ווען יצחק

אבינו האט געהייסן יעקב גיין קיין חרן, דעמאלט׳ס האט ער איהם געזאגט אז: קום ״לֵךְ״ פַּדֶּנָה אֲרָם – אז הייב זיך אויף און ״גיי״ טאקע צו פדן ארם, דארף מען דאך אבער לכאורה פארשטיין, אז פארוואס האט רבקה אמינו געזאגט דעם לשון: ״בְּרַח״ – אנטלויף, און יצחק אבינו האט געזאגט דעם לשון: ״לֵךְ״ – גיי..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, אז די סיבה פארוואס רבקה אמינו האט געהייסן יעקב אנטלויפן איז געווען, ווייל רבקה אמינו איז דאך געווען די ״מאמע״ פון יעקב, און א ״מאמע״ האט דאך גאר שטארקע שטורעמיש׳ע געפילן ווען עס האנדל׳ט זיך פון די לעבן פון איר אייגן קינד, און ממילא ווען רבקה האט געהערט אז עשיו וויל הארגע׳נען יעקב, האט זי דעמאלט׳ס גלייך געגעבן א שריי פאר איר זוהן יעקב, אז: וְקוּם ״בְּרַח״ לְךָ – אז הייב זיך אויף פון דא און אנטלויף..! אבער משא״כ יצחק נישט.

און אדער קען מען דא ענטפער׳ן א אנדערע תירוץ פארוואס רבקה אמינו האט געזאגט דעם לשון: ״בְּרַח״ – אנטלויף, און יצחק אבינו האט געזאגט דעם לשון: ״לֵךְ״ – גיי, און דאס איז, ווייל רבקה אמינו האט דאך שוין אלעס ״קלאר״ מיט געהאלטן מיט אירע אייגענ׳ע אויגן, און זי האט דאך שוין יא גאנץ גוט געזעהן מיט אירע אייגענ׳ע אויגן די ״רשעות״ פון עשיו.

און ממילא וועגן דעם האט זי געזאגט פאר יעקב אבינו, אז: ״בְּרַח״ לְךָ – ״אנטלויף״ פון דא..! ווייל איך קען דאך שוין זייער גוט מיין מערדערליכ׳ע זוהן ״עשיו הרשע״, און איך זאג דיר יעקב, אז דיין עלטער׳ע ברודער עשיו איז א געפערליכ׳ע גרויסע ״רשע״, און אויב ער האט געזאגט אז ער וויל דיר

"הארגע'נען", דעמאלט'ס וועט ער דאך זיכער מקיים פסק זיין און ער גייט דאך זיכער וועלן אויס פירן דא א ערנסט'ע מעשה "רציחה".

און ממילא וועגן דעם זאג איך דיר יעקב, אז "אנטלויף".. ! "אנטלויף" פון דא.. ! ווייל איך קען דאך שוין זייער גוט מיין מערדערליכ'ע זוהן "עשיו הרשע", און אויב ער זאגט אז ער וויל דיר הארגענ'ען, דעמאלט'ס גייט ער דאך זיכער מקיים פסק זיין.

און ממילא רבקה אמינו האט דאך דעמאלט'ס נאר געוואלט איין זאך, און דאס איז געווען, אז יעקב אבינו זאל זיך נישט געפונען אין דעם גאנצן געגענד פון זיין מערדערליכ'ע ברודער "עשיו הרשע".

אבער משא"כ יצחק אבינו איז דאך געווען א בלינד'ער ל"ע, און עשיו פלעגט זיך דאך שטענדיג אהער שטעלן פאר זיין טאטן יצחק אזוי ווי א גרויסער: "צַדִּיק", און ער פלעגט דאך שטענדיג פרעגן זיין טאטן יצחק פארשידענ'ע מאדנע שאלות אין הלכה, ווי למשל.. אז ווי אזוי דארף מען מעשר'ן "זאלץ".. ? ! און נאך פארשידענ'ע מאדנע שאלות.

און אזוי פלעגט עשיו שטענדיג אפ נארן זיין טאטן יצחק, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין פרשת תולדות (קפיטל כ"ה פסוק כ"ח), אז די סיבה פארוואס: "וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו" – אז די סיבה פארוואס יצחק האט ליב געהאט עשיו איז דאך נאר געווען ווייל: "כִּי צַיִד בְּפִיו" – ווייל עשיו פלעגט דאך איהם שטענדיג אריין כאפן איין זיין נעץ אריין דורך דעם וואס ער פלעגט איהם שטענדיג פרעגן פארשידענ'ע מאדנע שאלות אין

הלכה, און עשיו פלעגט דאך שוין טאקע טאג טעגליך אויס פאפן זיין הייליגן טאטן יצחק מיט זיין מויל.

און יצחק אבינו איז דאך געווען בלינד ל״ע, און ממילא וועגן דעם האט ער טאקע באמת געמיינט אז עשיו איז טאקע א גרויסער ״תלמיד חכם״ און א גרויסער: ״צַדִּיק״, אבער משא״כ: ״וְרִבְקָה״ – אבער משא״כ רבקה אמינו.. האט דאך שוין יא געזעהן וואס פאר א גרויסע רשע דער עשיו הרשע איז, און ממילא וועגן דעם: ״אֹהֶבֶת אֶת יַעֲקֹב״ – און ממילא וועגן דעם האט זי ליב געהאט יעקב, ווייל זי האט דאך שוין יא געזעהן די אמת פאר די אויגן.

און ממילא וועגן דעם האט זיך נישט יצחק אבינו צו שריגן צו יעקב אז ״אנטלויף״.. ! אנטלויף פון דא.. ! ווייל ער האט דאך נישט געזעהן די סכנה פאר די אויגן, ווייל ער איז דאך געווען ״בלינד״ ל״ע.

אבער משא״כ רבקה האט דאך שוין יא געזעהן דא די גרויסע ״סכנה״ פאר די אויגן, און ממילא וועגן דעם האט זי זיך טאקע גלייך צו שריגן צו איר זוהן יעקב, אז: ״בְּרַח״ – אז ״אנטלויף״ פון דא.. ! ווייל איך קען דאך שוין זייער גוט מיין מערדערליכ׳ע זוהן ״עשיו הרשע״, און איך זאג דיר אז עס לוינט זיך נישט צו שטיין אין זיינע ד׳ אמות וועז ער איז אויף געפעגט, ווייל ער קען דאך דיר צו רייסן אויף שטיק שטיקער, אבער משא״כ יצחק האט דאך נישט געזעהן דא די געוואלדיגע גרויסע סכנה וואס עס איז איהם דא געשטאנען פאר די אויגן.

און ממילא וועגן דעם איז דאך שוין זייער פאר שטענדליך פארוואס ״יצחק אבינו״ האט נאר געזאגט פאר זיין זוהן יעקב אז: קוּם ״לֵךְ״ פַּדֶּנָה אֲרָם – אז

״גיי״ קיין פדן ארם, ווייל יצחק איז דאך געווען בלינד ל״ע, אבער משא״כ רבקה האט דאך שוין יא געוואוסט דעם אמת, ווייל זי האט דאך שוין קלאר געזעהן דעם אמת מיט די אייגענ׳ע אויגן וועט דער רשע עשיו איז, און ממילא וועגן דעם האט זי געזאגט פאר יעקב אז ער זאל ״אנטלויפן״ קיין חרן.

אבער יעקב אבינו אליין.. האט דעמאלט׳ס געזאגט אזוי, אז איך בין דאך יעצט עוסק אין אזוי פיל ״מצוות״, ווייל איך בין דאך יעצט מקיים די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: ״כַּבּוּד אָב וָאֵם״ מיט דעם וואס איך גיי קיין חרן, און איך בין דאך יעצט אויך מקיים די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: ״וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם״, ווייל עס איז דאך גאר גאר א גרויסע סכנה פאר מיר אויב איך וועל בלייבן אין מיין וואוין ארט יעצט, ווייל מיין ברודער עשיו וויל דאך מיר הארגע׳נען דא.

און איך בין דאך יעצט אויך אויפן וועג מקיים צו זיין די ערשטע מצוה פון דער הייליגער תורה הק׳, וואס דאס איז דאך די מצוה פון: ״פְּרָיָה וְרִבְיָה״ — צו חתונה האבן און האבן קינדער און אויף שטעלן ערליכע יודישע דורות: ״נֶאֱמָנִים לַיהוה-ה וּלְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה״.

און מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז חז״ל (פסחים דף: ה׳ ע״א) זאגן דאך אונז שוין בפירוש, אז: ״שְׁלוּחֵי מִצְוָה אֵינָן נִזּוֹקִין״ — אז: ״שְׁלוּחֵי מִצְוָה״ וועלן דאך נישט געשעדיגט דורך אויס זייער גאנצע ״שליחות״, און ממילא וועגן דעם האט דא יעקב אבינו אויס געפון הויעך, אז.. איין מינוט, פארוואס דארף איך מורא האבן בכלל פון מיין מערדערליכ׳ע ברודער ״עשיו

הרשע״..? ! עס איז דאך פארהאן א באזונדער׳ע שמירה אויף מיר, ווייל איך בין דאך יעצט א ״שליח מצוה״ פון כל מיני וועגן.

א) ווייל איך גיי דאך יעצט: ״בְּמִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם״.

ב) און איך גיי דאך יעצט אויך גיין ״חתונה״ האבן און מקיים זיין די ערשטע מצוה פון דער הייליגער תורה הק׳.

און ממילא פארוואס דארף איך יעצט מורא האבן..? ! וועלכע מענטש קען דען לייגן א האנט אויף מיר אין די זעלבע צייט וועז דער הייליגער תורה הק׳ זאגט אויף מיר אז: ״שְׁלוּחֵי מִצְוָה אֵינָן נִזּוֹקִין״..? !

און ממילא וועגן דעם שטייט טאקע די וואך אין די פרשה, אז: ״וַיֵּצֵא״ יַעֲקֹב – אז יעקב אבינו איז זיך ארויס ״געגאנגען״ רואיגערהייט פון באר שבע, ווייל יעקב אבינו האט דאך דעמאלט׳ס געזאגט צו זיך, אז מיר זאגן דאך שוין אלע שטענדיג די וועלטער: ״אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ״, און דאס מיינט דאך צו זאגן אין אנדערע וועלטער, אז דורך דער הייליגער תורה הק׳ ״לעבט״ מען.

און ממילא עס וועט דאך זיכער גארנישט פאסירן צו מיר, ווייל קיינער שטארבט נישט דורך דעם וואס ער איז מקיים דעם רצון השם יתברך, נאר דורך מקיים זיין דער הייליגער תורה הק׳ ״לעבט״ מען..! אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין פרשת אחרי מות (קפיטל י״ח פסוק ה׳), אז: ״וָחַי בָּהֶם״ – אז דורך דעם וואס מען איז מקיים די הייליגע מצוות פון דער הייליגער תורה הק׳ ״לעבט״ מען..!

און בשעת וועז יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען פון "באר שבע" כדי צו גיין צו די שטוב פון זיין פעטער לבן הארמי, דעמאלט'ס איז ער ארויס געגאנגען מיט די מחשבה פון: "מִבְּאֵר", און דאס מיינט דאך צו זאגן אזוי, אז די ווארט: "מִבְּאֵר" איז דאך די זעלבע אותיות ווי: "אַב רָם" – א גרויסער דערהויבענ'ע טאטע אין הימל האבן מיר אלע..!

און יא טייערע יודן, דאס האט יעקב אבינו געטראכט צו זיך בשעת וועז ער איז אנטלאפן פאר זיין לעבן צו זיין פעטער לבן, אז וואס..?! אז: "אַב רָם" – אז איך האב דאך שוין גאר גאר א גרויסן טאטן אין הימל, און ער וועט דאך שוין זיכער אכטונג געבן אויף מיר איבעראל וואו איך וועל נאר גיין, און עס וועט דאך שוין זיכער מקיום ווערן ביי מיר דעם פסוק פון: "יהו-ה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ", און עס וועט דאך שוין זיכער מקיום ווערן ביי מיר דעם פסוק פון: "יהו-ה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם" טראץ דעם וואס מיין ברודער עשיו שוימט פאר כעס אויף מיר און ער וויל מיר הארגע'נען א יעדע מינוט.

און עס ווערט דאך שוין טאקע אויך געברענגט אין מדרש רבה (פרשה ס"ח סימן ב'), אז די צוויי פסוקים פון (תהלים קפיטל קכ"א פסוק ז' ח'): "יהו-ה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ" מיט: "יהו-ה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם" גייט דאך טאקע ארויף אויף "יעקב אבינו" בשעת וועז ער איז דא ארויס געגאנגען פון "באר שבע".

און ממילא יא ר' יוד, יעקב אבינו איז דא ארויס געגאנגען פון באר שבע מיט א זיכער'ע: "אֱמוּנָה" און: "בְּטָחוֹן" אין דעם הייליגן באשעפער אז דער הייליגער באשעפער וועט דאך איהם שוין זיכער פירן אין דעם ריכטיג'ן וועג

גערַאטעוועט צו ווערן פון זיין שלעכטע ברודער "עשיו הרשע" און פון: "עֲצַת לָבָן הָרַשָׁע", און: "מִבְּאֵר" – און דעם געדאנק פון: "אַב רָם" – און דעם געדאנק אז מיר האבן דאך שוין אלע גאר גאר א גרויסן טאטן אין הימל.. דאס: "שָׂבַע" – דאס האט איהם זַאט געמאכט, און דאס האט איהם בארואיגט דאס הארץ פון א יעדע סארט פחד און פון א יעדע סארט שרעק וואס עס האט נאר געוואלט פאלן אויף איהם.

און דער אייבערשטער האט זיך טאקע דעמאלט'ס גלייך נאך דעם באוויזן צו יעקב אבינו, און דער אייבערשטער האט איהם טאקע דעמאלט'ס גלייך "צו געזאגט", אז: "וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ" – אז איך וועל טאקע שטענדיג זיין מיט דיר יעקב, און: "וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ" – און איך וועל דיר טאקע שטענדיג אפ היטן וואו דו וועסט נאר גיין, אזוי ווי עס ווערט דאך שוין טאקע קלאר געברענגט אין דער הייליגער רמב"ן אין די וואכעדיגע פרשה.

און מיט די ריינע: "אֱמוּנָה טְהוֹרָה" אז דער הייליגער תורה הק' איז דאך א: "עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ", איז: "וַיֵּלֶךְ חָרָנָה – איז זיך יעקב אבינו "געגאנגען" רואיגערהייט קיין חרן, און מיט די ריינע: "אֱמוּנָה" און: "בְּטָחוֹן" אז דער הייליגער באשעפער איז דאך א: "שׁוֹמֵר יהו-ה אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד", און מיט די ריינע: "אֱמוּנָה" און: "בְּטָחוֹן" אז דער הייליגער באשעפער איז דאך א: שׁוֹמֵר "יִשְׂרָאֵל", איז: "וַיֵּלֶךְ חָרָנָה – איז זיך יעקב אבינו "געגאנגען" רואיגערהייט קיין חרן.

ווייל א ערליכע יוד דארף דאך קיינמאל נישט מורא האבן פון קיין שום מענטש, נאר א ערליכע יוד דארף דאך שטענדיג נאר מורא האבן פון דעם איין איינציג'ן באשעפער אליין, און אין דעם זכות וואס אונזער הייליגע

זיידע יעקב אבינו האט געלעבט מיט דעם געדאנק אז דער אייבערשטער איז דאך טאקע שטענדיג א אמת׳ע: ״שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל״, אין דעם זכות בעטן מיר טאקע אלע ווייטער טויזנט׳ער יארן שפעטער אז אין דעם זכות וואס יעקב אבינו האט טאקע באמת גע׳גלייבט אז דער אייבערשטער וועט איהם זיכער אפ היטן, אין דעם זכות זאל טאקע ווייטער זיין: ״שָׁמֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל״ – אין דעם זכות זאל אונז טאקע דער אייבערשטער ווייטער אויך אפ היטן פון אלעם בייזען און פון אלע סארטן: ״צָרוֹת רָגוֹן וַאֲנָחוֹת״ וואס עס איז נאר פארהאן אויף דער וועלט.

ווייל דער אייבערשטער איז דאך דער: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן ״שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל״, און אויב מיר וועלן טאקע אלע שטענדיג לעבן מיט: ״אֱמוּנָה״ און: ״בְּטָחוֹן״ אין דעם הייליגן: ״בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים״ אז דער אייבערשטער איז דאך טאקע שטענדיג אונזער: ״שׁוֹמֵר״ – אויב מיר וועלן טאקע אלע שטענדיג לעבן מיט: ״אֱמוּנָה״ און: ״בְּטָחוֹן״ אין דעם הייליגן: ״בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים״ אז דער אייבערשטער איז דאך טאקע שטענדיג אונזער היט׳ער, דעמאלט׳ס וועלן מיר טאקע אלע שטענדיג פארמאגן אויף אונז א: ״שְׁמִירָה עֶלְיוֹנָה בְּכָל הָעִנְיָנִים״, ווייל דער הייליגער: ״בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים״ איז דאך דער גרויסער: ״שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד״:

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וגו׳: גלייך נאך דעם וואס עס שטייט אז: ״וַיֵּלֶךְ חָרָנָה״ – גלייך נאך דעם וואס עס שטייט אז יעקב אבינו איז געגאנגען קיין חרן כדי צו טרעפן זיין שידוך, שטייט גלייך נאך דעם אין

פסוק, אז: "וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם" – אז יעקב אבינו האט דעמאלט'ס גאר שטארק מתפלל געווען צום אייבערשטן, און די לשון: "וַיִּפְגַּע" איז דאך א לשון פון "שטארק בעטן", אזוי ווי רש"י הק' ברענגט דאך שוין טאקע קלאר אראפ דעם פסוק אין ירמיה הנביא (ירמיה קפיטל ז' פסוק ט"ז), אז: "וְאַל תִּפְגַּע בִּי".

און די סיבה פארוואס יעקב אבינו האט דא גאר שטארק געבעטן איז דאך געווען, ווייל ער האט דאך שוין גאנץ גוט געוואוסט, אז ווען מען האלט פאר א שידוך, דעמאלט'ס דארף מען דאך האבן א באזונדער'ע: "סְיַעְתָּא דִּשְׁמַיָּא" אז אלעס זאל גיין כשורה, און אז מען זאל טאקע טרעפן די ריכטיגע שורש נשמה.

און ממילא ווען דעם שטייט נאנט געשריבן די צוויי זאכן, און עס שטייט דא אין פסוק אז: "וַיֵּלֶךְ חָרָנָה.. וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם" – ווייל ויבאלד יעקב אבינו איז געגאנגען צו חרן כדי צו חתונה האבן, ממילא ווען דעם: "וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם" – ממילא ווען דעם האט ער גאר שטארק געבעטן דעם אייבערשטן, און ער האט אויך געהאט גאר א שטארקע: "אֱמוּנָה" אין דעם אייבערשטן אז דער אייבערשטער האט טאקע אויס געהערט זיין "תפילה", און אז ער ווען טאקע מצליח זיין צו טרעפן זיין באשערט'ן זיווג.

און ממילא דאס איז פשט אין דעם פסוק פון: "וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם" וגו', אז: "וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם" – אז יעקב אבינו האט דא גאר שטארק געבעטן דעם אייבערשטן, און: "וַיָּלֶן שָׁם" – און ביי זיין "תפילה" האט ער געמאכט א "סטאנציע", און ער האט דא גאר שטארק געבעטן דעם אייבערשטן, ווייל יעקב אבינו האט אונז געוואלט אויס לערנען מיט דעם, אז ווען א יודיש

קינד האט אמאל א צרה ח״ו, אדער וועז א יודיש קינד דארף אמאל א ישועה, זאל ער דעמאלט׳ס ״דאוועגען״ און ״דאוועגען״ און ״דאוועגען״ און נישט אויף הערן צו ״דאוועגען״, און עס איז דאך נישט קיין שום חילוק ווער דו ביזט, ווייל דו קענסט דאך אייביג דאוועגען און בעטן דעם אייבערשטן, און דו זאלסט טאקע שטענדיג גאר שטארק בעטן דעם אייבערשטן, אזוי ווי יעקב אבינו האט געטוהן, און בפרט וועז עס קומט צו א ״שידוך״.

און דער הייליגער תורה הק׳ זאגט אונז דא ווייטער, אז אסאך מאל איז דאך דא די בחינה פון: ״וַיֵּלֶךְ״ – אסאך מאל וויל א מענטש גיין ווייטער אין לעבן, און ער וויל מצליח זיין, און ער וויל טרעפן זיין ״שידוך״, און ער וויל זיך שוין רוקן א טריט פָּאר אויס אין זיין לעבן, אבער: ״חָרָנָה״.. ! די וואַרט: ״חָרָנָה״ – איז דאך גימטריא: ״סָגַר״ – פאר שפארט, [אזוי ווי מיר האבן דאך שוין פריער דערמאנט].

און דאס מיינט דאך צו זאגן אין אנדערע וועַרטער, אז אסאך מאל וויל א מענטש גיין ווייטער אין לעבן, און ער וויל מצליח זיין, און ער וויל טרעפן זיין ״שידוך״, און ער וויל זיך שוין רוקן א טריט פָּאר אויס אין זיין לעבן, אבער פלוצלונג זעהט ער.. אז אלעס איז איהם עפעס ״פאר קלאפט״ און ״פאר שפארט״, און עס זעהט איהם שוין דעמאלט׳ס אויס אז אלע: ״שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם״ זענען ״פאר שפארט״ פאר איהם, און דאס איז עס.

אבער אפילו הכי זאגט אונז אבער נאך אלץ די פסוק דא אויס גאר גאר א גרויסע סוד, און די גרויסע סוד איז, אז: ״וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם״ – אז דו זאלסט ״פּעגער׳נען״ דעם אייבערשטן, און דו זאלסט זאל נישט אויף הערן צו בעטן דעם אייבערשטן.

ווייל די סיבה פארוואס א מענטש ווערט נישט אלעמאל גלייך געזענטפערט איז דאך, ווייל דער אייבערשטער ווייל דאך זעהן ווי אמת׳דיג דער מענטש מיינט עס, און אין אמת׳ן איז דאך עס נאר א ״נסיון״ פאר דעם מענטש, כדי אז ער זאל אויף הערן צו דאוונענען.

און עס איז דאך ממש אזוי ווי די מעשה פון: ״אַחֵר״ וואס די גמרא פארציילט, ווייל די גמרא (חגיגה דף: ט״ו ע״א) דערציילט דאך אונז שוין, אז: ״אַחֵר״ האט אמאל געהערט א בת קול מיט זיינע אייגענע אויער׳ן, אז: ״שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים חוּץ מֵאַחֵר״ – אז א יעדער איינער קען ״תשובה״ טוהן.. חוץ פון איין מענטש, און דער איין מענטש [וואס קען שוין נישט תשובה טוהן] איז: ״אַחֵר״, און: ״אַחֵר״ איז טאקע דעמאלט׳ס אוועק געפאלן פון יודיש׳קייט, ווייל ער האט דאך שוין דא אליין געהערט א קלאר׳ע בת קול אז ער קען שוין נישט ״תשובה״ טוהן.

אבער אין אמת׳ן.. איז דאך דאס נאר געווען א ״נסיון״ פאר איהם, ווייל דער אייבערשטער האט דאך דעמאלט׳ס נאר געוואלט זעהן אויב: ״אַחֵר״ וועט זיך קענען האלטן מיט זיין ריינע: ״אֱמוּנָה״ טראץ דעם וואס ער וועט הערן א קלאר׳ע בת קול פון הימל אז ער קען שוין נישט תשובה טוהן און אז דער אייבערשטער דארף איהם שוין נישט האבן, און דאס איז געווען זיין ״נסיון״ דא, אז אפילו ווען א יעדער איינער זאגט מיר אז דו ביזט גארנישט ווערד, און אפילו ווען א יעדער איינער זאגט מיר אז דער אייבערשטער הערט שוין נישט אויס מיינע תפילות ח״ו.. אפילו אזוי וועל איך אבער נאך אלץ צוריק גיין צום אייבערשטן, און אפילו אזוי וועל איך אבער נאך אלץ נאך אמאל

בעטן דעם אייבערשטן אז ער זאל מיר העלפן, און אפילו אזוי וועל איך אבער נאך אלץ נאך אמאל "מוטשענען" דעם אייבערשטן.

און: "וַיֵּלֶךְ חָרָנָה" – און אפילו אויב עס זעהט מיר אויס אז אלעס איז דאך שוין: "חָרָנָה" – און אפילו אויב עס זעהט מיר אויס אז אלעס איז דאך שוין "פאר שפארט", און אפילו אויב עס זעהט מיר אויס אז אלע הימלען זענען דאך שוין אינגאנצן "פאר קלאפט" און "פאר שפארט" פאר מיר, אפילו אזוי: "וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם" – אפילו אזוי וועל איך אבער נאך אלץ בעטן דעם אייבערשטן, און אפילו אזוי וועל איך אבער נאך אלץ בעטן דעם אייבערשטן נאך שטערקער.

און: "וַיָּלֶן שָׁם" – און איך וועל מאכן א "סטאנציע" ביי מיין "תפילה", און איך וועל דעמאלט'ס גאר שטארק איין רייסן הימלען מיט א שטארקע: "אֱמוּנָה" אז איך וועל דאך זיכער געהאלפן ווערן.

און די וואָרט: "וַיָּלֶן" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "הֶאֱמִין" – ער האט געגלייבט, ווייל יא ר' יוד, ווען דער גרויסער צדיק יעקב אבינו האט מתפלל געווען, האט ער דעמאלט'ס געהאט גאר גאר א שטארקע: "אֱמוּנָה" אין דעם הייליגן באשעפער אז דער אייבערשטער וועט דאך איהם שוין זיכער העלפן.

און ממילא עס איז אזוי ווי עס וואלט געשטאנען דא אין פסוק די וועָרטער: "הֶאֱמִין שָׁם" – אז יעקב אבינו האט דארטן געהאט גאר גאר א שטארקע: "אֱמוּנָה" ביי זיין "תפילה", ווייל ווען א יודיש קינד בעט דעם אייבערשטן, דארף ער דאך דעמאלט'ס גלייבן: "בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה" מיטן גאנצן הארץ אז

דער אייבערשטער הערט דעמאלט׳ס זיכער אויס זיינע תפילות, און אז דער אייבערשטער וועט דאך איהם שוין זיכער העלפן.

און עס דארף דאך דעמאלט׳ס זיין דעם: ״הֶאֱמִן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ״ – און דער מענטש דארף דאך דעמאלט׳ס גלייבן אז דורך זיין ״תפילה״ וואס ווערט געבעטן מיט א ריינע: ״אֱמוּנָה״ וועט קומען זיין ״ישועה״.

און דאס איז דאך טאקע אויך געווען דא ביי דעם גרויסן הייליגן צדיק ״יעקב אבינו״, אז: ״הֶאֱמִן שָׁם״ – אז ער האט טאקע דא באמת געׄגלייבט: ״בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה״, אז: ״כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ״.

און די ווערטער: ״כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ״ – איז דאך טאקע סופי תיבות: ״אִישׁ״, ווייל יא ר׳ יוד, דער גרויסער הייליגער צדיק יעקב אבינו האט דאך טאקע דא באמת געׄגלייבט: ״בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה״ בשעת ווען ער האט געבעטן דעם אייבערשטן אויף א ״שידוך״ אז דער אייבערשטער וועט דאך איהם שוין זיכער העלפן און ער וועט זוכה זיין צו ווערן א: ״אִישׁ״, און ער וועט זוכה זיין ״חתונה״ צו האבן.

ווייל דער אייבערשטער ווארט דאך שוין גאר שטארק צו זעהן די ריינע: ״אֱמוּנָה״ וואס דער מענטש האט אין דעם: ״יְשׁוּעַת יהו-ה״, און דער אייבערשטער וויל דאך נישט ח״ו אז דער מענטש זאל זיך נאך לאזן ח״ו פון דאוונענען, נאר דער אייבערשטער וויל אז דער מענטש זאל טאקע באמת גאר שטארק דאוונענען און ״זיך אויס ווייזן״ צום אייבערשטן אז דער אייבערשטער זאל איהם העלפן.

און די וועטער: "כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ" – איז דאך טאקע אויך ראשי תיבות: "בֹּכֶה", ווייל א: "תְּפִלָּה בִּדְמָעוֹת" קען דאך שוין גאר גאר אסאך אויף טוהן, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין חז"ל (בבא מציעא דף: נ"ט ע"א), אז: "שַׁעֲרֵי דְמָעוֹת לֹא נִנְעֲלוּ".

און ממילא וועט א מענטש האט א צרה, זאל ער דעמאלט'ס גאר שטארק בעטן דעם אייבערשטן, און ער זאל זיך דעמאלט'ס גאר שטארק "אויס ווייגען" צום אייבערשטן, ווייל: "כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ" – ווייל דורך דעם וועט קומען זיין גרויסע "ישועה".

און וועט עס גייט פאר איינעם שוועד, און ער איז דעמאלט'ס גאר שטארק מתפלל צום אייבערשטן, וועט ער דעמאלט'ס סוף כל סוף זוכה זיין אז עס וועט זיין: "וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ" – וועט ער דעמאלט'ס סוף כל סוף זוכה זיין אז די זין וועט אויף שיינען פאר איהם, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש שפעטער אין פסוק ביי יעקב אבינו, אז: "וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל" וגו'.

ווייל יא ר' יוד, אויב א יודיש קינד איז מקיים דעם: "וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם", און ער בעט גאר שטארק דעם אייבערשטן אז דער אייבערשטער זאל איהם שוין העלפן, מאכט דעמאלט'ס דער אייבערשטער א: "וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ" – מאכט דעמאלט'ס דער אייבערשטער אז די זין זאל אויף שיינען פאר איהם און אז עס זאל שוין קומען זיין גרויסע: "יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם", און אז עס זאל איהם שוין ווערן: "וְלֵילָה כַּיּוֹם יָאִיר":

וַיְחַלֵּם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה

וַיְחַלֵּם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ: עס שטייט פון צדיקים, אז דער פסוק דא גייט ארויף אויף: "סְעוּדַת מְלָוֶה מַלְכָּה" – אז דער פסוק דא גייט ארויף אויף: "סְעוּדַת דָּוִד מַלְכָּא מְשִׁיחָא", וואס מיר האבן דאך נישט קיין שום השגה אין די גרויס׳קייט פון דעם היליגן סעודה.

און עס איז דאך שוין טאקע באקאנט פאר יעדעם איינעם וואס צדיקים האבן געטייטש׳ט אין דעם פסוק פון: "וַיְחַלֵּם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה" וגו׳, און דאס איז דאך, אז די וואָרט: "סֻלָּם" – איז דאך ראשי תיבות: "סְעוּדַת לָוֶה מַלְכָּה", ווייל די סעודה וואס דוד המלך האט מתקן געווען וואס מען עסט מוצאי שבת קודש.. איז דאך גאר גאר חשוב און טייער אויבן אין הימל.

און צדיקים האבן דאך שוין באוויזן גאר גאר גרויסע מופתים ביי: "סְעוּדַת מְלָוֶה מַלְכָּה", און זיי האבן דעמאלט׳ס געטייטש׳ט, אז: "סֻלָּם" – אז עס איז אמת טאקע אז די סעודה פון: "מְלָוֶה מַלְכָּה" זעהט טאקע אויס: "מֻצָּב אַרְצָה" – אז עס איז אמת טאקע אז די סעודה פון: "מְלַוֶּה מַלְכָּה" זעהט טאקע אויס פון די קליינע מצוות, אבער אין אמת׳ן איז דאך דאס: "וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה" – אבער אין אמת׳ן איז דאך דאס: "בּוֹקַעַת וְעוֹלָה עַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד", און מיר קענען דאך אין אמת׳ן בכלל נישט משיג זיין די געוואלדיגע גרויסע שכר וואס מען איז זוכה וועט מען עסט: "סְעוּדַת מְלָוֶה מַלְכָּה" א יעדע וואך ווי עס דארף צו זיין.

עד כדי כך.. אז עס ווערט דאך שוין געברענגט אין דעם הייליגן ספר שבחי הבעל שם טוב, אז דער הייליגער בעל שם טוב הק׳ האט אמאל צו געזאגט, אז ווער עס וועט עסן: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״ כדת וכדין, און ער וועט מכבד דעם סעודה מיט גוטע מאכלים, און ער וועט צינדן ״פיר ליכט״ ביי דעם הייליגן סעודה פון: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״, זאגט ער צו, אז דוד המלך געפונט זיך דעמאלט׳ס לעבן איהם ביי זיין סעודה, און אויך זאגט ער צו פאר דעם מענטש, אז דער מענטש וועט נישט שטארבן אָן דעם וואס ער וועט זעהן: ״דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם״.

און די ווערטער: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״עִם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם״, ווייל יא ר׳ יוד, וויסן זאלסטו, אז די ווען וויי אזוי א יודיש קינד דארף עסן: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״ איז: ״עִם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם״ – די ווען אזוי א יודיש קינד דארף עסן: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״ איז: ״בְּדֶרֶךְ כָּבוֹד״ ווי עס פאסט זיך טאקע פאר: ״דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם״, און דאס איז דאך, דורך דעם וואס איז מכבד דעם הייליגן סעודה פון: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״ מיט געשמאקע מאכלים און מיט ״פיר ליכט״, אזוי ווי עס ווערט דאך שוין טאקע קלאר דערמאנט אין דעם הייליגן ספר שבחי הבעל שם טוב.

און מען קען דאס טאקע אפשר אויך אריין טייטש׳ן אין דעם פסוק פון: ״וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה״ וגו׳, ווייל די פסוק מיינט דאך אונז דא צו זאגן אזוי, אז: ״וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה״ – אז מענטשן חלומ׳ן טאקע אז: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״ איז: ״מֻצָּב אַרְצָה״, אבער אין אמת׳ן איז דאך דאס: ״וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה״ – אבער אין אמת׳ן איז דאך דאס: ״בּוֹקַעַת וְעוֹלָה

עַד כְּסֵא הַכָּבוֹד״, און נישט נאר דעם, נאר: ״וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ״ – און אפילו די: ״מַלְאָכִים״.. [וואס די ווארט: ״מַלְאָכִים״ קען מען דאך אויך טייטש׳ן ״שלוחים״, אזוי ווי מיר געפונען דאך שוין טאקע קלאר אין פרשת וישלח, אז רש״י הק׳ האט דעמאלט׳ס געדארפט זאגן אז מען רעדט דארטן פון: ״מַלְאָכִים מַמָּשׁ״ – רש״י הק׳ האט דעמאלט׳ס געדארפט זאגן אז מען רעדט דארטן פון ״אמת׳ע מלאכים״, איז דאך געדרונגען פון דעם, אז עס איז דא אסאך מאל וואס ״מלאכים״ מיינט יא ״שלוחים״, און ממילא דער הייליגער תורה הק׳ זאגט אונז דא אזוי, אז] אפילו די: ״שַׁרְפֵי מַעְלָה״ ווי: ״דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם״ און זיין גאנצע פעמליא, זענען אויך: ״עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ״ – קומען אויך צו גיין צו דעם הייליגן סעודה פון: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״.

און עס שטייט דאך שוין טאקע אויך פון צדיקים, אז דוד המלך קומט דאך נישט ״אליין״ צו די: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״, נאר ער קומט צוזאמען מיט אסאך: ״מַלְאָכִים״ וואס באגלייטן איהם.

און לויט דעם קען מען דאך טאקע טייטש׳ן דעם פסוק דא לפי פשוטו, אז: ״וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים״ זענען טאקע: ״עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ״ ביי דעם הייליגן סעודה פון: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״, און אלעס לכבוד דער יוד וואס איז מקיים די הייליגע סעודה פון: ״סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה״.

און די ווארט: ״דָּוִד״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״דַּי״ און: ״יַד״, ווייל יא ר׳ יוד, דו זאלסט וויסן אז וועז: ״דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם״ קומט אראפ צווישן אונז ביי: ״סְעוּדַת דָּוִד מַלְכָּא מְשִׁיחָא״, זאגט ער דעמאלט׳ס: ״דַּי״ פאר די אלע: ״צָרוֹת יִשְׂרָאֵל״, און ער נעמט דאס דעמאלט׳ס מיט צוזאמען

מיט זיך וועז ער גייט צוריק ארויף אויבן אין הימל, און ער איז דאך דעמאלט׳ס אויך: ״מַמְלִיץ טוֹב״ אויף יודישע קינדער, און ער געבט דאך אונז דעמאלט׳ס אויך א: ״יַד״, און ער פועל׳ט דאך דעמאלט׳ס אויס פאר אונז אלעס גוט׳ס ברוחניות ובגשמיות.

און ממילא דאס איז פשט דא אין דעם פסוק פון: ״וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה״ וגו׳, אז: ״עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ״ – אז דער גרויסער: ״שָׁרָף דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם״ איז: ״עוֹלֶה״ לַשָּׁמַיִם כדי צו קענען אויס פירן דעם: ״יֹרְדִים״ – דער גרויסער: ״שָׁרָף דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם״ איז: ״עוֹלֶה״ לַשָּׁמַיִם כדי צו קענען צוריק אראפ ברענגען אלע גוטע: ״הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת״ פאר יודישע קינדער, און אלעס אין דעם גרויסן זכות פון מקיים זיין: ״סְעוּדַת מְלָוֶה מַלְכָּה״ ווי עס דארף צו זיין.

און ביי אט די הייליגע סעודה פון: ״סְעוּדַת דָּוִד מַלְכָּא מְשִׁיחָא״ האבן דאך שוין צדיקים באוויזן גאר גאר גרויסע מופתים ממש למעלה מדרך הטבע, ממש אזוי ווי די: ״נֵס חֲנֻכָּה״, וואס ביי די: ״נֵס חֲנֻכָּה״ האבן דאך די יודישע קינדער געהאט: ״נִסִּים גְּלוּיִים לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע״, און אין דעם זכות פון: ״סְעוּדַת דָּוִד מַלְכָּא מְשִׁיחָא״ האבן דאך שוין טאקע צדיקים ממשיך געווען גאר גרויסע ישועות פאר כלל ישראל.

און עס איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין די וואכעדיגע פרשה א שייכות פון דעם הייליגן יום טוב: ״חֲנוּכָּה״ צו: ״סְעוּדַת מְלָוֶה מַלְכָּה״, ווייל אין די וואכעדיגע פרשה ווערט דאך דערמאנט די ווערטער: ״סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה״ וואס דאס גייט דאך ארויף אויף: ״סְעוּדַת מְלָוֶה מַלְכָּה״, ווי דערמאנט, און ביי דעם הייליגן יום טוב פון: ״חֲנוּכָּה״ איז דאך דא די הייליגע מנהג פון

שפילן "דריידל", און אויף די "דריידל" איז דאך אויס געקריצט די הייליגע ווערטער: "נֵס גָּדוֹל הָיָה שָׁם".

און די ווערטער: "נֵס גָּדוֹל הָיָה שָׁם" – איז דאך טאקע אויך סופי תיבות: "הַסֵּלָם" – דער באקאנטער: "סֵלָם" וואס ווערט דאך שוין דערמאנט אין "פרשת ויצא", און די: "סֵלָם" גייט דאך ארויף אויף: "סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה", אזוי ווי מיר האבן דאך שוין טאקע פריער דערמאנט, ווייל יא ר' יוד, צדיקים האבן ממשיך געווען ביי: "סְעוּדַת מְלַוָּה מַלְכָּה" גאר גרויסע ישועות ורפואות פאר יודישע קינדער: "לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע", פונקט אזוי ווי ביי די צייטן פון די הייליגע חשמונאים וואס עס איז געווען דעמאלט'ס: "נְסִים גְּלוּיִים לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע", און אלעס אין דעם גרויסן זכות פון מקיים זיין דעם הייליגן סעודה פון: "סְעוּדַת דָּוִד מַלְכָּא מְשִׁיחָא":

וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה

וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ: צווישן די מענטשן וועלכע האבן געווארט אריין צו גיין צום הייליגן בעל נועם אליעזר מסקולען זצ"ל, האט זיך געפונען א יודישע פרוי מיט נישט קיין ערליכע אויס זעהן ל"ע, זי איז געזעצן אינגאנצן א פאר ביטערט'ע, די יונגע רעבעצין ריזל ע"ה האט איר אריין גענומען צום רבי'ן, און דארט האט זי מיט געוויין דערציילט די צרה וואס דרוקט איר אויפן הארץ, פאר איר זוהן וועלכע באזיצט א הויכראנגיגן פאסטן, איז געשעהן גאר א מאדנע אומגליק, זיין קאפ האט זיך איהם אויס געדרייט

אויף גאר א שטארקן אופן, ממש צו די פלייצע... "דער ראבינער מוז מיר העלפן".. ! די דאקטורים קענען דא גארנישט טאן".. !

די רבי האט געהייסן איר פרעגן צו איר זוהן לייגט תפילין, די פרוי האט ניט אמאל געוואוסט וואס עס מיינט, און איר זוהן האט מסתמא זיכער נישט געוואוסט, די רבי האט באפוילן זי זאל איהם פרעגן דערוועגן.

וועז די פרוי איז אהיים געקומען איז שוין געווען ביינאכט, זי האט נאך נישט געקענט באשליסן ביי זיך ווי אזוי אָן צו הייבן דעם געשפרעך מיט איר זוהן וועגן די תפילין, האט זי עס אפ געשטופט, און דערווייל האט זיך איר זוהן א פארווייטאגט׳ער געלייגט שלאפן.

אינדערפרי קומט ער צו לויפן צו זיין מאמע געצליך אן איבעראשט׳ער, ער האט זיך גע׳חלומ׳ט, ווי עס קומט צו איהם א יוד מיט עפעס א ספעציעל׳ע הדרת פנים, ער טוט איהם אָן קעסטעלעך אויפן קאפ, און אויך עפעס אויף די האנט, און זיין קאפ נעמט זיך צוריק דרייען פון זיך אליין.

דער זוהן רייבט זיך די אויגן, צו ער חלומ׳ט, צו ער איז וואך, ער באטראכט זיך, און ער קען נישט גלייבן וואס ער זעהט, מיין קאפ..! מיין קאפ איז גלייך: "כְּאֶחָד הָאָדָם".

ווי די מאמע האט דאס געהערט און געזעהן, האט זי א באגייסטערט׳ע געזאגט, קום מיט מיר, און איך וועל דיר נעמען צו דער ראבינער ביי וועמען איך האב נעכטן דערמאנט דיין נאמען פאר א ישועה.

אנקומענדיג צום רבי׳ן, ווי דער זוהן האט נאר געגעבן א בליק אויפן רבינ׳ס הייליגן צורה, האט ער אויס געפרופן אויפן קול, ״אט דאס איז ער״.. ! ״דאס איז דער יוד וואס איך האב נעכטן געזעהן אין חלום״.. ! און דער רבי האט דעמאלט׳ס באפוילן אז מען זאל איהם דארטן אויפן פלאץ לייגן תפילין.

און טראץ דעם וואס דאס קינד איז נעבעך געווען אזוי ווי א: ״סֵלָם מֻצָּב אַרְצָה״ און ליידער ליידער נישט געלייגט קיין תפילין פאר אזוי פיל יארן, אפילו הכי האט ער אבער נאך אלץ זוכה געווען צו דעם: ״וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה״ דורך דעם: ״וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ״ – דורך די כח פון א: ״צַדִּיק אֱמֶת״ וואס איז געווען בטל ומבוטל פאר יעדע יודיש קינד און זיך אראפ געלאזט צו א יעדע יודיש קינד בלי שום יוצא מן הכלל מיט א אמת׳ע: ״אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת״ אויף יעדן טריט און שריט, און מיט זיין גרויסן כח האט ער ארויף געלייגט אויף נאך א יוד דעם הייליגן קרוין פון: ״תְּפִלִּין שֶׁבְּרֹאשׁ וְשֶׁפַע קֹדֶשׁ וּמַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת״.

און עס איז אינטרעסאנט אָן צו מערקן, אז די וועדטער: ״וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״רַבִּינוּ אֱלִיעֶזֶר זוּסְיָא מִסְקוּלֶען״.. מיטן אות י׳ – מיט דעם ״יודיש קינד״ וואס ער האט איהם אָן געטוהן תפילין און מקרב געווען: ״לְאָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם״:

אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי

וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וגו׳: מען זאגט נאך פון צדיקים, אז צדיקים האבן געזאגט, אז מען קען אסאך מאל הערן ווי מענטשן זאגן אז: ״איך בין נישט אין די מָאד״ [גיסט׳ע] יעצט.. האבן צדיקים

געזאגט, אז וואס הייסט אז דו ביזט נישט אין די "מָאד" יעצט צו לערנען און דאוועננען..?! עס שטייט דאך שוין בפירוש אין דער היליגער תורה הק' "אין פרשת ויצא" אז אונזער הייליגע זיידע יעקב אבינו האט געזאגט, אז: "אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי" – אז דער "אייבערשטער" איז מיין "מָאד"..!

און ממילא וואס הייסט אז דו ביזט "מָאדִי"..?! אמאל ביזטו יא אין די "מָאד" צו דינען דעם אייבערשטן.. און אמאל ביזטו נישט אין די "מָאד" צו דינען דעם אייבערשטן, וואס הייסט..?! "אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי" – דער "אייבערשטער" איז דאך מיין "מָאד"..!

און אויב דער אייבערשטער וויל אז איך זאל יעצט טוהן זיין: "רָצוֹן", וועל איך עס דעמאלט'ס טוהן, ווייל דער "אייבערשטער" איז דאך מיין "מָאד"..! און ממילא א יודיש קינד איז קיינמאל נישט "מָאדִי":

לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי

וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ: לכאורה איז דאך שווער דא א מורא'דיגע קשיא, ווייל וואס איז פשט פון די ווערטער וואס עס שטייט דא אין פסוק, אז: וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר "לֵאמֹר" אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי – אז יעקב אבינו האט דא געמאכט א נדר צום אייבערשטן "אזוי צו זאגן" אז: "אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי" וגו', וואס איז פשט פון די ווארט: "לֵאמֹר"..?! עס וואלט דאך לכאורה געדארפט שטיין דא אין פסוק פשוט.. אז: "וַיִּדַּר יַעֲקֹב

נֶדֶר״ – אז יעקב אבינו האט דא געמאכט א נדר, אז: ״אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי״ וגו׳ און פארטיג, וואס איז פשט פון די וואָרט: ״לֵאמֹר״..?!

מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט די באקאנט׳ע כלל, אז די וואָרט: ״לֵאמֹר״ מיינט דאך אלעמאל ״צו זאגן ווייטער פאר אנדערע״, און ממילא אויב אזוי וואו קומט דא אריין די וואָרט: ״לֵאמֹר״ – אז מען זאל דאס זאגן ווייטער..?! פאר וועמען זאל יעקב אבינו דאס זאגן..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, אז דער הייליגער של״ה הק׳ טייטש׳ט דאך שוין אויף דעם פסוק (במדבר קפיטל ח׳ פסוק כ׳) פון: ״עַל פִּי יהו-ה יַחֲנוּ וְעַל פִּי יהו-ה יִסָּעוּ״, אז דאס מיינט צו זאגן, אז א יודיש קינד דארף זיך דאך צו געווואוינען צו זאגן שטענדיג אויף א יעדע זאך: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״, און אז: ״בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ״ וועל איך גיין דארטן און דארטן, און אזוי ווייטער, ווייל אויב עס איז: ״שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו שֶׁל אָדָם״, דעמאלט׳ס רועט אויף דעם מענטש א: ״סַיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא״.

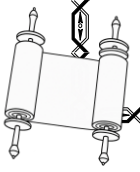
און ממילא דאס האט דא יעקב אבינו געזאגט, ווייל יעקב אבינו האט דאך שוין גאנץ גוט געווואוסט, אז ער גייט דאך דא יעצט אריין גיין אין גאר א שוועָרע פרשה מיט דעם רשע ״לבן הארמי״, און ער גייט דאך דא יעצט אריין גיין אין א שטוב וואס איז פיל מיט ״עבודה זרות״, און ממילא וועגן דעם האט זיך דא יעקב אבינו געווואלט גוט איין חזר׳ן פאר דעם, אז: ״לֵאמֹר״ – אז איך וועל שטענדיג זאגן: ״אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי״ – אז איך וועל שטענדיג זאגן: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״ – אויב דער אייבערשטער וועט וועלן.

ווייל דאס איז דאך די וועג ווי אזוי מען קען ביי קומען די: "צַד הַטֻּמְאָה", אזוי ווי מען געפונט דאך שוין טאקע קלאר ביי די הייליגע אבות הק', אז זיי פלעגן זיך דאך שטענדיג באנוצן מיט אזעלכע סארטן לשונות, און גלייך ווען זיי האבן אָן געהויבן צו רעדן, האבן זיי דעמאלט'ס גלייך דערמאנט דעם: "שֵׁם יהו-ה" אז דער אייבערשטער האט זיי ברוך השם געהאלפן.

און מען זעהט דאך שוין טאקע אויך אין פרשת חיי שרה, אז אפילו: "אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם" [וואס איז נאר "מחונך" געווארן ביי אברהם אבינו] האט אויך געזאגט פאר די רשעים לבן און בתואל אז: "וַיהו-ה בֵּרַךְ אֶת אֲדֹנִי מְאֹד וַיִּגְדָּל וַיִּתֶּן לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב" – אז דער אייבערשטער האט ברוך השם געהאלפן מיין הַאר אברהם, און ער האט ברוך השם גאר שיין מצליח געווען.

און אליעזר עבד אברהם האט דאך שוין דעמאלט'ס אויך געזאגט פאר לבן און בתואל, אז: "בָּרוּךְ יהו-ה אֱלֹקֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם" – אז געלויבט איז דער אייבערשטער די גאט פון מיין הַאר אברהם, וואס: "אֲשֶׁר לֹא עָזַב חַסְדּוֹ" וַאֲמִתּוֹ מֵעִם אֲדֹנִי – וואס האט נישט פאר לאזט זיין: "חֶסֶד" פון מיין הַאר אברהם.

און די סיבה פארוואס עס שטייט דארטן אין פסוק דעם לשון: "אֲשֶׁר לֹא עָזַב חַסְדּוֹ" איז, ווייל עס איז דאך שוין באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז עס שטייט דאך שוין פון צדיקים, אז ווען דער אייבערשטער וויל אמאל שטראפן איינעם, דעמאלט'ס דארף ער איהם נישט שיקן קיין "שטראף", נאר ער קען איהם דעמאלט'ס פשוט אויף הערן צו געבן: "חִיּוּת".. און

פארטיג, און די זאך האט זיך געׂענדיגט, ווייל ווי אזוי לעבט א מענטש בכלל..?!

זאגן דאך שוין די ספרים הק׳ אויף דעם, אז א מענטש קען דאך נאר לעבן ווען דער ״אייבערשטער״ געבט איהם אריין: ״חִיּוּת״ א יעדע מינוט פון זיין לעבן, און ווען דער אייבערשטער וויל איינעם שטראפן, דעמאלט׳ס דארף ער איהם גארנישט ״טוהן״ בפועל, נאר ער דארף איהם דעמאלט׳ס פשוט ״אויף הערן צו געבן לעבן״, און איינמאל א מענטש פארלירט שוין זיין: ״סַיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא״ – און איינמאל א מענטש פארלירט שוין זיין הילף פון אויבן, דעמאלט׳ס קען ער דאך שוין נישט עקזעסטירן בכלל.

און ממילא ווען דעם האט דא אליעזר עבד אברהם [וואס איז נאר ״מחונך״ געווארן ביי אברהם אבינו] געזאגט פאר לבן און בתואל, אז: בָּרוּךְ יהו-ה אֱלֹקֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם ״אֲשֶׁר לֹא עָזַב חַסְדּוֹ״ וַאֲמִתּוֹ מֵעִם אֲדֹנִי – אז געלויבט איז דער אייבערשטער די גאט פון מיין הַאר אברהם וואס האט נישט פאר לאזט זיין: ״חֶסֶד״ פון מיין הַאר אברהם, ווייל יא ר׳ יוד, וויסן זאלסטו, אז דאס איז דאך די גרעסטע ״שפיז״ אין די אויגן פון רשעים.

און וואס איז טאקע פשט פון די ווערטער אז דאס איז דאך די גרעסטע ״שפיז״ אין די אויגן פון רשעים..?! און די תירוץ אויף דעם איז דאך, ווייל וואס איז די גאנצע נפקא מינה צווישן די לעבן פון א ״יוד״ און א ״גוי״..?! די גאנצע נפקא מינה צווישן די לעבן פון א ״יוד״ און א ״גוי״ איז דאך נאר, אז א גוי לעבט א לעבן פון עסן און טרינקען און זאפן און הנאה האבן פון אלע: ״הַבְלֵי עוֹלָם הַזֶּה״ וואס זעהט איהם אויס אז עס איז געשמאק, און ער טרינק׳ט, און ער הוליע׳ט, כדי צו פארגעסן פון אלע זיינע צרות וואס גייט

נאר אריבער אויף איהם, און ער האט דאך נישט קיין שכל זיך אפ צו שטעלן פאר איין רגע און טראכטן אז "איינער האט דאך מיר דאס געשיקט", און וועלן ער וועקט זיך אויף פון זיין שכרות, און ער זעהט אז ער האט עפעס א צרה, ווערט איהם דעמאלט'ס גלייך טונקל זיין לעבן, און ער ווערט דאך שוין דעמאלט'ס גלייך צובראכן אויף שברי שברים.

אבער משא"כ א "יודיש קינד" איז זיך דאך שטענדיג מחזק מיט: "אֱמוּנָה" און: "בִּטָּחוֹן" און דעם הייליגן באשעפער, און ער זאגט דאך שטענדיג צו זיך שטילערהייט, אז דאס איז דאך זיכער נאר פאר מיין טובה, ווייל מסתמא האט מיר דער אייבערשטער געשיקט די צרה כדי מיר צו רייניגן פון מיינע עבירות, כדי אז איך זאל שפעטער קענען באקומען מיין שכר וואס איז אָן גע'גרייט פאר מיר אין: "עוֹלָם הַבָּא".

און יא ר' יוד, דאס איז א "יודיש קינד", ווייל א יודיש קינד קריצט דאך שטענדיג איין ביי זיך אין הארץ א פעסטע: "אֱמוּנָה" אז וואס דער אייבערשטער טוט פאר מיר, איז דאך זיכער די בעסטע פאר מיר, און אויב עס איז די בעסטע פאר מיר, דעמאלט'ס קומט דאך אויס, אז אין אמת'ן איין לעב איך דאך מיר א גוטע לעבן, און ממילא וועגן דעם איז דאך איהם שוין אסאך אסאך גרינגער צו זיין "פריילעך" און "צופרידן".

און טאקע וויבאלד מיר יודן פארמאגן אזא הייליגע מתנה וואס הייסט: "אֱמוּנָה", האבן טאקע די גוים אויף אונז אזא: "קְנָאָה", און זיי ווייזן ארויס אזוי פיל: "שִׂנְאָה" אויף אונז, און וועגן דעם טאקע זענען אין אלע דורות שטענדיג אויף געשטאנען: "שׂוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל" וואס האבן שטענדיג פראבירט אוועק צו נעמען פון אונז אונזער הייליגע מתנה וואס הייסט: "אֱמוּנָה" אין

דעם הייליגן באשעפער, כדי אז מיר זאלן דאס אויך נישט האבן, און זיי האבן געוואלט צוואונגען אונזערע זיידע׳ס צו לייקענען אין די הייליגע: ״אֱמוּנָה״ חס ושלום.

און מיר זאגן דאך שוין טאקע אלע פסח אויף דער נאכט דעם לשון, אז: שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבָד עָמַד עָלֵינוּ ״לְכַלּוֹתֵנוּ״, נאר: אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ ״לְכַלּוֹתֵנוּ״, און מיר ווייסן דאך שוין אלע אויך זייער גוט, אז די לשון: ״לְכַלּוֹתֵנוּ״ גייט דאך ארויף אויף די: ״נְשָׁמָה״ פון א יודיש קינד, ווייל די לשון: ״כְּלָיָה״ פאסט זיך דאך נאר אויף די: ״נְשָׁמָה״ פון א יודיש קינד כידוע.

ווייל יא ר׳ יוד, דאס האבן די רשעי ישראל געוואלט אויס רייסן אין אלע דורות, זיי האבן געוואלט אויס רייסן פון אונז אונזער הייליגע מתנה וואס הייסט: ״אֱמוּנָה״, אבער מיר זענען דאך אלע שטענדיג געשטאנען פעסט אין אלע דורות, און זיך אפילו געלאזט ״הארגע׳נען״ כדי צו בלייבן ביי אונזער ריינע: ״אֱמוּנָה״.

און ממילא מיט דעם קומען מיר דא יעצט צוריק צו דאס וואס מיר האבן אָן געהויבן פריער, אז דאס איז דאך די גרעסטע ״שפיז״ אין די אויגן פון א רשע, ווייל א רשע זאגט דאך שטענדיג אז: ״חָלִילָה לְהַזְכִּיר שֵׁם הַשֵּׁם״, און משא״כ א צדיק זאגט דאך שטענדיג: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״, און: ״בָּרוּךְ הַשֵּׁם״, און: ״בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם״, ווייל א צדיק לעבט דאך שטענדיג מיט א ריינע: ״אֱמוּנָה״ אז דער ״אייבערשטער״ פירט דאך שטענדיג זיין לעבן, און אז: ״בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם״ — און אז א יעדע ריר פון זיין לעבן קומט דאך נאר פון דעם אייבערשטן, און נישט נאר דעם, נאר אלעס

אין זיין לעבן איז דער ״אייבערשטער״, און ער לעבט מיט דעם שטענדיג, נישט ער ״זאגט״ דאס, נאר ער ״לעבט״ מיט דעם שטענדיג, און ממילא וועגן דעם איז דאך דאס די גרעסטע ״שפיז״ אין אויגן פון די רשעים.

ווייל אויב מיר זאגן נאך: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״, דעמאלט׳ס ווייזט דאך דאס אז אונזער: ״אֱמוּנָה״ איז נאך גאר גאר שטארק ביי אונז, און אויב מיר זאגן נאך: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״, דעמאלט׳ס ווייזט דאך דאס אז מיר לעבן דאך שטענדיג מיטן ״הייליגן באשעפער״.

און עס ווערט דאך שוין טאקע אויך געברענגט אין דעם הייליגן מגלה עמוקות, אז די ווארט: ״וַיֵּצֵא״ – איז דאך טאקע אויך ראשי תיבות: ״וַיִּרְא יַעֲקֹב צוּרַת אָלֶ״ף״ – אז יעקב אבינו האט דאך שטענדיג נאר געזעהן דעם הייליגן: ״אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם״ אין א יעדע זאך, און חוץ פון דעם האט ער גארנישט געזעהן, נאר ער האט שטענדיג געזעהן דעם רבונו של עולם אין א יעדע זאך.

איי.. עס איז דאך דא אזעלכע צרות מיט ״לבן הארמי״ וואס האט מיר אפ געפאפט נאך אזעלכע שווערע ארבעט וואס איך האב גע׳ארבעט פאר איהם, און עס איז דאך דא דעם ״אליפז״ וואס האט דאך מיר צו גענומען מיין גאנצע געלט, און איך בין דאך יעצט געבליבן אָן קיין פרוטה צום לעבן..?!

אבער.. ניין, יעקב אבינו זעהט גארנישט, נאר ער זעהט שטענדיג אין א יעדע זאך דעם: ״אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם״ – ער זעהט שטענדיג אין א יעדע זאך דעם איין איינציג׳ן באשעפער אליין, און דאס איז דעם: ״וַיֵּצֵא״ יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, ווייל יא ר׳ יוד, יעקב אבינו איז ארויס געגאנגען מיט: ״אֱמוּנָה

פְשוּטָה״ אין דעם הייליגן באשעפער, און ער האט נישט מורא געהאט פון קיינעם, און ער האט נישט געמאכט קיין שום חשבונות, נאר: ״וַיֵּצֵא״ יַעֲקֹב וגו׳ – נאר: ״וַיִּרְא יַעֲקֹב צוּרַת אָלֶ״ף״ – נאר יעקב אבינו האט נאר געזעהן דעם גרויסן: ״אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם״ אין א יעדע זאך, און דאס איז דאך טאקע די ריכטיגע מדריגה פון: ״אֱמוּנָה״ וואס עס פארלאנגט זיך דאך פון א יעדע ערליכע יוד, צו גיין.. פשוט גיין מיטן אייבערשטן, און זיך אינגאנצן פארלאזן אויף איהם, און מאכן דעם: ״וַיֵּצֵא״ יַעֲקֹב.

און רש״י הק׳ זאגט דאך אונז שוין טאקע אויך אויפן פסוק פון: ״תָּמִים תִּהְיֶה עִם יהו-ה אֱלֹקֶיךָ״, אז: ״הִתְהַלֵּךְ עִמּוֹ״ – אז דו זאלסט שטענדיג גיין צוזאמען מיטן ״אייבערשטן״, און עס זאל אויך זיין אויף א אופן פון: ״בְּתָמִימוּת״, און: ״וּתְצַפֶּה לוֹ״ – און דו זאלסט נאר ארויס קוקען צום ״אייבערשטן״.

און פון די אנדערע זייט זאגט דאך אונז שוין אבער רש״י הק׳ אויך, אז: ״וְאַל תַּחֲקוֹר אַחַר הָעֲתִידוּת״ – אז פראביר נישט נאך צו זוכן ״וואס עס גייט זיין״, און זוך נישט צו דאגה׳נען ״וואס עס גייט זיין״, נאר טראכט שטענדיג, אז דער אייבערשטער וועט דאך שוין זיכער העלפן, און: ״בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ״ וועט אלעס מסודר ווערן אויפן בעסט׳ן און שענסט׳ן אופן.

און טראכט נישט א גאנצן צייט מיט טרויער אז ״וואס גייט זיין״ און ״וואס גייט זיין״ און ״וואס גייט זיין״..?! נאר: ״אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁיָּבֹא עָלֶיךָ קַבֵּל בְּתָמִימוּת״ – נאר אלעס וואס קומט אָן אויף דיר זאלסטו אָן נעמען: ״בְּתָמִימוּת״, ווייל דאס קומט דאך אלעס פון דעם גרויסן באשעפער וואס

איז דאך א אמת׳ע: ״מָלֵךְ טוֹב וּמֵטִיב״, און ממילא וועגן דעם מוז דאך זיין אז דאס איז אלעס זיכער נאר: ״לְטוֹבָה״.

און: ״וְאָז״ – און דעמאלט׳ס: ״תִּהְיֶה עִמּוֹ וּלְחֶלְקוֹ״ – וועסטו קענען זיין צוזאמען מיטן אייבערשטן, ווייל: ״בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד מוֹדְדִין לוֹ״, און דער אייבערשטער פירט זיך דאך מיט א מענטש: ״מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה״, און ממילא אויב דו וועסט גיין צוזאמען מיטן אייבערשטן מיט א תמימות׳דיגע: ״אֱמוּנָה״, און דו וועסט נישט האבן קיין טענות אויפן אייבערשטן ח״ו, נאר דו וועסט גיין צוזאמען מיטן אייבערשטן אויפן יעדן טריט און שריט, דעמאלט׳ס וועט דער אייבערשטער אויך מיט גיין צוזאמען מיט דיר אויפן יעדן טריט און שריט, דו דארפס׳ט נאר זעהן צו מאכן דעם: ״וַיֵּצֵא״ – דו דארפס׳ט נאר זעהן צו גיין מיטן: ״אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם״ און נישט זעהן קיין אנדערע זאכן, און דאס איז דאך טאקע די ריכטיגע מדריגה פון: ״אֱמוּנָה״ וואס א יודיש קינד דארף פראבירן צו דערגרייכן.

און דער ענין איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין דעם פסוק פון: ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב״ וגו׳, ווייל די וואַרט: ״וַיֵּצֵא״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״אֱמוּנָה״ [מיט די פינעף אותיות], ווייל דאס איז דאך טאקע די ריכטיגע: ״אֱמוּנָה״ וואס א יודיש קינד דארף דאך שטענדיג צו האבן, צו גיין מיטן אייבערשטן, און טוהן די: ״מִצְוַת הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא״, און די איבריגע חלק.. וועט שוין: ״בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ״ מסודר וועלן.

און עס איז דאך טאקע אויך כדאי אָן צו מערקן דא א מורא׳דיגע וואַרט, און דאס איז, אז עס איז דאך שוין באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז עס שטייט דאך שוין פון איינער פון די פריער׳דיגע צדיקים, אז וועט מען דערמאנט

נעהמען פון "צדיקים", קען מען דעמאלט׳ס ברענגען אויף זיך גאר א גרויסע "ברכה", ווייל אויב מען דערמאנט למשל.. די נאמען: "רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי", און מען שרייט אויס די ווערטער: "רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי", איז מען דעמאלט׳ס מעורר דורך דעם אין הימל די זכות פון דעם הייליגן: "תַּנָּא הָאֱלֹקַי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי", און דורך דעם קען מען זוכה זיין צו גאר אסאך גוטע ברכות, און אזוי אויך ווען מען דערמאנט א יעדע נאמען פון א צדיק, ווי למשל: "רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב", איז מען דעמאלט׳ס מעורר דורך דעם די זכות פון דעם הייליגן: "בַּעַל שֵׁם טוֹב" הק׳, און אזוי ווייטער.

אבער טייערע יודן, מיר דארפן זיך דאך אפ שטעלן דא א מינוט, ווייל מיר האבן דאך פארגעסן די געוואלדיגע גרויסע הבטחה וואס דער הייליגער תורה הק׳ האט אונז צו געזאגט, און דאס איז דאך, די געוואלדיגע גרויסע הבטחה וואס דער הייליגער תורה הק׳ האט אונז צו געזאגט אז: "בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי" – אז אין א יעדע פלאץ וואו מען וועט נאר דערמאנען די נאמען פון דעם "הייליגן באשעפער", זאגט דעמאלט׳ס דער אייבערשטער צו, אז: "אָבוֹא" אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ – אז איך וועל קומען צו דיר דארטן, און איך וועל דיר דארטן בענטשן.

נו לאמיר זיך אליין פרעגן די שאלה, איז דען א קלייניקייט צו דערמאנען דעם שם: "יהו-ה" וועט מען קען נאר..?! עס איז דאך אזא גרויסע זכי׳ צו קענען זאגן: "אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם" און: "בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ" – מיטן אייבערשטנ׳ס הילף, און עס קומט דאך אראפ אזא "ברכה" אויף דעם מענטש וואס דערמאנט דעם: "שֵׁם יהו-ה".

און אונזער הייליגער זיידע יעקב אבינו האט דאך שוין געזאגט פאר טויזנט׳ער יארן צוריק, אז: ״לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי״ – אז אויב איך וועל שטענדיג זיין געוואוינט צו זאגן: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״, און איך וועל שטענדיג דערמאנען דעם: ״שֵׁם יהו-ה״, דעמאלט׳ס וועל איך זוכה זיין צו: ״וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ״ – דעמאלט׳ס וועל איך זוכה זיין צו א: ״שְׁמִירָה עֶלְיוֹנָה״, און איך וועל גערעטעוועט ווערן פון די אלע שלעכטע טמא׳נע רשעים וואס ווילן מיר שלעכט׳ס טוהן, און: ״וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ״ – און איך וועל דעמאלט׳ס זוכה זיין צו: ״כָּל מִינֵי בְּרָכוֹת וִישׁוּעוֹת וּפַרְנָסָה בְּרֶוַח וְכָל טוּב סֶלָה״.

און מיט דעם שארפן שוועכט פון: ״אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי״ – און מיט דעם שארפן שוועכט פון: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״.. האט יעקב אבינו מנצח געווען דעם רשע ״לבן הארמי״, און ער איז ניצל געווארן פון זיין טומאה, און עס איז דאך בעצם גארנישט געווען אזוי פשוט די גאנצע מעשה דארטן.

ווייל מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז ״יעקב אבינו״ איז דאך געווען די: ״מְקוֹר הָאֱמֶת״, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין מיכה (קפיטל ז׳ פסוק כ׳), אז: ״תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב״, און דאס איז דאך איינער פון די גרעסטע יסודות פון א יודיש קינד, זיך צו פירן: ״בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת״, אזוי ווי די ווארט: ״יַעֲקֹב״, וואס די ווארט: ״יַעֲקֹב״ איז דאך די אותיות: ״עֵקֶב יו״ד״, ווייל יא ר׳ יוד, דאס איז דאך די יסוד פון א יודיש קינד, און דאס איז דאך אויך די יסוד ווי אזוי א יודיש קינד קען מצליח זיין אין לעבן, ווייל נאר דורך דעם וואס מען האלט זיך צו די יסוד

פון "יעקב אבינו", וואס יעקב אבינו איז דאך געווען די יסוד פון: "מִדַּת הָאֱמֶת", קען מען זוכה זיין מצליח צו זיין אין לעבן.

און דער הייליגער סקולענ׳ע רבי זצ"ל פלעגט דאך טאקע שטענדיג נאך זאגן גאר א טייער ווארט פון זיין הייליגן טאטן דער הייליגער בעל נועם אליעזר מסקולען זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אז מיר זאגן דאך אלע א יעדן טאג ביים דאוונען די ווערטער: "וְחָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ חָכְמָה בִּינָה וָדָעַת" וכו׳, האט דער הייליגער סקולענ׳ער רבי זצ"ל געזאגט, און די ווארט: "מֵאִתְּךָ" איז דאך די זעלבע אותיות ווי די ווארט: "אֲמִתְּךָ", ווייל א יודיש קינד דארף דאך שטענדיג בעטן דעם אייבערשטן אז ער זאל איהם שטענדיג פירן: "בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת", סיי ברוחניות, און סיי בגשמיות.

און מען קען אפשר צו לייגן צו דעם בדרך צחות, אז מיר זאגן דא אלע ביים דאוונענען אזוי, אז: "חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ [אֲמִתְּךָ]" – אז צו בעטן דא דעם אייבערשטן אז ער זאל אונז פירן: "בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת", איז דאך: "חָכְמָה בִּינָה וָדָעַת" – איז דאך די קלוג׳סטע זאך וואס עס איז נאר שייך, ווייל דאס איז דאך כולל אלעס.

ווייל אויב א יודיש קינד פירט זיך: "בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת", דערגרייכט ער דאך דעם ציל פון יעדע זאך סוף כל סוף, ווייל ער נארט זיך דאך נישט אין קיין שום ענין, נאר ער גייט שטענדיג מיט די מדה פון דעם גרויסן הייליגן צדיק "יעקב אבינו", ווייל ער גייט דאך שטענדיג מיט די: "מִדַּת הָאֱמֶת" פון דעם גרויסן הייליגן צדיק "יעקב אבינו".

אבער על כל פנים.. קומען מיר דא צוריק צו דעם אז "יעקב אבינו" איז דאך געווען דער גרעסט'ער "מקור האמת", אבער משא"כ "לבן הארמי" איז דאך געווען דער גרעסטער "פאפער" אויף דער וועלט כידוע, און וועגן דעם האט ער טאקע געהייסן "לבן הארמי", ווייל די וואָרט: "אֲרַמִּי" – איז דאך א לשון פון א: "רַמַּאי" – א "פאפער", און אויב "לבן הארמי" איז געווען דער גרעסט'ער "מקור השקר", און יעקב אבינו איז דאך געווען דער גרעסט'ער "מקור האמת", ווי אזוי האבן זיי זיך דעמאלט'ס געקענט אויף האלטן אויף איין פלאץ צוזאמען..?! און אויף דעם איז דאך שוין דא צוויי תירוצים.

א) אז דו ביזט געוועכט טאקע, זיי האבן זיך טאקע "נישט" געקענט אויף האלטן אויף איין פלאץ צוזאמען, און וועגן דעם טאקע האט יעקב אבינו געזאגט פאר לבן אז ער וועט אוועק גיין אויף א אנדערע פלאץ.

און אזוי האט ער טאקע געטוהן, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין די וואכעדיגע פרשה (קפיטל ל' פסוק ל"ו), אז: "וַיָּשֶׂם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב" – אז "לבן הארמי" האט געלייגט א דער ווייטערונג פון דריי טעג צווישן איהם מיט "יעקב אבינו", און דוקא דארטן איז געווען: "וְיַעֲקֹב רֹעֶה אֶת צֹאן לָבָן הַנּוֹתָרֹת" – און דוקא דארטן האט יעקב אבינו געקענט פאשע'נען די שאף פון לבן, ווייל זיי צווויי זענען דאך געווען ממש.. אזוי ווי "וואסער" און "פייער".

אבער דער תירוץ שטימט דאך נישט בעצם אינגאנצן, ווייל דאס האט דאך למעשה נאר פאסירט נאך די "זיבן יאר", אזוי ווי עס איז דאך שוין טאקע קלאר מבואר אין די פסוקים, און ממילא וועגן דעם וועלן מיר דא יעצט

ברענגען מיטן אייבערשטנ׳ס הילף א צווייטע תירוץ, און די צווייטע תירוץ איז.

ב) אז אין הכי נמי, יעקב אבינו וואלט זיך טאקע נישט געקענט קיין עצה געבן מיט אזא שוועכע כח הטומאה וואס איז דאך געווען אזא גרויסע סתירה צו זיין ״מהות״, אבער זיין שוועכע איז געווען, דאס וואס מיר האבן פריער דערמאנט, ווייל זיין שוועכע איז דאך געווען, דעם: ״אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי״ – דעם: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״ ביי יעדע זאך, און דעם: ״שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו״, דאס האט דאך איהם געראטעוועט פון דעם גרויסן כח הטומאה וואס עס האט געהערש׳ט אין דעם שרעקליכ׳ן: ״מָקוֹם טָמֵא שֶׁל עֲבוֹדָה זָרוֹת״.

און דורך דעם ענין פון: ״שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו״ איז דאך שוין אויך געראטעוועט געווארן דער גרויסער רבי פון כלל ישראל ״משה רבינו״, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין פרשת יתרו (קפיטל י״ח פסוק ד׳), אז משה רבינו האט דעמאלט׳ס געזאגט, אז: ״כִּי אֱלֹקֵי אָבִי בְּעֶזְרִי״ – אז נאר ווי׳באלד איך האב שטענדיג געהאלטן און איין זאגן: ״בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ״ – אז דער אייבערשטער וועט מיר העלפן.. נאר וועגן דעם: ״וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה״ – נאר וועגן דעם בין איך געראטעוועט געווארן פון דעם שוועכע פון פרעה.

ווייל מיר האבן דאך שוין פריער געשמועס׳ט, אז די ענין פון: ״שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו״ איז דאך שוין אויך גאר גאר א שארפ׳ע שוועכע אנטקעגן: ״שׂוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל״, און דורך דעם איז דאך טאקע משה רבינו ניצל געווארן פון די שוועכע פון ״פרעה״.

יעצט לאמיר טאקע זעהן ווי ווייט עס גייט די ענין פון: "אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם", און מיר וועלן דא יעצט בעזרת השם יתברך אראפ ברענגען א מורא'דיגע מעשה וואס די מדרש (אוצר המדרשים) דערציילט, און פון דעם וועלן מיר שוין זעהן וואס דאס מיינט זאגן: "אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם".

די מעשה גייט ווי פאלגענד, עס איז געווען אמאל א גרויסער סוחר וואס האט זיך ארויס געלאזט אויפן וועג צו גיין צו דעם גרויסן יריד פון אקסן, און דער סוחר איז דאך [פארשטייט זיך] געווען גאר א גרויסער עושר, און ער איז געווען עפעס צו פאר זיכער'ט אין "זיך", האט זיך דעמאלט'ס אליהו הנביא מגלה געווען פאר איהם פארשטעלט ווי א "סוחר", און ער איז דעמאלט'ס געשטאנען אינמיטן וועג, און ווען דער סוחר איז א דורך געגאנגען דארטן, האט איהם דעמאלט'ס אליהו הנביא געפרעגט, אז זאג מיר נאר הער סוחר, וואו גייסטו..?!

האט איהם דעמאלט'ס דער סוחר געזאגט, אז איך גיי קויפן אקסן, האט איהם דעמאלט'ס אליהו הנביא געזאגט, אז זאג: "אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם", האט איהם דעמאלט'ס דער סוחר געזאגט, אז וואס הייסט: "אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם"..?! איך האב דאך שוין יעצט דא ביי מיר אין טאש די גאנצע געלט וואס איך דארף נאר האבן כדי צו קויפן די שיינע אקסן..?! און ממילא וואו קומט דא אריין: "אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם"..?! איך "גיי" יעצט קויפן אקסן..! און פארטיג, און דער סוחר האט דעמאלט'ס בשום אין אופן נישט געווואלט זאגן: "אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם".

דערציילט די מדרש, אז אינמיטן וועג האט זיך ארויס געגליטש'ט דעם בערזל פון דעם טאש פון דעם סוחר, און דער סוחר האט דעמאלט'ס אפילו

נישט געשפירט אז עס פעלט איהם עפעס, און אליהו הנביא האט דעמאלט׳ס גלייך געזומען דעם בערזל, און ער האט דאס דעמאלט׳ס אראפ געלייגט אויף א שטיין אינמיטן וואלד, און ער האט דאס דעמאלט׳ס אראפ געלייגט אויף אזא פלאץ וואו מענטשן גייען נישט אריבער דארטן געווענטליך, און דער סוחר האט דאך נאך גארנישט געוואוסט אז עס פעלט איהם עפעס בכלל, און ממילא וועגן דעם איז ער זיך ווייטער געגאנגען אויס קלויבן שיינע אקסן ביי דעם גרויסן יריד פון די שיינע אקסן.

און דער סוחר האט טאקע דעמאלט׳ס אויס געקליבן גאר גאר שיינע שטארקע אקסן, און ווען עס איז געקומען צו באצאלן, האט ער דעמאלט׳ס געגעבן א לייג אריין זיין האנט אין זיין טאש, און עס איז איהם דעמאלט׳ס גלייך שווארץ געווארן פאר די אויגן, ווייל זיין טאש איז דאך געווען ״לוידיג״.

האט דעמאלט׳ס דער סוחר גלייך געטראכט צו זיך, אז אזא שאד, ווייל מיין געלט האט זיך דאך מסתמא ארויס געגליטש׳ט פון מיין טאש אינמיטן וועג, און ער איז דעמאלט׳ס גלייך געווארן גאר שטארק צובראכן, ווייל ער האט זיך דאך אזוי געמוטשע׳ט צו קומען אזא לאנגע וועג, און דא.. גייט ער אהיים מיט גארנישט, און ער איז זיך דעמאלט׳ס גלייך צוריק אהיים געגאנגען צו זיין שטאט.

און א שטיק צייט שפעטער, איז דער סוחר נאך אמאל ארויס געגאנגען אויפן וועג כדי צו גיין קויפן אקסן ביי דעם יריד, און ביי די צווייטע מאל האט זיך אליהו הנביא פארשטעלט אזוי ווי עפעס א אלטע מענטש, און ער איז דעמאלט׳ס ווידער אמאל געשטאנען אויפן וועג.

און וועז דער סוחר איז א דורך געגאנגען דארטן, האט איהם דעמאלט׳ס אליהו הנביא געפרעגט, אז זאג מיר נאר הער סוחר, וואו גייסטו..?!

האט איהם דעמאלט׳ס דער סוחר געזאגט, אז וואס הייסט וואו איך גיי..?! איך ״גיי״ קויפן אקסן..! האט איהם דעמאלט׳ס אליהו הנביא געזאגט, אז זאג: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״, האט איהם דעמאלט׳ס דער סוחר געזאגט, אז איך האב דאך נישט פארוואס צו זאגן: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״, ווייל איך האב דאך שוין יעצט דא ביי מיר אין טאש די גאנצע געלט וואס איך דארף נאר האבן כדי צו קויפן די שיינע אקסן..?! און ממילא וואו קומט דא אריין: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״..?! איך ״גיי״ יעצט קויפן אקסן..! און פארטיג, און דער סוחר האט דעמאלט׳ס בשום אין אופן נישט געוואלט זאגן: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״.

דערציילט די מדרש, אז אליהו הנביא האט דעמאלט׳ס גלייך ארויף געווארפן אויף דעם סוחר א פאר שלאפנ׳קייט, און דער סוחר איז דעמאלט׳ס גלייך איין געשלאפן, און וועז דער סוחר איז איין געשלאפן, האט דעמאלט׳ס אליהו הנביא ארויס גענומען זיין בערזל פון זיין טאש, און ער האט דאס דעמאלט׳ס גלייך אוועק געלייגט אויפן זעלב׳ן שטיין וואו ער האט אראפ געלייגט זיין ערשטע בערזל מיט געלט פאר א שטיק צייט צוריק.

און וועז דער סוחר האט זיך אויף געוועקט און ער האט געזעהן אז ער האט נישט זיין געלט, האט ער שוין פארשטאנען.. אז ווייזט אויס אז מען דארף ״יא״ זאגן אלעמאל: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״, און ער איז זיך דעמאלט׳ס גלייך צוריק אהיים געגאנגען צו זיך אין שטוב.

און א שטיק צייט שפעטער, איז דער סוחר נאך אמאל ארויס געגאנגען אויפן וועג כדי צו קויפן אקסן, און דאס מאל האט זיך אליהו הנביא פארשטעלט ווי א יונגע בחור׳ל וואס זיין ארבעט איז געווען צו פירן מענטשן פון שטאט צו שטאט, און אליהו הנביא האט דעמאלט׳ס ווידער אמאל געפרעגט דעם סוחר, אז זאג מיר נאר הער סוחר, וואו אהין גייסטו..?!

האט איהם דעמאלט׳ס דער סוחר גלייך גע׳ענטפערט, אז איך גיי: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״ קויפן ״אקסן״, האט איהם דעמאלט׳ס אליהו הנביא [וואס איז געווען פארשטעלט ווי א יונגע מענטש] געזאגט, אז אויב דו וועסט דארפן הילף אויפן וועג צוריק אז איינער זאל דיר אהיים פירן מיט דיינע אקסן, דעמאלט׳ס בעט איך דיר אז דו זאלסט מיר נעמען, ווייל איך בין דאך א ״בעל עגלה״.

האט איהם דעמאלט׳ס דער סוחר געזאגט, אז אויב איך וועל: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״ מצליח זיין צו קויפן גוטע אקסן, וועל איך דיר: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״ נעמען צו זיין מיין ״בעל עגלה״.

דערציילט די מדרש, אז דער סוחר האט טאקע איין געהאנדל׳ט גאר גאר שיינע אקסן פאר גאר גאר א ביליג׳ן פרייז, און אויפן וועג צוריק האט ער טאקע גענומען דעם יונג׳ן בחור׳ל [וואס איז באמת געווען אליהו הנביא] אז ער זאל איהם פירן, אזוי ווי ער האט איהם געהאט געבעטן פריער.

אבער אינמיטן די וועג, זענען די אקסן פון דעם סוחר אנטלאפן, און אליהו הנביא מיטן סוחר האבן זיך געמומען נאך לויפן די אקסן, ביז.. זיי זענען אָן געקומען צו דעם שטיין וואס אליהו הנביא האט דארטן געהאט אראפ

געלייגט די אלע געלטער פון דעם סוחר, און ווען דער סוחר האט געזעהן זיינע ערשטע צוויי בערזל׳ער, האט ער זיך דעמאלט׳ס גאר שטארק געפריידט, און ער האט דעמאלט׳ס גלייך געזאגט אז: ״בָּרוּךְ הַשֵּׁם״ אז מען האט געטראפן די גענלט..!

און אליהו הנביא האט איהם דעמאלט׳ס גלייך אהיים געפירט ביז די טיר פון זיין שטוב, און די רגע ווען מען איז אָן געקומען אהיים צו דעם שטוב פון דעם סוחר, איז: ״וּפָרַח לוֹ אִישׁ הָאֱמֶת״ – איז דער יונגער בחור׳ל וואס האט איהם געפירט.. פלוצלונג ״נעלם״ געווארן, האט שוין דער סוחר פארשטאנען, אז דאס איז געווען ״אליהו הנביא״ וואס איז איהם געקומען מוסר זאגן אויף דעם וואס ער האט נישט געזאגט: ״אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם״.

ווייל יא ר׳ יוד, א יודיש קינד דארף דאך שטענדיג לעבן מיט: ״אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי״ – א יודיש קינד דארף דאך שטענדיג לעבן מיט דעם ענין פון: ״הַשְׁגָּחַת הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא בְּכָל עֵת וָרֶגַע״, ווייל דאס איז דאך אונזער גאנצע שיינ׳קייט, אז מיר זענען אלע: ״מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים״ אז דער הייליגער באשעפער פירט אונזער לעבן: ״בְּכָל עֵת וָרֶגַע״.

און די וועלט: ״אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״לְיַעֲקֹב אָבִינוּ״, און די וועלט: ״אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״יַעֲקֹב אָבִינוּ״ [מיטן שם: ״יהו-ה״ צוזאמען מיט די פיר אותיות פון דעם שם: ״יהו-ה״], ווייל יא ר׳ יוד, דאס איז געווען די מדה פון אונזער הייליגע זיידע: ״יַעֲקֹב אָבִינוּ״..! צו זאגן שטענדיג: ״אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי״, און צו לעבן שטענדיג מיט: ״שֶׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו כָּל יָמָיו״..! און מיר דארפן זיך דאך אלע אויך פירן אין זיינע הייליגע וועגן.

און וועגן דעם טאקע איז נישט דא קיין "פתיחות" און "סתימות" אין פרשת ויצא, [דאס מיינט א ס' אדער א פ'], ווייל פארוואס האט דער אייבערשטער געמאכט דעם ענין פון "פתיחות" און "סתימות"..?!

זאגן דאך אונז שוין חז"ל (רש"י ויקרא קפיטל א' פסוק א') אויף דעם, אז די סיבה פון דעם איז געווען: "כְּדֵי לִתֵּן רֶוַח לְהִתְבּוֹנֵן בֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה" – כדי צו געבן צייט פאר משה רבינו זיך צו קענען מתבונן אין דאס וואס ער האט יעצט געלערנט פון דעם אייבערשטן, און אין פרשת ויצא איז דאך יעקב אבינו א דורך געגאנגען אזוי פיל צרות כידוע, צרת עשיו, צרת לבן, צרת אליפז וכו' וכו' וכו'.

און וועט א יודיש קינד גייט א דורך צרות, דעמאלט'ס טאר ער זיך נישט מתבונן זיין, נאר פָּאר ווייטער, טראכט נישט, נאר זעה נאר דעם: "צוּרַת אָלֶ"ף" – נאר זעה נאר דעם: "אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם", און פארטיג, און זיי דיר נישט מתבונן אין די צרה, ווייל דאס וועט דאך דיר נאר "צוברעכן".

און עס וועט דאך שוין טאקע אויך געברענגט אין די ספרים הק', אז א יודיש קינד דארף זיך דאך אפ לערנען פון "יעקב אבינו" פון די וואכעדיגע פרשה, ווייל יעקב אבינו איז דאך דא אריבער געגאנגען אזעלכע שוועריקייטן, ווייל וועט ער איז שוין ענדליך אנטלאפן פון עשיו, האט ער זיך פלוצלונג אָן געשטויסן אין א לבן, און ביי איהם איז ער געזעצן און געארבעט טאג און נאכט, און ער האט דאך געארבעט ביי איהם ביטער שוועד, און ביז דערווייל נארט מען איהם אפ, און וועט ער ענדיגט שוין ארבעטן פאר גאנצע זיבן יאר, דארף ער יעצט נאך אמאל אָן הייבן פון דאס ניי צו ארבעטן נאך זיבן יאר, און אליפז האט איהם בא'רויב'ט זיין גאנצע

געלט אינמיטן די וועג, און ער איז דאך דא געבליבן אָן קיין פרוטה, און וואו ער איז נאר געגאנגען האט ער זיך צוזאם געליטן צרות צרורות.

אבער שפעטער.. איז יעקב אבינו געווארן דער גרעסט׳ער "עושר", אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין די וואכעדיגע פרשה (קפיטל ל׳ פסוק מ"ג), אז: "וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד" – אז יעקב אבינו איז שפעטער געווארן גאר גאר א גרויסע "עושר", און: "וַיְהִי לוֹ צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת וַעֲבָדִים וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים" – און ער האט געהאט פון אלעם גוט׳ן.

זאגן די ספרים הק׳, אז ווער האט זיך דען גע׳חלומ׳ט אז "יעקב אבינו" וועט נאך אזוי שטארק מצליח זיין נאך אזעלכע צרות וואס ער איז דא אריבער געגאנגען..?! יעקב אבינו האט דאך דא אויס געקוקט די גרעסטע "רחמנות" אויף דער וועלט..?! אבער.. דאס איז די מציאות, אז יעקב אבינו איז דא שפעטער געווארן גאר גאר א גרויסער "עושר", און בנוסף צו דעם האט ער נאך אויך זוכה געווען אויף צו שטעלן גאנצע צוועלעף: "שִׁבְטֵי יָ-הּ" וואס קיינער פון די אבות הק׳ האבן נישט זוכה געווען צו דעם..!

און ער איז געווארן א: "אָדָם הַשָּׁלֵם", אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין פרשת וישלח (קפיטל ל"ג פסוק י"ח), אז: וַיָּבֹא יַעֲקֹב "שָׁלֵם" עִיר שְׁכֶם וגו׳, און רש"י הק׳ איז דאך אונז שוין דא גלייך מסביר אויפן פלאץ, אז: וַיָּבֹא יַעֲקֹב "שָׁלֵם" מיינט, אז אין דריי זאכן אין ער געווען גאנץ, א) ער איז געווען: "שָׁלֵם בְּגוּפוֹ", ב) און ער איז געווען: "שָׁלֵם בְּמָמוֹנוֹ", ג) און ער איז געווען: "שָׁלֵם בְּתוֹרָתוֹ".

און דאס איז דאך א מורא׳דיגע חיזוק פאר א מענטש, אז אפילו עס גייט אמאל אריבער אויף א מענטש גאר גאר גרויסע שווערקייטן, דארף ער אבער נאך אלץ געדענקען, אז דו קענסט נישט וויסן וואס די פְּלַאן פון דעם אייבערשטן איז, און פון דיין שווערקייט קענסטו נאך זעהן די גרעסטע "ישועה" וואס עס איז נאר שייך.

און דער זעלבע געדאנק זעהט מען דאך אויך ביי "משה רבינו", ווייל משה רבינו האט דאך נאר געהאט איין ברודער וואס האט געהייסן "אהרן הכהן", און איין שוועסטער וואס האט געהייסן "מרים", און "מרים" איז זיך דאך אויף געוואקסן ביי איר מאמע אין שטוב, און עס איז איר אלעמאל געווען פיין און וואויל, און די זעלבע זאך איז דאך אויך געווען מיט "אהרן הכהן".

אבער "משה רבינו".. איז דאך שוין געווען אינגאנצן אנדערש, ווייל משה רבינו איז דאך אויף געוואקסן ביי "פרעה" אין שטוב, און נישט ביי זיך אינדערהיים, נאר ביי א "גוי" אין שטוב, און עס האט אויס געקוקט די ערגסטע, נעבעך א מיט געמאכט׳ע קינד נעבעך, און מען האט איהם פאר ברענט זיין הענט מיט זיין מויל ביי די מעשה פון די קוילן כידוע, און ער האט נישט געקענט רעדן געהעריג.

יעצט לאמיר צוריק גיין צו "מרים", און לאמיר זעהן וואס האט פארסירט מיט מרים שפעטער, מרים האט דאך געזומען גאר גאר א גוטע שידוך, ווייל מרים האט דאך געזומען: "כֻּלֵּב בֶּן יְפֻנֶּה" וואס איז דאך געווען א "נשיא" ביי די יודן, און אהרן הכהן האט דאך אויך געזומען גאר גאר א שיינע שידוך, ווייל אהרן הכהן האט דאך געזומען: "אֱלִישֶׁבַע בַּת עַמִּינָדָב" וואס איז דאך געווען די שוועסטער פון: "נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב", ממש מורא׳דיג.

אבער משא״כ משה רבינו האט זיך ארום געדרייט, און ער האט געווארט און געווארט און געווארט אויף זיין ״שידוך״, און מען האט איהם געואלט הארגע׳נען, און ער איז אנטלאפן פון מצרים קיין מדין, און שפעטער האט ער גענומען עפעס א שידוך פון דעם ווייטן גוי׳שן שטאט מדין.

און דוקא פון איהם איז ארויס געקומען דער גרויסער ״משה רבינו״ וואס דער הייליגער תורה הק׳ שרייבט אויף איהם אז: ״לֹא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא״.. ! און אז: ״פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה וְלֹא בְחִידֹת וּתְמֻנַת יהו-ה יַבִּיט״.. ! און ״ער״ איז שפעטער געווארן דער גרויסער: ״גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל״ וואס האט ארויס געגומען די יודישע קינדער פון דעם שרעקליכ׳ן: ״גָּלוּת מִצְרַיִם״, און דורך איהם איז געשפאלטן געווארן די ים, און ער.. איז ארויף לעבעדיגערהייט אין הימל, און פון זיין האלז האט ארויס געוועדט די הייליגע שכינה הק׳ ביי דעם גרויסן הייליגן מעמד פון: ״מַתַּן תּוֹרָה״.

און פון דעם דארפן מיר זיך דאך אלע ארויס לערנען א מורא׳דיגע מוסר השכל, און דאס איז, אז אפילו אויב איך מאך אמאל מיט א שוועכע תקופה, און אפילו אויב איך מאך אמאל מיט צרות צרורות, קען איך אבער נאך אלץ איין שיינעם טאג אויף שיינען ווי די זין אינמיטן א הייסן זומער טאג, און דו ווייסט פארוואס..? ! ווייל עס איז דאך דא א ״באשעפער״ אויף דער וועלט, און ער פירט דאך אונזער לעבן א יעדע מינוט פון דעם טאג.

און ממילא יא ר׳ יוד, מיט דעם לעבט א יודיש קינד, א יודיש קינד לעבט דאך שטענדיג מיט דעם: ״וַיִּרְא יַעֲקֹב צוּרַת אָלֶ״ף״, און ווען איינער געבט מיר אמאל א גוט׳ן שטויס, אדער ווען איך באקום אמאל א שוועכע צרה פון איינעם, דארף איך דאך דעמאלט׳ס געדענקען, אז איינער האט דאך מיר דאס

געשיקט, און דער מענטש וואס האט מיר דא געגעבן דעם שטויס איז דאך נאר אזוי ווי א "פאסט טרעגער" וואס פירט אויס די שליחות פון דעם "אייבערשטן", אבער ווער שטייט אונטער דעם..?! דער "הייליגער באשעפער" אליין.

נו אויב אזוי האב איך דאך שוין מער נישט פארוואס צו זיין צובראכן, ווייל דער אייבערשטער שיקט דאך נישט קיין שלעכט'ס פאר קיין מענטש, און דאס איז דער: "וַיִּרְא יַעֲקֹב צוּרַת אָלֶ"ף", אז אין א יעדע מצב געדענק איך שטענדיג אז אלעס וואס פאסירט נאר צו מיר קומט דאך נאר פון דעם אייבערשטן.

יעצט.. וואס איז די צורה פון די אות אל"ף..?! די צורה פון די אות אל"ף איז דאך, א שיפע שטריך מיט א אות יו"ד פון אויבן און פון אונטן, ווייל יא ר' יוד, דו זאלסט וויסן, אז: "וַיִּרְא יַעֲקֹב צוּרַת אָלֶ"ף" – אז אפילו ווען יעקב אבינו האט געזעהן אז ער געפונט זיך ממש "אונטן" און זיינע אנדערע חברים געפונען זיך ממש הויעך "אויבן".. "בְּרוּם הַמַּעֲלָה", האט ער אבער נאך אלץ נאר געזעהן דארטן דעם גרויסן: "אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם".

ווייל עס איז דאך נישט קיין קונץ צו זעהן דעם גרויסן: "אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם" ווען עס גייט דיר גאר גוט, נאר די קונץ איז, צו זעהן דעם גרויסן: "אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם" אין א שוועריע מצב, און דעמאלט'ס געבן א זאג ארויס די וועלט, אז דער אייבערשטער וועט דאך מיר שוין זיכער העלפן און: "בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ" וועל איך זוכה זיין צו זעהן א: "יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם בְּקָרוֹב מַמָּשׁ":

וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ

וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ: איינמאל וועז די סקולענ׳ע רעבעצין ריזל ע״ה איז געשטאנען מיט די אויפצי-קינדער אין דרויסן, וואַרטנ׳דיג אויפן באס וואס דארף זיי נעמען אין שולע, איז דארטן אויך געשטאנען נאך א מאמע מיט איר קינד, און יענע פרוי האט זיך אָן געזופן, ״אוי א בראך״.. ! ״דאס לעבן איז דאך אזוי שווער״.. !

די רעבעצין האט זיך דערשראקן, זי איז נאך געווען גאנץ פריש נאכן ארויס קומען פון ראמעניע, און זי האט געמיינט אז אין דעם גאלדענעם אמעריקא איז קיין צרות נישט פארהאן, און דא הערט זי אזא ווייטאגליכ׳ן אויס דרוק.. ? ! וואס האט פאסירט.. ? ! האט זי פראבירט צו פרעגן.

די פרוי האט גענומען דערציילן איר ״בראך״, זי האט דערציילט פאר די רעבעצין, אז זי האט געוואלט קויפן א מאנטל פאר איר טאכטער א צוועלעף-דרייצן יעריג קינד, און זי איז צוליב דעם געגאנגען אין פילע געשעפטן, און ענדליך האט זי געטראפן א שיינעם גוט׳ן מאנטל פאר פערציג דולער, האט זי עס געקויפט, און אהיים געברענגט.

איר טאכטער האט עס אָן פראבירט און הנאה געהאט ווי גוט עס שטייט אויף איר, נאר פלוצלונג... האט זי א קוק געטאן אויף די ״לעבל״ פון דעם קלייד, (די צעטעל׳ע וואו עס שטייט די נאמען פון דעם פאבריק), און עס איז איר ווייזט אויס נישט געפאלן, ווייל עס האט נישט געהאט דעם

קלינגעדיג׳ן נאמען פון די גאנגבארע פאבריקן, זי האט געגעבן א וואך אראפ דעם קלייד זאגענדיג ענטשלאסן, ״אזאנ׳ס וועל איך נישט אנטאן״..! די פרוי האט ווידער געגעבן א קרעכטץ אויף די לאגע פון דעם יונג׳ן אמעריקאנ׳ער דור.

די רעבעצין איז צו שוידער׳ט געווארן הערנ׳דיג אזא מעשה, גראדע האט איר טאכטער אין דעם זעלב׳ן עלטער זיך אויך געוויטיגט אין א מאנטל, זעהענדיג אויף א געשעפט אויף געשריבן מיט גרויסע ענגלישע בוכשטאבן ״סעיל״, האט זי געפרעגט א פארבייגייער׳ן וואס איז די באדייט פון די וואָרט ״סעיל״..?! יענער האט איר ערקלערט, אז דאס מיינט א אויס פארקויף פון ענדע סעזאן, וואו מען קען אלעס טרעפן פאר ביליגער.

אָה..! דאס איז דאך ממש ווי געוואונטשן, האט זיך די רעבעצין געפריידט, זי איז אריין אין געשעפט, און געזוכט א ווייַלע, און געפונען א גוט׳ן מאנטל, און וויסנ׳דיג אז א ארטיקל וואס איז פעלעריג פארקויפט זיך פאר ביליגער.. האט זי פראבירט אויך דאס צו טרעפן, און ווירקליך, אונטער׳ן קאלנער איז געווען א קליין דיפעקט, און צוליב דעם האט דער פארקויפער אראפ געלאזט די פרייז ביז פינעף דאלער, נישט מער..! אויך אין א קלייד האט זיך דאס קינד גענויטיגט, האט די רעבעצין געטראפן נאך עפעס א מציאה, א שיינע סאמעט׳ע קלייד פאר בלויז זעקס דאלער..!

א צופרידענ׳ע איז זי אהיים מיט די קליידער כדי אז די טאכטער זאל עס אָן פראבירן, אבער צום ערשט האט איר די רעבעצין געזאגט אלץ א הקדמה, אז וויבאלד דו ביזט ב״ה געווואקסן, און דו נויטיגס׳ט זיך אין א נייעם מאנטל און קלייד, האבן מיר באשלאסן דיר עס צו קויפן, עס האט טאקע געקאסט,

אבער דו דארפסט דאך עס, דער מאנטל האט געקאסט גאנצע פינעף דאלער, און די קלייד נאך טייערער, גאנצע זעקס דאלער..!

אפשר מוז איך נישט ביידע..?! די פראגע איז געווען די ערשטע רעאקציע פון די פיין ערציונגע"ע טאכטער, "אפשר זאל מען געבן די מאנטל פאר.. [די יונגער"ע שוועסטער].. און איך וועל ווייטער גיין מיט די אלטע..?!

ניין, האט די רעבעצין געזאגט, מיט א אינערליכ"ע צופרידנהייט, דו דארפסט אויס זעהן לייטיש, און דער מאנטל דארף נישט זיין קורצער ווי די קלייד, און מיר ווילן דו זאלסט באנייען די קלייד לכבוד די חתונה פון דעם פעטער, וואס וועט אי"ה באלד פארקומען, אבער דו זאלסט וויסן צו שעצן און היטן אויף די קליידער.

איך מעג דערציילן מיינע חבר'טעס וויפיל עס האט געקאסט..?! האט זי געפרעגט וועז אירע אויגן גלאנצן, זיכער קענסטו עס דערציילן..! האט זי די רעבעצין גע'ענטפערט, און אזוי פלעגט זי איין באקן אין די קינדער א שמחה און א שטאלץ מיט יעדע זאך וואס מען פארמאגט נאר, צו עס איז ביליג אדער טייער, ניי אדער אלט, און זי פלעגט כסדר זאגן, אז "וואס ביליג איז טייער", און אז "די גרעסטע מציאה איז וועז מען קויפט נישט".

און אזוי אויך פלעגט זי כסדר זאגן, אז קינדערלעך..! מיר "וואוינען" אין אמעריקא, אבער מיר "זענען" נישט קיין אמעריקאנ'ער..! און מיר לויפן נישט נאך די אלע לוקסוס וואס די גאס פארקויפט אונז.

ווייל קינדערלעך.. ! דער קויפער [כופר] האט זיך געשמד׳ט – דער וואס מוז אפ קויפן אלעס וואס די גאס פארקויפט איהם, דער פארט ליידער אפ פון דעם אידיש׳ן וועג רח״ל.

אבער מיר אידן זענען נישט אזוי, נאר מיר אידן זענען זיך: ״מְסֻתָּפֵק בְּמוּעָט״, און מיר פרייען זיך מיט וואס מיר פארמאגן, און מיר פרייען זיך מיט אלע גוטע זאכן וואס דער אייבערשטער האט אונז געגעבן, און מיר רעדן זיך ח״ו נישט אפ, נאר מיר דאנקען און לויבן דעם הייליגן באשעפער אויף אלע זיינע חסדים וואס ער טוט מיט אונז, און אויך אויף דעם וואס: ״וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ״:

וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת

וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת וְרָחֵל הָיְתָה יְפַת תֹּאַר וִיפַת מַרְאֶה: רש״י הק׳ איז מסביר דעם טעם פארוואס לאה האט שטענדיג געווויינט, און רש״י הק׳ זאגט אונז דא, אז די סיבה פארוואס לאה האט שטענדיג געווויינט איז געווען, ווייל לאה פלעגט דאך שטענדיג הערן ווי די גאס שמועס׳ט, אז רבקה האט דאך צוויי קינדער: א) ״עשיו״ ב) ״יעקב״, און לבן האט דאך צוויי טעכטער: א) ״לאה״, ב) ״רחל״, און ממילא די עלטער׳ע וועט גיין פאר די עלטער׳ע, און די יונגער׳ע וועט גיין פאר די יונגער׳ע, און עס וועט דאך אויס קומען פון דעם, אז ״לאה״ וועט מוזן חתונה האבן מיט ״עשיו״.

און ממילא וועגן דעם פלעגט זי שטענדיג ווייענען, ווייל זי האט דאך נישט געוואלט חתונה האבן מיט דעם רשע עשיו הרשע, און פון אזוי פיל ווייענען, זענען אירע אויגן ווייעך געווארן.

און די ווארט: "לֵאָה" איז דאך טאקע אויך גימטריא: "בְּכִיָּה" [מיטן כולל], ווייל.. יא, דאס האט זי טאקע געטוהן, זי האט געווויינט און געווויינט און געווויינט פארן: "בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים" אז דער: "בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים" זאל רחמנות האבן אויף איר, און זי זאל נישט דארפן עולה זיין: "בְּגוֹרָלוֹ שֶׁל עֵשָׂו הָרָשָׁע".

און עס שטייט דאך שוין טאקע אויך אין די ספרים הק', אז דער אייבערשטער איז דאך זייער נאנט צו א צובראכן הארץ, ווייל: "קָרוֹב יהו-ה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב", און וויבאלד דער אייבערשטער איז דאך טאקע אזוי נאנט צו איהם, הערט דער אייבערשטער אויך אויס גלייך זיינע תפילות וואס ער בעט, אזוי ווי די פסוק זאגט דאך אונז שוין טאקע, אז: "וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ" – אז א נידריגע הארץ העלפט דער אייבערשטער גאר גאר שנעל.

ווייל דער אייבערשטער האט דאך גאר שטארק ליב א צובראכן הארץ, און ער איז דאס מער מחשיב ווי פיל'ע קרבנות, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין תהלים (קפיטל נ"א פסוק י"ט), אז: זִבְחֵי אֱלֹקִים "רוּחַ נִשְׁבָּרָה", און וועגן דעם טאקע איז לאה געהאלפן געווארן פריער, ווייל זי האט דאך געהאט א נאנט'ע קשר מיטן אייבערשטן דורך איר צובראכן הארץ.

און דער ענין איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין דעם פסוק פון: "וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת" וגו', ווייל די ווארט: "רַכּוֹת" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "קֶשֶׁר יהו-ה", ווייל יא ר' יוד, טאקע דערפאר ווייל זי האט געווויינט, און זי האט געהאט א צובראכן הארץ, האט זי טאקע געהאט א אמת'ע נאנט'ע: "קֶשֶׁר" צום אייבערשטן, און דער אייבערשטער האט איר טאקע געשיקט

איר ישועה: "שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע", און אפילו רחל אמינו איז געווען שענער אין אויס זעהן, האט אבער דער אייבערשטער געמאכט אז "לאה" זאל חתונה האבן מיט "יעקב אבינו", און אפילו נאך "פאר" איר שוועסטער רחל.

און דער אייבערשטער האט איבער געדרייט א וועלט אז "לאה" זאל טאקע חתונה האבן מיט "יעקב אבינו", אזוי ווי עס איז דאך שוין טאקע באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז וועז רחל אמינו האט געזעהן אז איר טאטע נעמט לאה אנשטאדט איר און ער וויל אויס נארן יעקב אבינו, האט זי דעמאלט'ס נישט געווואלט אז איר שוועסטער לאה זאל פארשעמט ווערן, ווייל איר שוועסטער לאה האט דאך נישט געקענט די סימנים וואס יעקב אבינו האט געהאט געגעבן פאר רחל, איז דעמאלט'ס רחל אמינו געגאנגען, און זי האט אויס געזאגט די סימנים פאר איר שוועסטער לאה כדי אז איר שוועסטער לאה זאל ח"ו נישט פארשעמט ווערן.

און מען האט דעמאלט'ס געמאכט די גרויסע חתונה אין די "טונקל", כדי מען זאל נישט באמערקן אז די כלה איז "לאה" און נישט "רחל", און אזוי ווייטער האט דעמאלט'ס פאסירט כל מיני מאדנע זאכן כדי אז לאה זאל חתונה האבן מיט יעקב אבינו: "שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע", כדי אז די גאנצע וועלט זאל איין זעהן, אז: "לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹקִים לֹא תִבְזֶה" – אז א צובראכן הארץ פארשעמט נישט דער אייבערשטער, און דער אייבערשטער וועט שוין זיכער מאכן אז זי זאל נישט פארשעמט ווערן, ווייל א צובראכן הארץ איז דאך שוין גאר גאר טייער ביים היילִיגן באשעפער.

און וועַן א יודיש קינד איז זוכה אַרויס צו העלפֿן א צובראכן האַרץ, דעמאלט׳ס קען ער דאך שוין אויך זוכה זיין צו זיין נאנט צום אייבערשטן, און ער קען דאך שוין דעמאלט׳ס אויך זוכה זיין צו באקומען אלע גוטע ברכות פון אויבן.

און דער ענין איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין דעם פסוק פון: "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע" וגו', ווייל די סופי תיבות פון די וועַרטער: "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "חֶסֶד בְּרָכָה" [מיטן כולל], ווייל יא ר׳ יוד, אויב טוט מען: "חֶסֶד", דעמאלט׳ס איז שורה די: "בְּרָכָה", און מען איז דעמאלט׳ס זוכה צו אלע: "בְּרָכוֹת הַפְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה".

און דער הייליגער חתם סופר זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל פלעגט דאך שוין טאקע שטענדיג גיין ביז צו די טיר כדי מקבל פנים צו זיין א "אַרימאן", און אויך, כדי מקבל פנים צו זיין די הייליגע "שכינה" הק׳ אליין, און ער פלעגט דעמאלט׳ס זאגן, אז דער הייליגער נעים זמירות ישראל דוד המלך עליו השלום זאגט דאך אונז שוין בפירוש אין זיין הייליגן ספר תהלים (קפיטל ק"ט פסוק ל"א), אז: "כִּי יַעֲמֹד לִימִין אֶבְיוֹן" – אז דער אייבערשטער שטייט דאך שטענדיג לעבן א אַרימאן, און די סיבה פון דעם איז דאך, ווייל דער אַרימאן איז דאך א: "לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה".

און ווי אזוי פלעגט זאגן דער הייליגער קאצקער זצ"ל..?! אז: "נִישְׁט דָא נָאךְ אַזָא גַאנְצֶע זַאךְ וִוי אַ צוּבְּרָאכְן הַאַרְץ".. ! ווייל יא ר׳ יוד, דער יוד וואס איז צובראכן ביי זיך.. ער איז גאנץ ביים: "בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים", און איהם קוקט דער: "בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים" אָן גאנץ.

און מיר זאגן דאך שוין טאקע אלע אויך ביי די זמירות שבת קודש פון שלוש סעדות ביי דעם הייליגן פיוט פון: "אֵ-ל מִסְתַּתֵּר" וכו' דעם לשון, אז: "תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל" – אז דו ווייסט וואס די קרוין פון כלל ישראל איז..?!

די קרוין פון כלל ישראל איז, אז: "שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת" – אז דער הייליגער באשעפער הערט שטענדיג אויס אלע זייערע תפילות און בקשות, ווייל: "כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יהו-ה" – ווייל דער אייבערשטער הערט דאך שטענדיג אויס א צובראכן הארץ, און וואו איז נאך פארהאן א גרעסערע: "לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה" ווי די הארץ פון "כלל ישראל" וואס ווייניט דאך שוין טויזנט'ער יארן אז אונזער גרויסער טאטע אין הימל זאל זיך שוין מרחם זיין אויף אונז און אונז צוריק קערן צו זיין הייליגן שטאט: "יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּבְיאַת מָשִׁיחַ צִדְקֵינוּ וּבִבְנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ":

אֵם יְהֶיה אֱלֹקִים עִמָּדִי

און מיט דעם ענדיגן מיר: אז מיר זאלן זוכה זיין אז ווען עס וועט זיין: "אָסַרָה נָּא" – ווען מען וועט אוועק גיין פון דעם גרויסן התעוררות, זאל אבער נאך אלץ זיין: "וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה"..!

תם ולא נשלם!
שבח ושירה לאל בורא עולם!

לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי..!

יצא לאור העולם בעזרת השם יתברך
ערש"ק פרשת ויצא שנת תשפ"ז
ע"י תלמידי וחסידי סקולען
מערנו בית שמש ת"ז

סקולען

בית שמש

ע"ש רבוה"ק זיע"א

בנשיאות ראש חבורתינו שליט"א